

K. KWAŚNIEWSKI

**voi pune
actorii
să repete...**

CUPRINS

Această carte este eCAR	7
De ce pot descărca legal această carte de pe internet?	8
CAPITOLUL ÎNTÎI. Personalul de la Zakopane sosește la linia a patra...	14
CAPITOLUL DOI. „Roman, de ce nu răspunzi?”...	22
CAPITOLUL TREI. Zaharnița de argint	27
CAPITOLUL PATRU. Anchetarea Mariei Rudzinska	34
CAPITOLUL CINCI. Sora mai mare	47
CAPITOLUL ȘASE. Doctorul și șoferul de taxi	54
CAPITOLUL ȘAPTE. „Am pus în el cianură și i l-am dat...”	63
CAPITOLUL OPT. Altă întâmplare ciudată	74
CAPITOLUL NOUĂ. Franek	79
CAPITOLUL ZECE. Consfătuirea de la Comandamentul General	93
CAPITOLUL UNSPREZECE. „Bineînțeles, domnule căpitan...”	99
CAPITOLUL DOISPREZECE. Crima este un lucru îngrozitor	107
CAPITOLUL TREISPREZECE. „Sunteți un om ciudat...”	118
CAPITOLUL PAISPREZECE. O zi însorită la Zakopane	134
CAPITOLUL CINCISPREZECE. Seara și noaptea în călătorie	142

VOI PUNE ACTORII SĂ REPETE...

COLECȚIA ENIGMA 1972 (NUMĂRUL 35)

KAZIMIERZ KWAŚNIEWSKI

editare și digitizare de
CAT GRAUR

...

EDIȚIE ECAR 2024

ACEASTĂ CARTE ESTE ECAR

O copie de lectură anticipată, cunoscută și sub denumirile de copie de revizuire avansată, ediție anticipată pentru cititor sau copie electronică avansată (ARC sau ARE), este o versiune gratuită a unei cărți noi sau a unei noi ediții, oferită de editor librarilor, bibliotecarilor, jurnaliștilor și altor profesioniști din domeniu înainte de distribuirea către public. Textul acestei ediții poate suferi modificări față de varianta finală, deoarece editorii iau în considerare comentariile cititorilor sau corectarea eventualelor erori identificate în manuscris. În plus, dacă un cititor influent sau un jurnalist oferă o opinie despre copie, aceasta poate fi inclusă în versiunea finală a cărții.

PENTRU RAPORTAREA EVENTUALELOR GREȘELI SAU întrebări, ne puteți contacta la adresa de email furnizată.

Clubul cărții digitale
dr.akoepp@gmail.com

DE CE POT DESCĂRCA LEGAL ACEASTĂ CARTE DE PE INTERNET?

Concluzia: Avînd în vedere toate acestea înseamnă că este legal să realizez o copie a operei protejate pentru uzul meu sau al familiei și prietenilor apropiați și /sau „să dau o copie a unei opere protejate prin dreptul de autor unui membru al familiei sau unui prieten” îndeplinind condițiile legii. La fel de legal pot descărca de pe internet o copie digitală a unei cărți pe care o am în formă fizică, pe hîrtie deoarece „cînd deții o copie autorizată a unei opere (dar nu a unui program pentru calculator) și faci o nouă copie a operei pentru uz personal sau al „cercului familiei”, chiar dacă acea copie este realizată prin descărcarea ei de pe Internet” ești în drepturile tale și nu încalci legea dreptului de autor.

PE LARG:

Poziția oficială a **Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală, EUIPO**, exprimată prin **Observatorul european privind încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală**.

. . .

ÎNTREBĂRI FRECVENTE PRIVIND DREPTURILE DE AUTOR (cu aplicare la cărțile digitale, digitizate)

*ÎNTREBĂRILE AU FOST COMPILATE DE REPREZENTANȚII
intereselor consumatorilor. Experții naționali în domeniul
drepturilor de autor din cele 27 de state membre ale UE au
oferit răspunsuri conform propriei jurisdicții. Observatorul
European coordonează aceste activități în cadrul grupurilor
de lucru.*

.....

**7. Am voie să dau o copie a unei opere protejate prin
dreptul de autor unui membru al familiei sau unui prieten?**

LEGEA DREPTULUI DE AUTOR PERMITE UTILIZATORILOR
autorizați ai unei opere să realizeze o copie a acesteia pentru
uzul lor sau al familiei și prietenilor apropiați, dar numai
dacă sînt îndeplinite anumite condiții: opera copiată trebuie
să fi fost făcută publică, copia privată nu trebuie să afecteze
utilizarea normală a operei copiate și reproducerea nu trebuie
să prejudicieze titularul dreptului.

**8. Am voie să descarc o operă protejată prin dreptul
de autor de pe Internet și contează ce tehnologie este
utilizată sau dacă descarc doar părți ale operei?**

ESTE FOARTE POSIBIL CA DESCĂRCAREA UNEI OPERE
protejate prin dreptul de autor de pe Internet, indiferent de
tehnologia folosită, să încalce drepturile de autor asupra

operei respective. Concluzia este aceeași și dacă doar părți ale operei ar fi descărcate (mai puțin în cazul în care părțile descărcate nu ar reprezenta ceva protejat prin dreptul de autor). Pentru a nu încălca drepturile de autor ar trebui ori să ai autorizarea titularului de drepturi pentru a face descărcarea, ori să fie aplicabilă una dintre limitările dreptului de autor (de exemplu în situația în care descărcarea ar putea fi calificată drept copie privată). Această situație ar fi aplicabilă atunci când deții o copie autorizată a unei opere (dar nu a unui program pentru calculator) și faci o nouă copie a operei pentru uz personal sau al „cercului familiei”, chiar dacă acea copie este realizată prin descărcarea ei de pe Internet. Pentru a nu încălca drepturile de autor trebuie însă să te asiguri că atunci când descarci nu permiți, în același timp, și încărcarea operei de către alții.

[HTTPS://TINYURL.COM/CCDROCOPY](https://tinyurl.com/ccdrocopy)

Traducere de Constantin Streia și Theodor Holban.

Editura pentru Literatură Universală București – 1972

Din 1969, Editura Univers a început să publice o colecție de literatură polițistă sub numele „**Enigma**”, cuprinzând atât autori români, cât și străini. Colecția nu a avut numerotare, iar primul roman publicat a fost „Bruta” de Guy des Cars. Primele cărți au apărut sub sigla Editura pentru Literatură Universală, transformată mai apoi în Editura Univers.

...Aud

*Că pe la teatru, oameni vinovați,
Prin însuși jocul ascuțit al dramei,
Au fost atît de răscoliți în suflet,
Încît pe loc păcatul și-au strigat,
Omorul n-are limbă, dar vorbește
Cu grai minune. Voi pune actorii
Să repete crima...*

— SHAKESPEARE, HAMLET, ACTUL II,
SCENA 2

CAPITOLUL ÎNTÂI. PERSONALUL DE LA ZAKOPANE SOSEȘTE LA LINIA A PATRA...

Era una din diminețile acelea nestatornice și răcoroase de primăvară, în care aproape la fiecare cincisprezece minute cade câte o mică ploaie, urmată de o scurtă înseninare.

Anna se uită pe geamul din stînga al taxiului și văzu deasupra străzii un cer albastru și limpede. Își aruncă privirea și pe cel din dreapta. Peste grădinile și acoperișurile pe lîngă care treceau, aluneca în grabă un nor negru, jos și zdrențuit.

Anna se sprijini de fotoliul mașinii, atingîndu-și involuntar gluga udă a treniului, și tot involuntar, zîmbi. Tînărul acela cu aspect de sălbatic se ținuse după ea aproape trei ore, ceea ce-i făcuse plăcere, cu toate că nici acum, după ce-l pierduse din vedere, n-o recunoștea deschis; și zîmbetul de pe fața ei dispăru tot atît de repede cum apăruse.

„Toanto, șopti ea cît putu de încet ca să n-o audă șoferul, n-o să fie o zi ușoară. Apoi, închizîndu-și ochii pe jumătate, adăugă în gînd: Da, da, nici vorbă că n-o să fie ușoară. Poate că va fi chiar cea mai grea din viața ta...”

Mașina viră brusc. Ea deschise larg ochii. În fața ei se afla holul jos și boltit al Gării Centrale. Se uită la ceas. Era zece fără zece. Avea destul timp. Trenul de la Zakopane va sosi abia peste douăsprezece minute.

Plăti cursa și porni repede pe scara ce ducea spre holul gării. Se uită în jur. La casele de bilete așteptau zeci de persoane. Străbătu holul și se opri în fața unui automat să ia un bilet de peron. În timp ce căuta în poșetă o monedă de doi zloți, se privi în oglinda din mijlocul automatului. Văzu o față obosită, fără zîmbet, buze încleștate și ochi neliniștiți. Cu un gest reflex își aranja șuvițele de păr blond ce-i ieșeau de sub glugă și, îndreptându-și spinarea, lovi nerăbdătoare cu degetele în discul automatului. Abia atunci își dădu seama că în mîna cealaltă mai ținea moneda de doi zloți, o introduse repede în orificiu, citi instrucțiunile și apăsă pe buton. Automatul zăngăni, efectuînd obișnuitele mișcări mecanice, și biletul ateriză în micul jgheab de nichel. Anna mai privi un timp automatul, fără să-și dea seama că aici nu se mai putea întîmpla nimic. Apoi întinse, nerăbdătoare, mîna, luă biletul și porni spre ieșirea pe peron. Era ora zece și două minute.

— Trenul de Zakopane nu a sosit încă? îl întrebă ea cu o bruscă neliniște pe controlor.

Dacă în dimineața aceea, cînd cercetase tabelul cu mersul trenurilor, nu fusese cumva destul de atentă, și Marysia sosise mai înainte, ar fi o fatalitate.

— Nu, răspunse controlorul, perforă grijuliu biletul de peron și-l înapoie cu o privire șovăielnică, de parcă l-ar fi bănuیت fals. Dar cred că va sosi îndată. Nu l-au anunțat încă, ceea ce înseamnă că n-a plecat din Gara de Vest.

Răsuflă ușurată. În aceeași clipă, la megafonul gării se auzi o voce stridentă de femeie:

— Personalul de la Zakopane sosește la linia a patra!
Repet: personalul...

Anna grăbi pasul. Dar trenul încă nu se vedea și ea se opri, gîfîind, lîngă stîlpul celui mai apropiat felinar. Treptat, respirația i se liniști. Se gîndi iar, fugar, la tînărul acela, dar gîndul și pieri într-o frîntură de secundă, fiindcă în depărtare,

prin rețeaua împletită a cablurilor și a pădurii de semafoare, se ivi locomotiva electrică, impunătoare, de culoare verde, trăgând în urma ei șirul de vagoane. Trenul se afla încă destul de departe, așa că nu se auzea. Apoi se apropie. Pe peron trecu un cărucior de marfă caraghios, asemănător cu un gîndac, în care se aflau trei ferovieri cu cămășile descheiate. Anna se descheie la tren și-și scoase gluga. În clipa aceea strălucea soarele, și din băltoacele de pe peron se ridicau nurași de aburi. Trenul se apropia.

Locomotiva electrică trase încet șirul de vagoane pînă la capătul peronului și se opri.

Anna trecu pe lîngă vagoanele de poștă și ajunse în dreptul vagonului de dormit, din care tocmai se dăduse jos conductorul; acesta îi întindea mîna unei bătrîne, ajutînd-o să coboare. În spatele ei se vedea un grup de pasageri, înghesuindu-se în ușa și pe culoar. Începură și ei să coboare, oprindu-se, pe rînd, pe peron. Șapte. Opt. Toți.

Se trase spre ușa vagonului, ca să nu fie luată de valul de oameni, care începea să se scurgă de-a lungul peronului. Apoi porni înapoi repede. În fond mai putea fi un vagon de dormit la coada trenului.

Cineva o atinse ușor pe umăr. Se răsuci brusc pe călcîie și răsufală, în ziua aceea, pentru a doua oară, ușurată.

În fața ei se afla o femeie tînără, îmbrăcată într-un taior și cu trenchiul descheiat. Într-o mînă ținea o valiză mică, iar în cealaltă – poșeta. Se aplecă înainte și, fără să lase bagajul din mînă, atinse fugitiv cu buzele obrazul celei ce o aștepta.

— Bună, Anna! M-am temut că n-ai primit telegrama și n-o să vii. Bine c-ai venit.

Cum stăteau așa față-n față, îți dădeai seama de la prima privire că sunt rude apropiate. Erau la fel de înalte și de blonde: păr blond, față bălaie și ochi de culoare deschisă.

— Bună, micuțo! N-ai venit cu vagonul de dormit?

Anna se strădui să pară sincer interesată și, spre mulțumirea sa, constată că reușise.

— Abia în ultimul moment m-am hotărât să plec și n-am mai găsit loc. Să mergem...

Cea mai tânără o trase, fără să zîmbească, spre ieșire. Porniră încet, strecurându-se printre oamenii ce se înghesuiau încărcăți cu bagaje, înconjurându-le din ambele părți. O vreme au mers fără să scoată o vorbă.

„De ce n-o spune nimic?”, se gândi Anna, fără s-o privească pe sora ei. „Fiindcă s-a hotărât să facă, dacă n-o fi și făcut, cea mai mare tîmpenie din viața ei prostească.”

Se strădui vreme de o clipă să-și stăpînească furia crescîndă, însă nu izbuti și, uitîndu-se pieziș la sora ei, spuse aspru:

— Aseară am primit telegrama ta. Știu din experiență că nu-ți place corespondența inutilă. M-ai rugat să vin să te aștept la gară. Am venit. Iată-mă. Ce s-a-ntîmplat?

Cealaltă dădu din umeri.

— Marysia... șopti Anna, mirîndu-se că sora sa o aude în ciuda zarvei din jur.

— Ce-i?

— Te întreb ce s-a-ntîmplat.

— Știi doar ce s-a-ntîmplat.

— Știu și nu știu. Știu ce se putea-ntîmpla. Ce se poate întîmpla. Dar cred că n-o să-l părăsești pe Roman pentru... pentru mucosul ăla?

Maria se opri, puse jos valiza și începu să caute biletul în poșetă. Anna se uita nerăbdătoare la degetele ei frumoase, ce răscoleau zadarnic zecile de obiecte din fundul poșetei. Se gîndea că poate nu fusese niciodată atît de furioasă ca în ziua aceea pe sora ei mai mică.

— Poți să-i spui și așa, răspunse Maria, scotocind mereu prin poșetă. „Să-ți părăsești soțul pentru un mucos frumos.”

Se vede că așa vezi tu lucrurile. Nu pot avea nicio pretenție de la tine, fiindcă eu îl iubesc, nu tu. L-am găsit!

Scoase biletul și-l dădu Annei, care-l luă, absentă. După aceea, ridică valiza și porniră. Un hamal încărcat cu bagaje le despărți, strigînd:

— Loc!... Pardon!

Apoi se apropiară din nou una de alta prin mulțimea ce se înghesuia la ieșire.

— La urma urmei, pentru tine sunt vorbe... acestea sau altele. Dar pentru mine este cea mai importantă problemă din viața mea! spuse Maria.

Anna prezentă la control biletele și se văzură, în sfîrșit, în fața gării. O apucă pe soră-sa de umeri. Stăteau acum mai la o parte, lîngă grilaj, și mulțimea le ocolea la oarecare distanță.

— Nu-i adevărat! El nu poate fi „cel mai important” pentru tine. Gîndește-te la Roman!

— M-am gîndit. Mă gîndesc, dar asta nu poate să schimbe nimic. De altfel, i-am spus lui Roman de Henryk...

— I-ai spus!

— Da, chiar el m-a sfătuit să plec pentru o săptămînă undeva și să chibzuiesc. E, după cum știi, un om calm. Am plecat la Zakopane. Dar nu mi-a trebuit o săptămînă ca să iau o hotărîre, așa că m-am întors. Ți-am telegrafiat fiindcă vreau să fii de față la discuția noastră. Nu-mi vine ușor. Roman a fost totdeauna foarte bun cu mine.

— Da, a fost foarte bun cu tine! izbucni Anna, nemaiputîndu-și stăpîni mînia bruscă împotriva acestei fete, pe care o crescuse și se deprinsese s-o iubească nu numai ca pe o soră, ci și ca pe o fiică.

— Într-adevăr, a fost prea bun cu tine! Prea bun! Prea bun!

Se întoarse și o luă înainte, spre stația de taxiuri. Maria porni după ea, o ajunsese și-i bară drumul.

— Nu mă lăsa singură, exclamă ea, speriată. El o să înțeleagă...

— Cu siguranță!

Anna ar fi vrut să plece, dar nu se mișcă din loc. N-o putea lăsa singură. Maria, parcă înțelegînd situația, adăugă repede și rugătoare:

— E un om bun. O să vezi c-o să-mi primească decizia liniștit. Chiar el mi-a spus că este cu douăzeci de ani mai bătrîn și că... Mi-a spus de multe ori asta. Hai cu mine. El ține la tine.

Anna își lăsa capul în jos, apoi îl ridică. În ochii ei nu mai era nici silă, nici neliniște, ci numai deznădejde.

— Vei distruge două vieți, și pe-a lui, și pe-a ta, murmură ea. Oare de ce întotdeauna oameni minunați, talentați și harnici ca Roman se căsătoresc cu idioate ca tine, care se gîndesc numai la rochii și la amanți?

— N-am avut niciun amant. N-am vrut să fiu cum spui tu, de aceea i-am mărturisit totul... Am vrut să mă port cinstit cu el...

Porniră spre stația de taxiuri.

Mașinile care transportau valul de călători sosiți cu trenul de Zakopane plecaseră, și acum apăreau taxiuri goale.

— Ai vrut să fii cinstită! Oh, de n-ar fi aflat asta niciodată! Nu-i cinstit să-i faci pe alții să sufere ca să-ți ușurezi viața.

— Vrei să spui că ar fi fost mai cinstit să-l înșel?

Anna nu răspunse. Ajunseseră la stația de taxiuri. Ea smuci cam brusc ușa ce se deschise ușor. Se suiră în mașină. Maria puse în spate valiza, dar sora ei mai mare și-o așeză inconștient pe genunchi. Cînd ușa se închise cu zgomot și automobilul porni, Maria se aplecă spre șofer și-i spuse:

— Strada Dębowa, doisprezece.

— Dębowa? Omul se-ntoarse pentru o clipă spre ea: Unde e asta?

— În cartierul Okęcie. O străduță cu vile. Ultima casă, lângă pădurice. Te rog, pornește. O să-ți arăt pe urmă.

Se lăsă, în sfârșit, pe pernă.

— De ce vrei să mă vîri și pe mine în treaba asta? întrebă sora mai mare. Bătea inconștient cu degetele în marginea valizei.

— Dar pe cine? întrebă cu naivitate cealaltă. Doar nu te am decît pe tine. M-ai crescut, Ania, și...

— Și vrei ca Roman să-mi mulțumească personal că te-am educat atît de bine! Tăcu. N-ar trebui să vin cu tine, adăugă ea apoi fără convingere. Știa că o va însoți, că trebuia s-o însoțească. Orice s-ar întîmpla în viața surorii sale, ea va lua totdeauna asupra-și răspunderea, fie cît de mare.

— Ești obligată! Marysia o apucă de mîină. Anna voi să și-o retragă, dar n-o făcu. Îi vei explica. Pe tine o să te creadă...

— Și pe tine te-ar crede...

Tăcură. Taxiul înainta, mergînd încet într-un lanț lung de mașini, și se opri în fața stopului, la o intersecție.

— Ia uită-te, spuse încet Maria, arătînd spre o tăbliță mică, ovală, de pe peretele lateral al mașinii în intervalul dintre fotolii: „Taximetru de persoane – 2224”.

Anna își înalță capul. Privi o clipă-n gol fără să înțeleagă. Apoi auzi vocea surorii sale.

— Taximetru de persoane numărul 2224... se potrivește... Chiar că e tare ciudat... Cînd m-am măritat cu el aveam douăzeci și doi de ani, și acum am douăzeci și patru...

Anna își întoarse spre ea ochii înlăcrimați.

— Marysia, Marysia... șopti ea, aplecîndu-și capul.

Maria zări două lacrimi căzînd pe capacul valizei și transformîndu-se în două pete lucitoare, neregulate.

— Nu plînge, te rog să nu plîngi, spuse ea cu glas înăbușit.

— Trebuie să faci asta neapărat? Dacă el ți-a dat timp de gîndire, mai gîndește-te – pînă nu e prea tîrziu. El...

Tăcu iar, înainte de a-și termina fraza. Doar știa că e prea târziu. Nu se mai putea schimba nimic. Roman...

Nu voia să se gândească la el. Își întoarse capul spre Maria, care spuse cu hotărâre:

— Sunt silită... Crede-mă sau nu, dar îl iubesc într-adevăr pe Henryk. Și știu că nici Roman n-ar fi vrut să rămîn cu el, dar să iubesc pe altcineva. De altfel, mi-a îngăduit să aleg – și am ales. Se opri, apoi adăugă cu o deznădejde neașteptată în glas: Nu pot altfel... nu pot...

Șoferul se uita curios în oglinda în care vedea două chipuri de femei tinere. Băgă de seamă că cea mai tânără își reazămă capul de umărul celeilalte și-și acoperă ochii cu palmele.

CAPITOLUL DOI. „ROMAN, DE CE NU RĂSPUNZI?”...

Vila mică, fără etaj, era înconjurată de un părculeț tânăr, îngrijit; se vedea bine că fusese sădit după terminarea construcției. Spre stradă, era mărginită de un gard de sîrmă, și iedera ce creștea pe el împiedica în parte vederea. Strada asfaltată, venind dinspre oraș printre vilele cu grădini tinere, se termina aici; mai departe ducea un drum obișnuit de țară, ce străbătea terenurile încă virane, ocolea o pădurice, mai precis o dumbravă de mesteceni rămasă ca prin minune neatinsă, și făcea apoi legătura cu șoseaua îndepărtată, pe unde treceau autocamioane și turisme – minuscule de la o asemenea distanță.

Străduța era adîncită în tăcere. Zgomotele orașului se auzeau ca un vuiet înăbușit, continuu, însă atît de monoton, că după cîteva clipe urechea nu-l mai percepea, integrîndu-se în tăcere. Căsuța învecinată din capul străzii, despărțită de vilă printr-un teren viran, se afla la o distanță de vreo sută de pași. Nicăieri nu se vedea țipenie de om.

Sosi un taxi, din care coborîră după o clipă două femei. Se apropiară de porțiță. Un nor greu, negru, acoperi soarele, și străduța se întunecă brusc.

Maria apăsă pe clanța porțiței. Mai apăsă o dată, apoi

începu să caute în poșetă, punînd valiza pe trotuarul presărat cu pietriș. Scoase din poșetă un mănunchi de chei și introduse una în broască. Deschise și intră prima, uitînd de valiză.

Anna se aplecă, luă valiza și porni în urma ei, închizînd portița cu piciorul. Se uită la ferestrele vilei. Erau închise și mute. Nu observă nicăieri nici cea mai mică mișcare. Se cutremură.

Maria, care mergea înaintea ei, atingea cu cheile din mînă, într-un gest mecanic, tufele de trandafiri de pe cele două laturi ale cărării. În grădină începură să cadă primele picături de ploaie, mari și rare.

Urcară cîteva trepte largi, joase, și se opriră în cerdac. Anna se cutremură din nou, uitîndu-se la ușa solidă de la intrare, lucrată din stejar alb, lustruit, și împodobită cu o carte de vizită lucioasă, pe care scria:

Maria și Roman Rudzinski

„DE ASTĂZI ÎNAINTE, UNUL DIN NUME NU VA MAI FIGURA aici, se gîndi ea. Pe marchiza de deasupra lor, ploaia începu să răpăie brusc, în averse. Tună.

După o scurtă șovăială, aproape neobservată, Maria apăsă pe soneria care se auzi înăbușit în fundul casei. Așteptară.

În urma lor, în stradă, taxiul, acoperit de perdeaua de ploaie, întoarse și plecă. Maria apăsă încă o dată pe sonerie. Și iar așteptară.

— Să fi plecat? spuse Anna, cam nepăsătoare. La ora asta e doar totdeauna în laborator.

Maria ridică din umeri.

— I-am telegrafiat și lui că sosesc. Nu cred să fi plecat înainte de a discuta cu mine. Se retrase brusc și o apucă pe sora ei de mână. Ascultă – dar dacă e în casă și nu vrea să-mi deschidă? Întrebă ea, cuprinsă deodată de neliniște. Poate că nu vrea să mă lase să intru? Ce mă fac?

— O să mergi la mine, răspunse Anna repede.

Se uită în jur. Taxiul dispăruse de mult. Ploaia cădea acum egal și des. Tot orizontul era acoperit de nori gri, joși.

— Bine! Să mergem! zise Maria, întorcându-se, și întinse mâna să-și ia valiza. Dar și-o ridică imediat înapoi. Doar am cheia, șopti ea. Nu știu ce-i cu mine. Am înnebunit...

Băgă repede cheia în broască, și ușa se deschise fără zgomot. Maria se opri o clipă, uitându-se prin holul pustiu.

— Nu intru, spuse ea încet. Este acasă, dar nu vrea să stea de vorbă cu mine.

Anna o dădu ușor la o parte și porni prima. Fără să se întoarcă, o auzi pe Marysia închizînd ușa și venind în urma ei. Stăteau acum în semiîntuneric, foarte asemănătoare, nemișcate, ascultînd.

Anna trase adînc aer în piept.

— Romek! spuse ea tare, poate cam prea tare. Tăcere. Trenciul lui e aici, adăugă dînsa după o clipă în șoaptă, arătînd cuierul. Așa că-i fără-ndoială acasă. Dacă ar fi ieșit, l-ar fi luat; de dimineață a fost vreme urîță. Romek!...

Maria se apropie de ușa întredeschisă ce dădea într-una din camerele din față.

— Romek! Aruncă o privire înăuntru și-și retrase capul. Apoi se întoarse spre sora ei: Nu. Nu e aici. Desigur că a ieșit în scurtă.

Se duse repede la altă ușa, o deschise și se uită.

— Nici aici nu e.

Anna stătea în mijlocul holului, urmărind-o cu ochii.

Maria se îndreptă spre a treia ușa, din partea opusă.

Se opri o clipă cu mîna pe clanță, apoi apăsă și privi înăuntru. Deschise ușa mai larg și se opri în prag.

— Bună ziua, Roman, zise ea încet, cu voce întretăiată. De ce nu răspunzi? Sunăm, strigăm și... Romek!

Glasul ei o făcu pe Anna să se cutremure. Se apropie iute de ușă și se opri lîngă Maria.

Era o sufragerie mare, luminoasă, mobilată cu un bufet, o masă și scaune, ce păreau vechi de vreo jumătate de secol. Anna nu dădu nicio atenție acestei mobile ciudate. Fusese de mai multe ori aici și știa că mobila aparținuse părinților lui Roman Rudzinski. El nu renunțase la mobila asta grea și masivă, probabil dintr-un sentiment de pietate pentru cei răposați, cu toate că Marysia, adepta celei mai temeinice modernizări, nu o putea suferi.

Roman Rudzinski ședea la masă cu capul sprijinit în mîini. Părea să fi ațipit cu o clipă mai înainte. Fața nu i se vedea.

Privirea Annei se opri pe podea, unde observă un pahar spart. În spatele ei auzea respirația accelerată și întretăiată a surorii sale. Cu inima bătîndu-i inegal și violent, se apropie de bărbatul de pe scaun.

— Romek, eu sunt, spuse dînsa încet. Am venit cu ea, ca să...

Dar acesta nu răspunse și nu se mișcă. Anna își puse încet mîna pe umărul lui.

Se aștepta să i-o îndepărteze. Dar nu. Abia atinse corpul lui Roman, că el se prăbuși greoi pe podea.

Anna se dădu un pas înapoi, cu răsufarea tăiată.

În spatele ei auzi, ca de la o mare depărtare, țipătul ascuțit, pătrunzător, aproape neomenesc al Mariei.

— Romaaan! Romaaan! Romaaan!

Se întoarse încet.

— Dacă l-ai omorît, spuse ea aproape în șoaptă, cu o

neînchipuită liniște, pe care nu și-o putea explica, să ai cel puțin demnitatea să te porți cum trebuie.

Țipătul fetei se întrerupse brusc la jumătatea frazei.

— Eu?... Eu nu l-am omorât, șopti Maria, privind-o, îngrozită. Cum aș fi putut să-l omor?

— Dar a murit din cauza ta, nu-i așa? zise Anna, îngenunchind lângă corpul neînsuflețit și atingându-i ușor, cu palma, fruntea. Era rece, atît de rece, încît se întrebă o secundă cum de putea ceva mort să fie atît de rece față de mediul înconjurător...

— Nu, nu din cauza mea. Nu. Șoapta Mariei se transforma treptat în strigăt. Apoi începu să țipe cu glas ascutit, întretăiat:

— Nu!!! Nu!!! Nuuuuu...

Tăcu.

— Încetează, spuse Anna, ridicîndu-se de jos. Gîndește-te mai bine la ceea ce o să spui miliției. Acum trebuie să mă duc la telefon să anunț miliția.

— Miliția?... Doar el... El nu...

Anna o ocoli și porni spre ușă. Cînd ajunse în hol, Maria alergă după ea.

— Nu mă lăsa acolo! Nu mă lăsa!

— Nu te teme. N-o să te las, zise Anna cu voce obosită și ridică receptorul.

CAPITOLUL TREI. ZAHARNIȚA DE ARGINT

Căpitanul Ziętek ședea în micul său birou, uitîndu-se distrat la un teanc nu prea mare de fișe, pe care tocmai le adusese dactilografa. Cunoștea procesul-verbal pe dinafară. Într-o după-amiază, trei tineri ieșiseră în oraș; după o scurtă plimbare, se duseseră să bea un păhărel. Bineînțeles că nu se terminase numai cu unul; băuseră pînă la ora zece seara, cînd se hotărîseră să se ducă în cartierul Bielany. În autobuz, nu voiseră să ia bilete. Începuse scandalul cu taxatorul. Încăierare – taxatorul ajunsese la spital, iar cei trei nimeriseră după gratii. Cercetarea fusese scurtă. Vor căpăta atîta și atîta, apoi vor fi eliberați, și după ce vor fi stat cîtva timp la închisoare, poate nu vor mai fi atît de grăbiți să provoace un nou scandal. Își mărturisiseră de la început vinovăția, se căiseră, spusese că nu-și amintesc de nimic: că votca e de vină. Celelalte fișe cuprindeau mărturia călătorilor, a taxatorului bătut, opinii de la locul de muncă al acuzaților, concluzia pentru procuratură...

Ziętek, oftînd, luă tocul și semnă ultima fișă. Totul era foarte simplu, nu cerea nici cel mai mic efort și nu-i dădea nicio satisfacție. Ce-i drept, era bine că în țară se săvîrșeau atît de puține crime cu premeditare. De cele mai multe ori

era vorba de scandaluri. Votcă, bătaii stîrnite din senin și fără rost între oameni ce nu se cunoșteau deloc, bețivi atinși în demnitatea lor. Zițek visa la vîrsta de șaptesprezece ani să devină un ofițer anchetator care...

Acum, la treizeci de ani, cu sentimentul că practică o profesiune liniștită, ceea ce nu-i venea să recunoască nici chiar în sinea lui, constata în fiecare zi că în activitatea unui anchetator găsești cu mult mai puțin din ceea ce scrie în romanele polițiste, dar, în schimb, cu mult mai multă muncă obișnuită, anevoioasă, care nu cere inteligență sclipitoare, ci mai degrabă executarea conștiincioasă a sarcinilor zilnice și arta de a acționa în colectiv. De altfel, îi plăcea munca asta. Însă, ori de cîte ori se afla în fața unei adevărate probleme de criminalistică, se simțea cu mult mai fericit decît în timpul executării celorlalte obligațiuni de serviciu. Numai că aceste probleme apăreau foarte, foarte rar.

Mai răsfoi încă o dată, repede, fișele semnate, ca să se convingă că totul e în ordine. Prinse hîrțiile cu o clamă și le băgă într-un dosar cu un număr de ordine. Apoi întoarse capul și luă pachetul următor de fișe. Sună telefonul.

Zițek ridică numaidecît receptorul. Afară începuse din nou să plouă, deși cu cîteva minute mai înainte strălucea soarele. Dar în birou era zăpușeală și căpitanul ar fi dat orice să fie în clipa asta afară, în stradă, pe cîmp, în pădure, oriunde. Pînă la concediu mai avea încă patru, ba nu, cinci săptămîni.

— Dumneata ești, Zițek? auzi el o voce cunoscută în receptor.

— Da, șefule.

— Vino imediat la mine. Din cartierul Okęcie s-a telefonat că s-a petrecut ceva neclar... Adică, pare a fi un caz destul de clar, însă ei nu vor să se ocupe singuri de afacerea asta. Un tip cunoscut, știi...

— Crimă?

— Nu. Sinucidere. Însă vreau să se ducă acolo cineva de răspundere.

— Da, șefule. Vin.

După cincisprezece minute era la fața locului. Iar după o oră, stînd lîngă fereastră, cu spatele spre tufa tînără de liliac ce atîngea geamul cu ramurile ei înflorite, se uita în tăcere la cei doi oameni îmbrăcați în alb, care, aplecîndu-se, ridicară targa, pe care se afla un trup nemișcat, acoperit cu un cearșaf.

Zițek își mută privirea de la targă la omul care, fără să ia cîtuși de puțin în seamă ceea ce se petrecea în fața lui, aduna cu mare luare-aminte într-o eprubetă un lichid vărsat pe masă.

Targa se lovi ușor de tocul ușii, clătinînd trupul înțepenit. Unul dintre cei ce duceau targa înjură cu jumătate de voce. Apoi cineva din hol închise ușa fără zgomot.

— Domnule doctor, cînd pot afla ce ați descoperit?

Doctorul astupă eprubetă, o înveli cu o batistă, apoi o puse într-o geantă lungă de piele.

— În primul rînd, domnule căpitan, vreți să știți dacă s-a sinucis sau e vorba de un asasinat, nu-i așa? Zîmbi. Și una și alta sunt posibile, dar... șovăi.

— Dar ce? Zițek se îndepărtă de fereastră și se opri în fața lui. Vă intrigă ceva?

— Nu știu! Doctorul dădu din umeri. În profesiunea mea nu există nici impresii, nici emoții, ci numai fapte. Lovi ușor cu degetul geanta de piele, apoi aruncă o privire spre masă. Din fericire, asta nu cade în sarcina mea, ci a dumneavoastră. Eu cred că ceva aici nu e în ordine, dar, după cum am mai spus, nu vreau să dau sugestii... Acum voi însoți targa și voi face imediat autopsia. Va trebui să se analizeze asta, continuă el, lovind iar, ușor, cu degetul în geantă – și să se compare cu compoziția lichidului din esofag și stomac. Cred că vă pot

spune dinainte ce vom găsi. Nouăzeci la sută că e vorba de cianură. Simptome clasice: mirosul, paharul, gura. Făcu un semn cu capul. Peste două, trei ore, voi încerca să vă comunic lucruri mai precise.

— Dar ce v-a intrigat, doctore? repetă Ziętek.

— Asta...

Arată spre masă cu degetul arătător al mîinii drepte, îngălbenit... de nicotină.

— Zaharnița?

— Da.

Ziętek zîmbi.

— M-am gîndit din prima clipă că vă interesează, ca totdeauna, ancheta, nu?

— Mă interesează, ca totdeauna, ce s-a întîmplat în camera în care s-a găsit trupul destinat autopsiei. De altfel, totdeauna merită să știi pe cine tai și în ce împrejurări s-a găsit cadavrul.

— Cam cînd a survenit moartea?

— În orice caz, în dimineța asta. Nu mai devreme. Cred că voi reuși să stabilesc cu precizie intervalul de timp în care a intervenit moartea. Dar de unde o fi luat cianura?

Ziętek ridică din umeri.

— Închipuiți-vă, domnule doctor, că avea în casă un borcan plin cu cianură, de altfel, absolut legal. Decedatul e un chimist cunoscut. Profesor. Am telefonat la Institut. Mi-au spus că avea acasă o mare cantitate de cianură. Îi era necesară pentru experiențele sale. La subsol are un întreg laborator.

Afară se auzi claxonul. Medicul își luă pălăria de pe un scaun.

— Mă cheamă. Plec. Cum să iau legătura cu dumneavoastră, căpitane?

— Voi fi sau aici, Ziętek se uită în agendă – număr de

telefon șase, zece, douăzeci și șapte, sau la mine, la comandament. Știți telefonul, nu-i așa?

— Desigur. La revedere.

Ziëtek îl conduse pînă la ușă, o închise după ieșirea medicului, apoi se întoarse și se opri în mijlocul camerei. Cîteva secunde se uită la două tablouri vechi din perete, ale unor pictori germani, reprezentînd naturi moarte: prima, un homar enorm pe un platou de aur și un iepure atîrnînd pe un fond întunecat, a doua, o fructieră plină cu mere pictate cu secole în urmă. Privi masa.

Era mare, grea, de culoare închisă. Fără îndoială că stătuse cîndva în sufrageria unei case cu mult mai încăpătoare decît această vilă mică, luminoasă. Avea un luciu mat. La un capăt al ei, pe o împletitură mică, rotundă, de paie, se afla o farfurie, cu o linguriță pe ea. Alături, la o depărtare de vreo zece centimetri, o zaharniță de argint, cu capacul ridicat.

O diră umedă se întindea pe toată lungimea mesei pînă la margine, unde jos, pe podea, zăcea un pahar spart.

Ziëtek ocoli masa și se opri în spatele scaunului pe care fusese găsit cadavrul lui Roman Rudzinski. Da, probabil că paharul îi scăpase din mînă și se rostogolise pe masă; restul lichidului se vărsase, și paharul căzuse jos și se spărsese.

Ziëtek se aplecă și se uită o clipă cu atenție la zahărul din zaharniță. Se vedea clar că cineva luase din el puțin cu lingurița.

Asta era tot. Căpitanul porni spre ușă.

Milițianul, care stătea pe un scaun în hol, se ridică în picioare.

— Unde sunt cele două doamne?

— Acolo, tovarășe căpitan, arată acesta cu mîna spre ușă opusă.

Ziëtek dădu din cap, se apropie de scară și începu să coboare încet. Scara era în spirală. După cîteva clipe ajunse în

fața unei uși mici, întredeschise, prin care se vedea o pivniță spațioasă și luminoasă, de fapt, o cameră de subsol. Intră fără nicio măsură de prevedere – amprente digitale fuseseră luate. Se uită în jur. Fusesse aici cu o jumătate de oră mai înainte, dar atunci nu simțise nervozitatea care pusese stăpânire pe el în timpul convorbirii cu medicul.

Se apropie de masa lungă de laborator și, întinzînd mîna, deschise ușița unui dulăpior de pe un colț al acesteia; pe fondul alb al ușiței era zugrăvit un craniu cu joben și între dinți cu o țigară din care ieșeau rotocoale de fum roșu. Aici își ținea Roman Rudzinski otrăvurile, și dulăpiorul era, de obicei, închis cu cheia, dar el putea fi deschis de oricine, deoarece toate cheile casei atîrnau în colțul camerei, într-un cuier mic. Fiindcă însă în locuință nu se aflau copii, iar străinilor fără îndoială că nu le era îngăduit să intre în laborator, cheia asta era simbolică. Otrava fusese luată probabil de aici chiar de Rudzinski. Dar o putea lua și altcineva, care știa de existența ei.

Ziętek se dădu înapoi, mijindu-și ochii. Știa de pe acum, fără să aibă vreo dovadă, întemeindu-se doar pe ipoteze foarte subrede, că este vorba de un joc al aparențelor. Acestea erau aparențele... Dar care era adevărul? Cine mai jucase vreun rol în această dramă? În camera de sus, doua femei așteptau să fie interogate de el: soția răposatului și sora acesteia. Poate că știau totul, dar tot atît de bine puteau să nu știe nimic...

Tresări. În camera de deasupra, cineva umbla de la un capăt la altul al încăperii. Zgomotul pașilor aducea cu loviturile unui ciocănel. Erau probabil tocurele cui.

„Am telegrama asta, murmură căpitanul cu jumătate de glas, ducînd mîna la buzunarul în care se afla hîrtia împăturită. Cred că va trebui să încep de aici. Dar, vom vedea.”

Mai aruncă o privire asupra grotescului craniu cu joben și ieși, închizînd încet ușa.

CAPITOLUL PATRU. ANCHETAREA MARIEI RUDZINSKA

M aria stătea nemișcată pe canapea. Acum nu mai plîngea. Auzea pași prin apartament; niște oameni închideau și deschideau ușile, discutau în șoaptă, mutau lucrurile din loc. Își simțea capul gol de gânduri. Trecuse parcă un veac de cînd intrase cu Anna în casă.

Lăsă din mînă batista udă de lacrimi și se uită la ceas. Era aproape douăsprezece. Nici două ore...

Anna stătea la fereastră; dăduse perdeaua la o parte și se uita la ploaia torențială din grădină. La orizont se vedea orașul înecat în ceață; deasupra lui atîrnau nori joși. Se gîndea la o zi foarte îndepărtată. Și atunci ploua tot așa, iar în casă era aceeași atmosferă: oameni străini, pășind încet, sub apăsarea sentimentului general al tragediei abia consumate care umplea fiecare ungher. Atunci murise mama lor, și ele rămăseseră singure: Marysia era încă mică, și ea, Anna, o fată de nouăsprezece ani, împovărată de o răspundere uriașă, de care își dădea foarte bine seama că era peste puterile ei. Apoi urmaseră ani grei, atît de grei, încît se și mira acum cum de reușiseră să trăiască destul de liniștite. Maria terminase școala și se înscrisese la Universitate; profesorul ei se îndrăgostise de ea. În ziua nunții lor, Anna fusese cea mai

fericită femeie din lume. Ciudat, se gîndi ea deodată, și atunci ploua...

Cînd auziră bătaia în ușă, tresăriră amîndouă. Maria ridică repede capul. Anna se întoarse cu spatele la fereastră și încremeni cu mîna pe perdea.

— Intră, șopti sora ei mai mică, îndreptîndu-și părul cu un gest reflex.

Bărbatul care intră și închise fără zgomot ușa după dînsul semăna mai curînd cu un tînăr om de știință decît cu un milițian. Nu avea în mișcări acea siguranță pe care Anna o lega totdeauna în mintea ei de ideea puterii. Zîmbi prietenos și spuse cu jumătate de voce:

— Bună ziua, doamnelor. Sunt căpitanul de miliție Ziętek trimis de la Comandamentul General al Miliției. Îmi pare foarte rău că trebuie să vă deranjez într-un moment atît de trist, dar... își desfăcu brațele. Mă voi strădui să vă răpesc cît mai puțin timp. Care dintre dumneavoastră a fost soția răposatului profesor Rudzinski?

— A răposatului... repetă Maria. A răposatului... spuse ea încă o dată, de parcă nu izbutea să prindă sensul acestor cuvinte. Eu sunt, domnule.

— Iar dumneavoastră sunteți sora doamnei, nu-i așa? urmă el, aruncîndu-i Annei o privire scurtă, în vreme ce-și înclina capul politicos, parcă cerîndu-și scuze că se amestecă în treburi ce nu-l privesc.

— Da, răspunse Anna, dînd ușor din cap cu un zîmbet inexpresiv. Doriți să vorbiți cu sora mea între patru ochi? Dacă nu, aș prefera să rămîn cu ea.

— Este vorba numai de cîteva formalități mărunte, necesare pentru semnarea procesului-verbal final de anchetă. Ziętek zîmbi, cerîndu-și scuze parcă pentru ceea ce va mai spune în clipa următoare. Dar, dacă nu vă supărați, aș prefera să vorbesc cu fiecare în parte.

— Bineînțeles, zise Anna, pornind spre ușă. Voi aștepta pînă ce mă veți chema, adăugă ea, calmă. Sunt alături. Făcu un semn spre perete. Apoi puse mîna pe clanță și-i zîmbi surorii sale. Mai șovăi o clipă, de parcă voia să mai spună ceva. Dar ieși fără o vorbă.

Marysia nu observă zîmbetul și nici șovăiala surorii sale. Se uită la Ziętek.

— Vă rog, luați loc, domnule, zise ea, arătîndu-i cu un gest nedefinit scaunele de lîngă perete.

— Mulțumesc. Cu toate acestea nu primi invitația, ci se apropie fără grabă de fereastră și aruncă o privire afară.

— Este vila dumneavoastră?

Ea încuviință, tăcută, cu un gest din cap.

— Pare construită de foarte curînd?

— A fost terminată anul trecut.

El se întoarse, luă scaunul și-l mută de lîngă perete în așa fel încît să poată sta față în față cu stăpîna casei.

— Vă rog să mă iertați că voi vorbi fără înconjur despre aceste lucruri dureroase, dar, din păcate, sunt nevoit s-o fac. Aș vrea să vă rog totodată să-mi răspundeți cît mai exact.

Se opri și-i aruncă o privire. Ea stătea nemișcată. Ziętek se uită o clipă la fața ei frumoasă, palidă, gîndind în treacăt că în împrejurări obișnuite i s-ar fi părut fermecătoare. Numai că acestea nu erau împrejurări obișnuite. Își dresе vocea și se aplecă puțin.

— Nu există decît două rînduri de chei de la casă, nu-i așa?

Pesemne că fusese o întrebare neașteptată, fiindcă Maria Rudzinska tresări, și căpitanului i se păru că observă în ochii ei o fulgerare de teamă. Dar poate că era numai o închipuire a sa, deoarece aceasta răspunse aproape imediat:

— Da, numai două.

— Și sunteți sigură că n-au mai existat și alte chei? De la

Yale, de exemplu? La noi se vînd de obicei broaște cu trei rînduri de chei, dintre care una zace aruncată pe undeva în vreun sertar. Vă rog să vă amintiți dacă nu s-a întîmplat asta și cu cheile dumneavoastră.

— Nu, răspunse ea, dînd cu hotărîre din cap. Au fost numai două rînduri: o cheie era prinsă cu o curelușă, iar cealaltă, de un inel de metal. Și anticipînd întrebarea, adăugă: Soțul meu le-a repartizat așa, fiindcă eu sunt foarte distrată și de cîteva ori s-a întîmplat să iau cu mine, plecînd în oraș, amîndouă rîndurile.

— Înteleg. Dar, de pildă, femeia de serviciu nu avea și ea cheia ei, ca să poată intra în casă, fără să trezească pe nimeni? Doar în mod obișnuit așa se face, nu-i așa?

— În cazul nostru nu, fiindcă ea locuia aici împreună cu noi.

De altfel, avem o broască specială. Pe strada noastră s-au petrecut cîteva spargerii, din care cauză soțul meu a adus de curînd o broască specială și chei din străinătate. Voia să se asigure împotriva oricărui intrus. Iar femeia a locuit împreună cu noi pînă cînd am concediat-o.

— Cînd ați concediat-o?

— Acum două săptămîni, și n-am reușit încă să găsesc alta. Soțul meu nu putea să sufere străini în casă și era foarte greu să-i intri în voie. Dar întrebarea asta nu mi-ați pus-o. Zîmbi, cerîndu-și scuze.

— Nu face nimic, doamnă. M-am interesat de chei, deoarece casa era încuiată din interior. Chiar și geamurile erau toate bine închise. Cheia profesorului a fost găsită în buzunarul lateral al hainei sale, iar pe a dumneavoastră ați luat-o la Zakopane și ați putut intra la întoarcere în locuință, nu-i așa?

— Da.

— În concluzie, în clipa morții, soțul dumneavoastră se afla singur în casă.

— Eu... eu nu știu nimic, domnule... Maria se cutremură fără să vrea. Când am deschis ușa, în afară de el nu mai era nimeni în locuință...

— Da. Zițek căzu pe gânduri. Bineînțeles, s-ar putea lua în considerare și o eventuală vizită a cuiva din afară. Acel cineva ar fi putut să-l otrăvească.

— Să-l otrăvească?! Pe Roman?!

În vocea ei era atîta neîncredere, încît căpitanul schimbă repede subiectul.

— Trebuie să ne gîndim la toate posibilitățile, chiar și la cele mai incredibile, doamnă. Și continuă: Soțul dumneavoastră era un om distrat? Vă întreb, fiindcă era profesor și se spune despre profesori că sunt foarte distrați.

— Distrat? Nu, răspunse ea, dînd negativ din cap. Dimpotrivă, domnule. Era foarte ordonat și sigur în ceea ce făcea.

Din tonul cuvintelor ei, căpitanul putu să tragă concluzia că răposatul profesor Rudzinski fusese, pentru soția lui, un om chiar cam prea sigur și ordonat. Nu pierdea niciodată nimic și-i plăcea ca totul să fie totdeauna la locul său.

— Înțeleg. Deci, dumneavoastră excludeți posibilitatea unei greșeli din partea profesorului?

— A unei greșeli? Cum adică „a unei greșeli”?

— Asta înseamnă că profesorul, pe cînd lucra în laborator, de pildă, fiind cu totul adîncit în gînduri, și-a pus din greșeală în ceai cianură în loc de zahăr. În definitiv, cianura este tot un praf alb, deși cu mult mai mărunț.

— Nu, asta e cu neputință. Nu pot să-mi închipui așa ceva.

— Mă rog, nu avea decît să greșească paharul ori să pună

în el ce-i era la îndemînă. Cînd cineva e foarte ocupat sau absorbit de o idee importantă, ce nu poate fi lăsată pe planul al doilea, așa ceva se-ntîmplă adesea.

Observă că de la ultimele cuvinte ea îl privea cu atenție.

— Soțul meu nu aducea niciodată cianura în sufragerie, spuse ea încet. În general, nu o scotea din laborator, așa că nu putea să greșească.

— Atunci trebuie să tragem concluzia... căpitanul se întrerupse, apoi adăugă nepăsător: Dacă profesorul era acasă și nu putea greși, atunci a turnat cianură în ceai, fiind conștient de ceea ce face.

Ea închise ochii, și cînd îi deschise din nou, el nu observă în ei lacrimile pe care se aștepta să le vadă; erau absolut limpezi, îngîndurați și, cu toate că-l priveau, Zițek își dădu seama că, în realitate, nu-l vede, ci se gîndește la întîmplări și scene despre care nu vorbiseră încă.

— Vă înțeleg, spuse ea încet.

— Atunci veți înțelege și de ce trebuie să vă mai pun o întrebare: nu bănuți cumva ce l-a determinat pe soțul dumneavoastră să ia această hotărîre, care e, poate, pentru un om mai grea decît oricare alta?

Tăcu. Ea nu răspunse, cu ochii mereu în gol. Zițek aștepta nemișcat. Întrebarea era foarte importantă. Dar, și mai important, răspunsul. Dar în loc de răspuns auzi o întrebare:

— De ce presupuneți că aș putea cunoaște motivele? Zițek își desfăcu brațele.

— I-ați fost doar omul cel mai apropiat. De obicei, în astfel de cazuri întrebăm oamenii care au cunoscut cel mai bine victima. Totodată m-am gîndit că se prea poate – băgă mîna în buzunar și scoase telegrama împăturită – ca această telegramă să aibă vreo legătură cu sinuciderea profesorului

Rudzinski. Am găsit-o asupra cadavrului. Pare a fi trimisă de dumneavoastră.

Citi repede:

„M-AM GÎNDIT LA TOATE. SOSESC MÎINE DIMINEAȚĂ.
Marysia.”

— DUMNEAVOASTRĂ AȚI TRIMIS-O?

— Da.

Zietek se aplecă și citi în gînd titlul telegramei, mișcînd buzele ca un om care vrea să învețe textul pe dinafară.

— Telegrama a fost trimisă ieri după-amiază de la poșta din Zakopane, nu-i așa?

Ea răspunse afirmativ printr-o mișcare a capului.

Zietek împături cu atenție telegrama și o băgă din nou în buzunar, după care se aplecă spre Maria, fără să se ridice de pe scaun.

— Vă întreb dacă presupuneți că această telegramă – vorbea rar și răspicat, ca un profesor care caută să-și ajute elevul de la tablă – ar fi putut tulbura echilibrul psihic al soțului dumneavoastră?

— Eu... eu nu știu. Vocea i se frînse și izbucni deodată în plîns. Zietek se sculă în picioare, dar se așează iar. Aștepta nemișcat. Treptat, zvîcnirea umerilor femeii se potoli. Încet, înecîndu-se în lacrimi, ea spuse:

— Da, aveți dreptate... eu l-am omorît, eu, eu!

— Ce vreți să spuneți? întrebă căpitanul, cu blîndețe.

Ea se îndreptă și-și șterse ochii.

— A murit din cauza mea, spuse ea, deznădăjduită. Fără-ndoială că și-a pus singur cianură în ceai – dacă n-aș fi fost eu, ar fi acum în viață.

— Sunteți sigură de asta?

Ea încuviință din nou, fără o vorbă, cu o mișcare a capului.

— Vă rog să-mi povestiți totul cu sinceritate, da? E cel mai bun lucru. După cum știți, justiția nu poate să tragă la răspundere decît pe omul care a săvîrșit o faptă ce-ar fi provocat direct deznodămîntul. Pasibil de pedeapsă mai fiind și cel care a îndemnat la săvîrșirea unei astfel de fapte. Însă pe dumneavoastră nu vă amenință nicio răspundere. Adevărul ne va ajuta numai să terminăm mai repede ancheta.

— Da, vă voi povesti, zise ea. De altfel, ați fi aflat oricum totul, nu-i așa? E vorba... e vorba de ceva foarte obișnuit. Eram căsătoriți de doi ani, și în viața mea a apărut de curînd un alt bărbat. Am luptat împotriva noilor mele simțăminte, dar am înțeles pînă la urmă că asta e adevărata dragoste, pe cînd cealaltă... Tăcu, privindu-l nesigură. Dar ajunsese vădit la concluzia că trebuie să spună totul, fiindcă urmă numai decît: Roman era cu douăzeci de ani mai mare decît mine. Acum doi ani, cînd mi-a declarat că mă iubește și că vrea să-i fiu soție, mi-a spus chiar el că sunt poate prea tînăra și nu voi putea trăi cu dînsul prea mulți ani. Dar atunci nu iubeam pe nimeni, iar el era foarte bun cu mine și credeam... Tăcu o clipă. Niciodată nu-ți vine să crezi că... Tăcu din nou. Nu iubisem niciodată pe nimeni, și cînd m-am căsătorit cu Roman, presupuneam că sentimentul pe care-l aveam pentru el era dragoste. Nu știu... Dar de curînd am înțeles ce e adevărata dragoste. Soțul meu era foarte deștept. Mă înțelegea totdeauna. Eram convinsă că mă va înțelege și acum. Nu puteam să-l înșel. Nu merita să-i fac asta. De altfel, n-aș fi fost în stare. Am vrut să plec la omul pe care-l iubesc. I-am spus lui Roman totul.

Își scutură buclele și se șterse cu batista la ochi, în care luceau din nou lacrimi.

— Și ce s-a întîmplat?

— Roman nu părea distrus și nu... nu puteam presupune că va face așa ceva. Mi-a propus să plec singură pentru o săptămână undeva și să chibzuiesc, înainte de a lua o hotărîre. Zicea că sunt încă prea tînăra și că o femeie la vîrsta mea e gata să ia o pasiune trecătoare și un sentiment înșelător drept o pasiune mare și un sentiment profund. Nu voia să plec orbește, cu atît mai mult... Își coborî glasul și continuă în șoaptă: cu cît între mine și Henryk n-a fost încă nimic, numai... Și adăugă parcă mirată: Trebuie să iubești cu adevărat pe cineva ca să nu fii gelos, să nu te gîndești la propria-ți demnitate, la faptul că trădarea are totdeauna o nuanță ridicolă, ci să te gîndești numai la fericirea celuilalt.

— Și ai plecat?

Afirmă printr-o înclinare a capului și, precedînd întrebarea următoare a căpitanului, urmă:

— Da, la Zakopane. Trebuia să mă întorc miercuri, cînd urma să avem o discuție definitivă. Roman îmi făgăduise că mă va ajuta, orice hotărîre aș lua. Dar n-a fost nevoie să stau acolo prea mult ca să-mi dau seama că soțul meu nu avea dreptate crezînd că e vorba de un capriciu. Eram conștientă că-l iubesc pe Henryk cu adevărat. Nu puteam să rămîn acolo o săptămână întreagă fără niciun rost. De aceea am telegrafiat că mă întorc astăzi. Dar nu i-am scris nimic despre hotărîrea mea, ci numai atît, că mă gîndisem la toate... Voiam să vin aici de la gară, împreună cu sora mea, și să discutăm în trei. Dar se vede că el a ghicit. Cum a putut să ghicească?

— După cîte am înțeles, i-ai mărturisit soțului dumneavoastră că-l iubiți pe Henryk, nu-i așa? Soțul dumneavoastră îl cunoștea?

— Da. E Henryk Szulc, fostul lui asistent. Eu l-am cunoscut tocmai ca asistent al lui Roman. Dar de cîteva luni nu mai era asistentul lui. Și-a găsit un serviciu la fabrica de sodă, părăsind cariera științifică.

— Și-a schimbat ocupația pentru dumneavoastră, sau mai curînd pentru soțul dumneavoastră?

— Nu știu. Nu l-am întrebat... Niciodată n-am vrut să vorbesc cu el despre asta. Mi-a spus doar atît, că preferă munca în fabrică, fiindcă este mult mai independentă. Roman, adică răposatul meu soț, nu-l număra pe Henryk printre asistenții săi cei mai capabili. Cred că greșea, dar... își desfăcu brațele, ca să fiu sinceră, n-aș vrea să vorbesc despre lucrul acesta. Soțul meu ajunsese la părerea asta, fără să știe că-l iubesc pe Henryk; și... și nu văd ce legătură ar putea avea ea cu moartea soțului meu.

— Cred că nu are nicio legătură. Mă interesez de amănunte, ca să nu fim nevoiți să revenim asupra lor și să avem o viziune de ansamblu asupra cazului. Am fost anunțați despre accident la o oră care m-a făcut să trag concluzia că nu ați venit cu acceleratul de dimineață, ci cu personalul de la zece și cîteva minute. Nu-i așa?

— Da, domnule.

— Soțul dumneavoastră nu v-a așteptat la gară. Nu v-ați mirat?

— Nu, deși mă întîmpina totdeauna. Dar nu precizasem ora sosirii și m-am gîndit că după ce venise la gară de dimineață, se întorsese acasă și mă aștepta, fără să știe dacă nu-mi schimbasesem cumva hotărîrea și mai rămăsesem o zi sau două în Zakopane. De altfel, în noua situație era foarte firesc să nu mă întîmpine la sosire, nu-i așa? Viața noastră de pînă atunci se destrămase și, datorită destăinuirii mele în legătură cu Henryk, ne înstrăinasem unul de altul.

— Dar sora dumneavoastră v-a așteptat la gară?

— Da.

— Desigur că i-ați telegrafiat?

— Da.

— Și ați venit direct aici?

— Da.

— Cu taxiul?

— Se-nțelege.

— Fără-ndoială că nu vă amintiți de numărul taxiului: cum ați putea să-l țineți minte!

Maria își desfăcu brațele cu aceeași mișcare tristă, plină de farmec involuntar. Deodată tresări.

— Stați puțin... spuse ea, șovăitoare. Parcă am vorbit despre asta! Își trecu palma peste frunte. Da! Îmi amintesc! Ania, adică sora mea, a spus... Nu, eu am spus... am spus că aveam douăzeci și doi de ani când m-am căsătorit, și acum am douăzeci și patru, și că numărul îmi amintește...

— Numărul taxiului?

— Întocmai. Numărul era pe o tăbliță mică din mijlocul mașinii. Acum știu! Două mii două sute douăzeci și patru. Întelegeți? Douăzeci și doi – douăzeci și patru.

— Douăzeci și doi – douăzeci și patru – vă mulțumesc, doamnă. Încă o întrebare, poate puțin cam neplăcută, dar în astfel de împrejurări absolut necesară: credeți cumva că în viața soțului dumneavoastră a existat și o altă femeie? Dacă nu mai demult, poate apărută în ultima vreme? Uneori, un bărbat amenințat să fie părăsit de soție face un fel de demonstrație, chiar dacă în realitate nu prea are chef de așa ceva.

— Nu, nu cred, ba sunt chiar sigură. Dacă Roman ar fi vrut să procedeze astfel, nu mi-ar fi propus să plec la Zakopane. Poate că după despărțire, vrînd să arate lumii că divorțul l-a atins mai puțin decît s-ar presupune, și-ar fi căutat pe cineva – totuși, nici asta n-o cred. Nu era un astfel de om. Și cu siguranță că n-ar fi procedat așa tocmai acum.

— Înteleg. Zițek se ridică de pe scaun. Vă mulțumesc foarte mult. Deocamdată asta ar fi totul.

Maria dădu din cap și-și întoarse privirea spre fereastră.

— Dacă astăzi sau mâine aş mai avea întâmplător vreo întrebare de pus, unde v-aş putea găsi? Rămîneţi aici?

Ea negă cu un gest energic din cap.

— Pentru nimic în lume! Eu, singură, aici? Nu. Mă duc la sora mea.

— Aşadar, vă pot găsi acolo. Va mulţumesc încă o dată. Ah, da, mai am o întrebare, absolut formală: unde aţi locuit în Zakopane?

Maria, care tocmai era pe punctul de a se ridica şi ea, se lăasă din nou pe scaun cu un oftat uşor.

— La „Royale”, răspunse obosită. Nu ştiam unde să trag, dar în drum spre Zakopane am întîlnit în vagonul de dormit o veche prietenă, care se ducea la soţul ei. M-a convins să merg cu dînsa, aşa că de la gară am plecat împreună.

— Aţi locuit acolo împreună cu această prietenă şi cu soţul ei?

— Da. Nu mi-a fost deloc uşor şi mă simţeam tare singură. Aveam impresia că înnebunesc şi simţeam nevoia prezenţei lor. De altfel, şi-au dat fără îndoială seama că în viaţa mea se întîmplă ceva important şi neplăcut, fiindcă au fost foarte buni cu mine, şi ieri m-au condus la gară.

— Sunteţi amabilă să-mi spuneţi numele acestei familii?

— Kozlowski. Inginer Jan Kozlowski şi soţia sa, Malgorzata. Dar ei rămîn acolo pînă la sfîrşitul lunii.

— Ah, asta n-are nicio importanţă, zise Ziętek, cu totul indiferent.

Îl privi mirată.

— Atunci pentru ce m-aţi întrebat?

— Simple formalităţi.

Îşi desfăcu braţele cu gestul său preferat, oarecum stîngaci, şi se înclină uşor. Ea-i răspunse printr-un zîmbet trist şi obosit.

El se retrase, calm, şi închise uşa în urma ei. Se opri o

clipă în hol, pe gânduri. Apoi, tot atît de calm, bătu la uşa camerei vecine. Lui Ziętek nu-i plăceau violenţa şi exagerările. Auzi invitaţia rostită cu jumătate de voce şi intră.

CAPITOLUL CINCI. SORA MAI MARE

— **M**ă cheamă Anna Strachowska, răspunse tînăra femeie, întorcîndu-se cu fața spre el. Se afla tot la fereastră, în aceeași poziție în care o găsisese mai înainte în camera surorii ei. Ce mai doriți să știți?

— V-aș ruga să-mi spuneți unde locuiți și, eventual, și unde faceți serviciul, dacă aveți unul.

— Bineînțeles că am, răspunse ea, dînd ușor din umeri.

Zițek o privea discret. Poate că nu era tot atît de frumoasă ca sora ei mai tînără, dar avea, fără-ndoială, mai mult caracter. Observă că pe fața ei nu se mai vedea nicio urmă a evenimentelor petrecute în dimineața aceea. În schimb, descoperi o ușoară urmă de pudră și alta, aproape invizibilă, a creionului de gene. Calmă, trecu în mijlocul camerei și se așeză lîngă o măsuță.

— Luați loc, vă rog.

Deși se afla într-o casă oarecum străină, se purta de parcă ea ar fi fost stăpîna casei, nu sora ei.

— Vă mulțumesc, răspunse el, așezîndu-se și scoțînd notesul.

— Locuiesc în strada Wspólna 104, apartamentul 28. Lucrez la Biblioteca Națională, la secția tipărituri vechi.

— Ați studiat istoria?

— Da. Am absolvit Facultatea de Istorie. Maria este sora mea mai mică. Alte rude nu am. Asta-i tot ce vă pot spune despre mine.

— Vă rog să-mi mai dați cîteva informații în legătură cu trista întîmplare.

— Desigur. Îl privi, oarecum enervată. Dar nu cred să...

— Cînd ați primit telegrama de la sora dumneavoastră? o întrerupse el calm.

— Ieri seară.

— Ați putea să-mi povestiți amănunțit ce ați făcut de cînd ați primit telegrama pînă în clipa cînd ați ajuns astăzi, împreună ca sora dumneavoastră, în această casă?

— Desigur, dacă socotiți că vă poate fi de folos. În tonul ei se simțea siguranța aproape absolută că pentru el acest lucru e cu totul inutil.

— Da. Îmi va folosi la întocmirea procesului-verbal și la stabilirea împrejurărilor secundare ale anchetei.

— Nu știam că cercetînd cazurile de sinucidere, v-ar putea interesa atît de mult și ce au făcut înainte sau după aceea cei care nu au avut nicio legătură cu decedatul.

Zietek își desfăcu brațele:

— Atunci, vă rog să socotiți întrebarea mea drept un act de îndrăzneală, zise el cu un zîmbet ușor. Cu toate acestea, întrebările sunt justificate: în primul rînd, nu se poate spune despre dumneavoastră că nu ați avut nicio legătură cu răposatul, iar în al doilea rînd, nu suntem încă absolut siguri că e vorba de o sinucidere.

Constată cu satisfacție că, la auzul cuvintelor lui, expresia feței Annei Strachowska se schimbă pe neașteptate.

— Cum așa? Prin urmare, el nu... nu credeți că a fost o sinucidere?

— N-am spus asta. Dar în caz de moarte subită, noi

trebuie să fim totdeauna siguri dacă e vorba de o sinucidere. Altfel nu se poate încheia ancheta. De aceea v-am pus întrebările pe care dumneavoastră le socotiți inutile.

— Vă înțeleg, domnule, glasul ei suna acum mult mai blând. Încercă să zîmbească, și el își dădu seama că nu izbutește. Vreți să aflați tot ce am făcut din momentul primirii telegramei. Când mi s-a adus, eram în pat. Fiindcă Marysia nu preciza cu ce tren vine, mi-am închipuit că va sosi fără îndoială cu acceleratul, care ajunge la Varșovia la șase dimineața. Mi-am pus ceasul să sune, dar am dormit atît de prost, încît n-a fost nevoie de el și...

— Mă iertați că va întrerup. Insomnia a fost provocată de telegrama surorii dumneavoastră?

Cîteva clipe, atît de puține că ar fi greu să le numești timp necesar pentru gîndire, Anna Strachowska nu răspunse, apoi dădu din cap:

— Da.

— De ce? În fond întoarcerea surorii dumneavoastră de la Zakopane nu avea de ce să vă afecteze?

— Nu. E limpede că nu. Dar aș prefera să nu vorbesc despre asta. Sunt chestiuni care nu mă privesc.

Dar o privesc pe sora dumneavoastră.

— Da.

— Vă rog să mă scuzați, însă pe mine mă interesează foarte mult chestiunile în legătură cu sora dumneavoastră, care a fost soția răposatului. De aceea sunt silit să insist cu rugămintea de a nu-mi ascunde nimic.

Ea tăcea. Ziętek își desfăcu brațele.

— Văd că nu ați vrea să vorbiți despre asta. Să încercăm să ușurăm discuția. Oare insomnia dumneavoastră nu era provocată de simplul fapt că în calitate de soră mai mare, de soră iubitoare și – de unică rudă a Mariei Rudzinska – începuse să vă îngrijoreze viitorul ei? Să vă îngrijoreze faptul

că era pe cale să facă o mare prostie, ba poate chiar o greșeală cu urmări tragice, divorțînd de înțeleptul, bunul, bogatul și iubitorul ei soț, numai pentru ca să se mute la un tînăr, despre care nu aveți o impresie prea bună și, după părerea dumneavoastră, nu se putea compara nici pe departe cu răposatul?

— Se vede că dumneavoastră știți...

Își înclină capul în piept, dar și-l ridică numaidecît.

— Știu...

— N-a fost chiar așa, spuse ea încet.

Indiferența cu care-l tratase pînă atunci dispăruse brusc. Zițtek înțelese că în fața lui se află o femeie chinuită, foarte obosită, care va spune chiar mai mult decît vrea el.

— Vă rog să-mi povestiți totul sincer și fără grabă – ce părere aveți, ce simțiți. Nu va fi decît spre binele surorii dumneavoastră, în definitiv, vă rog să mă credeți că și milițianul este un om ca oricare altul. Anchetarea dumneavoastră nu e o plăcere pentru mine. Aș vrea ca întreaga afacere să fie terminată cît mai curînd, și cu cît oamenii vor uita mai repede și se va stîrni mai puțin senzație în jurul ei, cu atît mai bine pentru toți cei interesați, precum și pentru memoria răposatului. Cunoșteți situația înainte de primirea telegramei de la sora dumneavoastră?

— Nu în întregime. Veneam aici numai cînd eram invitată. Ceea ce nu înseamnă că Roman Rudzinski nu se purta frumos cu mine, sau că Marysia nu voia să mă vadă. După nunta lor, ajunseseam pur și simplu la concluzia că rolul meu de protectoare a surorii mele se terminase și că nu avea niciun rost să stingheresc în vreun fel viața ei personală. De aceea, muncind destul de mult, fiindcă, în afară de orele de la Bibliotecă, îmi scriu de un an teza de doctorat și, văzîndu-i rar pe amîndoi, nu puteam să știu prea multe despre viața Marysiei. Dar, ca soră, ar fi fost imposibil să nu-mi dau seama

că în ultima vreme se petreceau lucruri deosebite în viața surorii mele. Vedeți dumneavoastră, am crescut-o și am locuit mulți ani împreună în aceeași cameră. Îi cunosc orice intonație a vocii și știu ce gîndește chiar și atunci cînd nu vorbește. Dar nu-mi închipuiam nici pe departe că situația era atît de gravă. Dacă aș fi știut...

— Ați fi încercat să interveniți?

— Cu siguranță, spuse ea cu hotărîre. Chiar dacă nu s-ar fi întîmplat nimic cu Roman, faptul că-l părăsea l-aș fi socotit o crimă din partea Marysiei. Ea era pentru el mai mult decît soție. El era un om singuratic și cu mult mai bătrîn decît dînsa. Totdeauna aveam impresia că o privește și ca pe un fel de fiică. Se purta foarte tandru cu ea. Tocmai asta mi se părea îngrozitor: credea în ea și trăia pentru ea. Nu-i de mirare că s-a sinucis cînd și-a dat seama că-l părăsește pentru acel... acel... Tăcu.

— Cînd ați primit telegrama, nu știați de toate acestea?

— Nu, nu știam. Dar bănuiam că Maria se încurcase cu Szulc. I-am văzut de vreo două ori pe stradă. Din fericire nu m-au observat... Apoi Marysia mi-a telefonat că pleacă. N-am întregat-o nimic, deși mi-am dat seama după vocea ei că... Tăcu iar. Apoi adăugă încet: Am făcut rău.

— Și n-ați încercat să discutați despre această chestiune cu profesorul Rudzinski? Nu erați în relații prea bune cu el?

— Dimpotrivă. Ne simpatizam mult. Însă nu puteam să-i spun nimic... De altfel, am chibzuit îndelung. Oricine s-ar fi aflat în locul meu ar fi procedat la fel. Eram convinsă că Marysia, chiar dacă s-a încurcat cu cineva în chip trecător, va avea atîta minte să nu-i spună lucrul acesta soțului ei. La urma urmei, nicio femeie care vrea să-și păstreze bărbatul nu face asta. Nicio clipă nu mi-a trecut prin minte că ea ar putea să-l părăsească. În aceste cîteva zile, cît a lipsit ea, Roman nu mi-a telefonat. Și eram convinsă că dacă știa ceva sau chiar dacă

bănuia numai, va căuta să stea de vorbă cu mine. Telegrama neașteptată a Marysiei m-a zdruncinat. Nu am putut să dorm. A fost totdeauna cam independentă. Poate și din vina mea, fiindcă am răsfățat-o prea mult cînd era mică. Făcu o mișcare cu capul, de parcă încerca să se deștepte dintr-un vis. Dar dumneavoastră nu m-ați întrebat despre asta.

— Ah, n-are nicio importanță, doamnă. Vă mulțumesc foarte mult. Ați lămurit cîteva amănunte, care nu-mi erau destul de clare. Ca să fim în temă, să ne întoarcem acum la prima mea întrebare: ce ați făcut din clipa cînd ați primit telegrama? N-ați putut adormi și...

— Da, n-am putut. Dar pînă la urmă am ațipit și m-am deșteptat înainte de a suna ceasul. M-am îmbrăcat și am plecat la gară, însă Marysia n-a venit. Am aflat că mai sosește un tren de la Zakopane, un personal, la ora zece. N-am vrut să mă mai întorc acasă și, gîndindu-mă că mă aștepta o zi grea, am hotărît să iau micul dejun. M-am dus așadar la o cofetărie și am băut o cafea, apoi, ca să treacă timpul mai ușor, am rătăcit pe străzi...

— N-a fost o dimineată prea frumoasă! Mi se pare că la răstimpuri a tras și cîte o bură de ploaie. Cel puțin de la ora șapte, cînd m-am deșteptat eu, spuse Ziętek cu jumătate de voce.

— Da. M-a cam plouat. Dar nu puteam să stau pe loc. Știți ce înseamnă starea asta de spirit: „mă împingea ceva” să umblu pe străzi.

— Știu. Este explicabil într-o astfel de situație. Dar la ce cofetărie ați fost? Nu știam că în Varșovia se poate lua micul dejun la ora asta și într-altă parte în afară de bufetul gării. Cafenelele se deschid mult mai tîrziu.

— Am fost la hotelul „Savoy”, jos, în Aleea Jerozolimskie.

— Aha, da. Am uitat. Acolo deschid la ora șase. Apoi v-ați întors la gară?

— Da. Ajunsesem atît de departe, încît era cît pe-aci să întîrzii și am fost nevoită să iau un taxi. Dar am sosit la timp. Am intrat pe peron, și cînd am văzut că Marysia nu coboară din vagonul de dormit, m-am simțit ușurată. M-am gîndit că, din fericire, poate i-au ieșit prostiile din cap. Dar a venit. S-a apropiat de mine prin spate și mi-a pus mîna pe umăr. Am început numaidecît să ne certăm, cu atît mai mult cu cît mi-a spus chiar pe peron despre hotărîrea ei. Atunci am izbucnit – fapt de care-mi pare rău și acum. Ea este absolut zdrobită. La urma urmei, nu e vina ei că el a procedat astfel. Mii de oameni divorțează, și sinuciderea nu este singura cale, ca să... Tăcu. Nu vreau să spun nimic rău despre profesorul Rudzinski, adăugă ea repede. Era un om foarte cumsecade. Am cunoscut puțini oameni ca el. Dar, din păcate, nu a fost în stare să suporte lovitura. Și nici eu nu am fost în stare s-o clintesc pe sora mea din hotărîrea ei. Cum aș fi putut? Abia în taxi am aflat că Roman știa totul, și că ea se întorcea acasă, ca să-l părăsească pentru totdeauna... pentru omul acela! Faptul era consumat.

— Ați sfătuit-o din nou să nu facă acest pas?

— Bineînțeles că am sfătuit-o! Chiar pe peron și în taxi! Nădăjduiam că se mai poate îndrepta ceva. Îl cunoșteam pe Roman și-mi închipuiam că o s-o ierte. Din nenorocire...

— Da. Vă mulțumesc. Dacă voi mai avea vreo întrebare de pus, cel mai bun lucru ar fi să vă caut acasă, nu?

— Da. Voi lua-o numaidecît pe Marysia de aici și nu cred că vom mai ieși astăzi undeva...

Căpitanul se ridică în picioare.

— La revedere, doamnă.

Ea șovăi o clipă, imperceptibil, apoi îi întinse mîna.

CAPITOLUL ȘASE. DOCTORUL ȘI ȘOFERUL DE TAXI

Z iețek se opri în hol. Milițianul de serviciu sări de pe scaun ca un automat.

— Cele două doamne pot părăsi locuința, luînd cu ele orice doresc, spuse căpitanul. După plecarea lor să sigilați casa, și cheile să le aduci la comandament. Să ceri și celălalt rînd de chei.

— Am înțeles, tovarășe căpitan.

— Sau, cred că cel mai bun lucru e să nu luăm cheile și să nu sigilăm casa. Voi da numai un telefon la Institutul de chimie să ia de aici cianura și celelalte substanțe chimice toxice, urmă căpitanul, zîmbind în sinea sa. Spune-le doamnelor că pot intra în casă cînd vor. Nu le punem nicio opreliște.

— Bine, tovarășe căpitan.

Ziețek se apropie de telefon. Chemă Institutul de chimie și vorbi cu directorul. Apoi formă numărul comandamentului.

— Căutați-l de urgență în oraș pe șoferul taxiului cu numărul... se întrerupse, fiindcă se deschisese ușa camerei în care o interogase pe Anna Satrachowska. Aceasta apăru în hol și, în trecere spre camera unde o aștepta sora ei mai tînără, îl văzu cu receptorul la ureche.

— Alo! Alo! striga omul de la celălalt capăt al firului.
Dumneata ești, căpitane Zițek? De ce nu vorbești?

Ușa de la camera Mariei Rudzinska se închise.

— Uneori nu poți vorbi când vrei, spuse Zițek sentențios.
Mă interesează șoferul taxiului cu numărul douăzeci și doi – douăzeci și patru. Căutați-l prin radio. Peste o oră vreau să stau de vorbă cu el la comandament.

— Este suspectat? întrebă vocea. Să-l aduc?

— Da' de unde! După câte știu, e șoferul cel mai cumsecade din lume. Aș vrea să-l întreb câte ceva despre călătorele pe care le-a dus azi-dimineață de la Gara Centrală. Dar să nu-l preveniți, m-ați înțeles?

— Desigur. Mai e ceva, căpitane?

— Să-i spuneți colonelului că mă voi prezenta la raport după terminarea orelor de serviciu.

— Am înțeles: șoferul taxiului cu numărul douăzeci și doi – douăzeci și patru să fie într-o oră la comandament și să-i spun șefului c-o să te prezinți la raport la sfârșitul orelor de serviciu.

— Da. Mulțumesc.

Zițek închise telefonul, și câteva clipe rămase pe gânduri. Apoi ridică din nou receptorul, dar îl puse iarăși în furcă. Nu, n-o să vorbească la telefon cu doctorul. E mai bine așa. De altfel, probabil că acum se află în sala de autopsie.

— Mașina așteaptă în fața casei? îl întrebă pe milițian.

— Da, tovarășe căpitan.

— Bine. Să-mi raportezi mai târziu dacă cei de la Institutul de chimie au luat cianura și dacă doamnele au plecat.

— Da, tovarășe căpitan.

Zițek își luă impermeabilul din cuier, își puse pălăria și ieși.

În prag se opri și privi cu atenție broasca Yale. Era

frânțuzească. Maria Rudzinska spusese adevărul. Bineînțeles că spusese adevărul.

Dar căpitanul Ziętek era un om ordonat și-i plăcea să verifice orice informație.

După douăzeci de minute deschise ușa pe care se afla o tăbliță:

Sală de autopsie

SE UITĂ ÎNĂUNTRU, APOI INTRĂ ÎNCET ȘI SE OPRI ÎN PRAG.

Doctorul își ridică masca și-și îndreptă spatele:

— Intrarea strict interzisă persoanelor străine! zise el vesel. Apoi se întoarse către asistentul său, și el cu masca pe față, spunându-i: Gata! Pune-l, te rog, în ordine!

Se apropie de Ziętek.

— Ce s-aude? întrebă căpitanul, uitându-se în jur, dar ferindu-și privirea de masa pe care...

— Sunteți nerăbdător să aflați rezultatul autopsiei?

— Da.

— Să mergem. Doctorul îi arată cu capul o ușă laterală și porni înainte. În ușă se întoarse spre asistent: Te rog să treci în procesul-verbal datele dictate de mine și să mi-l dai imediat să-l semnez. Fii bun, du-te și după analiza conținutului stomacului. Trebuie să fie gata.

— Da, domnule doctor.

Doctorul și Ziętek intrară într-o sală mică, albă, nemobilată, în care se aflau numai un dulap de perete cu mai multe despărțituri și câteva chiuvete.

— Am cercetat. Doctorul își scoase șorțul, aruncă masca și începu să se spele pe mâini. Totul arată cianură. Bineînțeles

că moartea a fost instantanee. Nu mîncase nimic, sau, mai bine zis, mîncase cu vreo zece ore mai devreme, și mai precis cu vreo zece-douăsprezece ore mai devreme. A fost, fără îndoială, cina. Pîine cu unt, un ou și un fel de brînză, acum foarte greu de identificat. După toate probabilitățile, cina a servit-o între nouă și zece seara.

— Alcool?

— Nicio urmă.

— Cam la ce oră a murit?

— Nu înainte de șapte și jumătate dimineața și nici după ora opt. Frumos rezultat, nu? Rezolvăm problemele clienților cu o precizie de o jumătate de oră, chicoti el, frecîndu-și mîinile.

— Asta înseamnă, domnule doctor, că veți putea face această declarație în fața justiției, fără să vorbiți cu „probabil”, ci cu „toată siguranța”?

— Ei, Doamne! oftă medicul, aruncînd prosopul în cutia de lemn de lîngă chiuveță. Dacă spun că „nu înainte” și „nu după”, asta înseamnă că pot face declarația asta în fața întregului popor.

Se auzi o bătaie în ușă. Asistentul intră, aducînd două fișe fixate cu clame de un carton mare.

— Procesul-verbal, domnule doctor. Iar aici aveți analiza lichidului colectat în eprubetă și analiza conținutului stomacului.

— Foarte bine. Mulțumesc.

Doctorul își șterse mîinile, luă tocul oferit de asistent și semnă grăbit.

— Să le iau?

— Nu, le iau eu la cabinet.

După ieșirea asistentului, doctorul îi întinse lui Zițek cele două fișe. Căpitanul se aplecă asupra lor, dar își ridică numai decît capul:

— N-am ajutat niciodată preoții la oficierea serviciului divin, și astea se pare că sunt scrise în latinește.

— Ah, da! Doctorul luă cele două fișe. Un ofițer anchetator cunoscător al limbii latine ar fi el însuși un obiect interesant pentru autopsie. Am găsi în organismul lui comori la care nu s-ar fi gândit nici Ali Baba! Dar, din fericire, pînă în clipa de față nu suntem amenințați de așa ceva. Dacă doriți să auziți ceea ce scrie aici, căpitane, în cuvinte simple, de ostaș, atunci ne exprimăm în modul următor: lichidul adunat de pe masă are următoarea compoziție: ceai, plus zahăr, plus cianură de potasiu. O parte a acestui cocteil s-a găsit în esofag, în cavitatea bucală și pe buzele profesorului Rudzinski, provocîndu-i moartea instantanee și despărțindu-l definitiv de cea mai bună...

— ...dintre lumi! încheie căpitanul grav, luînd iar fișele în mînă. Interesant, murmură el. Mai interesant decît s-ar părea.

— De ce? Doar rezultatul îl știam de la început. Nu m-am îndoit o clipă de rezultatul acesta.

— Nu contează. Chestiunea se complică foarte mult.

— Se complică?! Am spus de cianură și se vede cît colo că este cianură! Am spus de zahăr și este zahăr!

— Cianura e un fleac. Zițek întinse mîna. Vă mulțumesc, domnule doctor. „Nu înainte de șapte și jumătate și nu după opt”, înseamnă: între șapte și jumătate și opt?

— Dumnezeuule! exclamă medicul. De cîte ori trebuie să vă repet?

— Niciodată nu-i destul. Căpitanul zîmbi. Era un om foarte ordonat și voia să fie absolut sigur de ceea ce aflase. La revedere. Încă o dată, mulțumesc.

— N-aveți pentru ce. Toată plăcerea este de partea mea. Dar e greu să vă între cineva în voie. „Cianura e un fleac!” Cu prima ocazie o să vă pun s-o gustați! Nu e chiar așa fleac pe cît pare. Servus!

După vreo zece minute, Zițek se afla din nou în micul său birou pe care-l părăsise cu câteva ore mai înainte. Se așeză și, punînd tocul pe foaia de hîrtie și coatele pe masă, își sprijini capul în palme. Nu notă nimic. Cînd milițianul de serviciu bătu la ușa biroului, el era în aceeași poziție.

— L-am găsit pe șoferul taxiului, tovarășe căpitan.

— Adu-l aici.

Își îndreptă trupul, adună cu un gest reflex hîrțiile de pe birou și le băgă în sertar.

După o clipă de așteptare, în ușa biroului apărură un om îmbrăcat cu o haină albastră decolorată. În mîna ținea un chipiu.

— Fii bun și ia loc, spuse Zițek, politicoș, dar șoferul nu se mișcă.

— În ce chestiune? întrebă el. Fiindcă dacă-i vorba de bețivii ăia de ieri, n-am vrut să-i iau și n-o să mai iau niciodată indivizi din ăștia, oricum s-ar legitima. Au spus c-or să-mi vină de hac și, după cum văd, au fost...

— Ia loc, spuse Zițek, și te rog să uiți de bețivi.

Șoferul se așeză țeapăn. Își mișcă buzele, de parcă voia să spună ceva. Se vedea că era gata să țină un adevărat discurs. Căpitanul se aplecă spre el, peste birou.

— Ai fost astăzi la Gara Centrală?

— Cum?

— Întreb dacă ai fost astăzi la Gara Centrală? Adică, dacă ai trecut astăzi pe la Gara Centrală.

— Se înțelege că am fost. Ba chiar de mai multe ori. Da' ce, nu-i voie?

— Ba e voie. N-avem nimic împotriva dumitale. Aș vrea să știu dacă ai fost la Gara Centrală pe la ora zece și ceva?

Șoferul îl privea mereu bănuitor.

— Parcă pot să mai țin minte? Doar nu mă uit într-una la ceas.

— Desigur. Dar de călători îți poți aminti, nu?

— Eh, am atîția clienți...

— Mă interesează două doamne, care s-au urcat în taxiul dumitale după ora zece și ți-au spus să le duci în strada Dêbova din cartierul Okęcie.

— Da, îmi amintesc. O străduță scurtă.

Ziętek observă pe fața șoferului o străfulgerare de curiozitate. Dar îndată îi luă locul din nou indiferența. Căpitanul știa că oamenilor nu le place să depună mărturie. De cîte ori nu se întind unele cercetări la nesfîrșit, numai pentru că cineva, care poate fi un om absolut cinstit, nu vrea în ruptul capului să mărturisească la miliție ceea ce a văzut, ca să nu fie „purtat pe la judecăți”.

— Îți amintești de femeile acelea?

— Niște femei tinere, mi se pare. Blonde.

— Întocmai. N-ai auzit cumva ce discutau?

— Nu mă interesează ce vorbesc clienții. Sunt ocupat cu volanul.

— Nici vorbă. Și niciodată nu auzi nimic, mai ales cînd te întreabă miliția.

Șoferul tăcu.

— Ei? Cum a fost? Nu-ți amintești nimic? Că doar nu ești bătrîn. Se urcă în taxi două femei tinere, și dumneata nici măcar nu te uiți în oglindă să vezi dacă sunt frumoase?

— Am nevastă, spuse șoferul, îndărătnic, dar zîmbi, știind că între bărbați un asemenea argument nu are nicio valoare.

— Te rog să fi convins, spuse Ziętek, zîbind și el, că n-are nimeni nimic cu dumneata. Pe noi ne interesează aceste două femei. Vreau să știu cum s-au comportat în taxi. Dacă s-au certat, dacă au glumit, sau dacă n-au vorbit nimic și s-au uitat pe fereastră. Fleacuri de-astea, știi dumneata. Fii bun și încearcă să-ți amintești. Totul va rămîne între noi. Poți fi liniștit.

Șoferul se uită o clipă la el.

— Da' ce, sunt hoațe? întrebă el cu îndoială. Arătau a fi cumsecade.

— Așadar, tot te-ai uitat la ele.

— Atîta cît...

— Și?

— Nimic. Numai atîta, că m-a mirat ceva. Cînd conduci un taxi, vezi o mulțime de lucruri – vă dați seama. Destul de des se petrec și lucruri neașteptate în mașină. Dar asta mai ales în timpul nopții, cînd oamenii sunt după un pahar...

— Bine, dar ce lucru neașteptat s-a întîmplat în mașina dumitale azi-dimineață?

— Niciunul. Atîta doar c-au plîns amîndouă. Jumătate de drum au plîns. Credeam că li se-ntîmplase ceva, murise cineva sau mai știu eu ce. Dar cred că nu, fiindcă se cam certau.

— Ai auzit ce vorbeau?

— Nu. Doar cîteva cuvinte, însă nu mi le amintesc. Zgomotul de pe stradă nu-ți îngăduie să auzi. De altfel, vorbeau încet. Plîngeau.

— Și-apoi ce-a urmat?

— Nimic. Au coborît în capătul străduței Dêbowa. O căsuță destul de frumoasă. M-am uitat la ea pe cînd întorceam, fiindcă de acolo nu se poate trece mai departe. Stăteau la ușă. Începuse să plouă. M-am gîndit o clipă să le strig.

— De ce?

— Fiindcă aparatul înregistrase douăzeci și unu de zloți, și cea mai tînră îmi dăduse cincizeci, după care pornise numaidecît spre porțiță.

— Și le-ai strigat?

— Nu. M-am gîndit că dacă mi-a dat cincizeci, știe ea ce face. Și-apoi, dacă aș avea o vilă ca asta, i-aș lăsa și eu pe alții

să cîştige ceva. Mi-am dat seama că n-am de-a face cu o sărăntoacă.

— Asta-i tot?

Tot.

Ziętek și-a însemnat numele și adresa lui, i-a mai pus cîteva întrebări, la care n-a căpătat răspunsuri prea interesante și s-a despărțit de șofer cu un zîmbet.

După ce s-a închis ușa în urma acestuia, căpitanul s-a ridicat și și-a luat impermeabilul din cuier. Încă nu era sigur de nimic, știa doar atît că ar vrea să-l cunoască mai bine pe omul acela.

CAPITOLUL ȘAPTE. „AM PUS ÎN EL CIANURĂ ȘI I L-AM DAT...”

Laboratorul era foarte luminos. O construcție în patrulater, cu patru ferestre mari ce dădeau spre grădina din jur, înconjurată de patru străzi. Henryk Szulc ședea pe prichiciul uneia dintre ferestre. Ținea în mână un pachet de fișe cu simboluri, uitându-se la omul de la tabla mare, neagră. Al treilea dintre cei prezenți, și el cu ochii la tablă, stătea la o masă lungă, acoperită cu instrumente.

Toți trei, tineri, erau îmbrăcați în halate albe.

— Dictează, Henryk, spuse cel de lângă tablă. Să verificăm prima formulă și-om mai vedea. Pe undeva e o greșeală.

— Nici vorbă că este! zise cel de la masă. De la șase tot batem pasul pe loc și... făcu un semn cu mâna. Dictează, Henryk, eu o să controlez după fișe. Luă tocul.

— Atenție! spuse Szulc. HCL plus...

Se auzi o bătaie în ușă. Omul de la tablă își lăsă, iritat, în jos mâna în care ținea creta și strigă:

— Intră!

Ușa se deschise, și în prag apăru bătrînul portar. Se întoarse spre Szulc și se înclină.

— A telefonat tovarășul director, vă roagă să poftiți la el.

— Acum?

— Da.

Szulc coborî de pe prichiciul ferestrei și puse fișele pe masă.

— La director? întrebă el cu neîncredere. Nu cumva greșești, domnule Kowalski?

— Nu. Am vorbit chiar eu cu dînsul la telefonul de la etaj.

— Bine. Mă duc numaidecît.

Portarul închise ușa.

— Ce-o vrea directorul?

— O avansare! glumi cel de la masă. Întoarce-te și pleacă imediat s-o „udăm”. Peste un sfert de oră e pauza de prînz.

— Noi continuăm fără tine, spuse cel de la tablă.

— Nu, așteptați. Nu va dura mai mult de cîteva minute. Fără îndoială că e vorba de o nouă corectare tehnică la agregatul acela.

Aprobară amîndoi printr-un semn din cap. Szulc ieși. Trecu prin mai multe coridoare lungi. Direcția era în partea din față a patruleterului. De cealaltă parte a străzii se găsea poarta întreprinderii, iar dincolo de ea se ridicau halele de producție și coșul uriaș, alb, care cu ani în urmă fusese roșu, dar acum era acoperit de atîta praf de la fabrică, încît semăna cu o coloană de marmură.

Szulc îl privi, trecînd prin coridor. Înainte de a intra în cabinetul directorului își îndreptă cravata. Mai făcu vreo cîțiva pași, se opri în fața geamului mat pe care scria:

Director general

ȘI INTRĂ. SECRETARUL ÎI ARĂTĂ CU UN GEST AL CAPULUI UȘA capitonată.

— Directorul vă așteaptă.

Szulc bătu fără convingere în pielea groasă, umflată, ca o pernă, apoi, neprimind niciun răspuns, deschise ușa. Se opri în prag și se înclină. Față în față cu directorul stătea un om care, auzind zgomotul ușii, își întoarse capul. Szulc îi aruncă o privire fugară. Nu-l cunoștea. Își întoarse ochii spre director.

Acesta se ridică în picioare.

— Dumnealui este magistrul Szulc, îi spuse necunoscutului, care se sculă și el de pe scaun. Domnule magistru, domnul vrea să stea de vorbă cu dumneata într-o anumită, hm... chestiune confidențială. Vă rog să rămâneți aici; eu voi da în răstimp o raită prin întreprindere. Am câteva probleme... da, probleme. Lunea arunc de obicei totdeauna câte o privire prin gospodărie.

Ieși. Szulc se dădu la o parte, ca să-i facă loc să treacă și închise ușa după el. Apoi se întoarse către bărbatul care stătea în picioare lângă birou.

— Numele meu e Ziętek, spuse acesta încet, și sunt trimis aici de la Comandamentul Miliției.

Tăcu. Szulc îl privi mirat.

— De la Miliție? Vă ascult.

— Nu v-ați așteptat la vizita mea?

— Nu vă înțeleg.

Szulc era tot în picioare, lângă ușă. Ziętek, politicos, îi oferi un scaun. Acesta se așeză.

— Așadar nu v-ați așteptat, repetă oaspetele, de parcă voia să se asigure de ceva, care și așa era neîndoielnic pentru el. Nu v-a telefonat astăzi nimeni din oraș?

— Nu. Nimeni. Vreți să vorbiți mai lămurit?

— Bineînțeles, bineînțeles. Ziętek zîmbi, de parcă-și cerea scuze. Numai că, de, cum să vă spun, m-a surprins puțin. Credeam că ați și aflat.

— Ce anume?

— Se pare că l-ați cunoscut bine pe profesorul Rudzinski. De altfel, e o întrebare fără rost; ați fost doar asistentul lui. Nu-i așa?

— Da. Am fost. Îl cunosc.

Zietek se uită la el tăcut. Tînărul om de știință stătea liniștit pe scaun, privindu-l fără prea mare interes. Căpitanul tuși ușor.

— Văd că trebuie să vă explic totul. Cînd am ajuns azi-dimineață la vila profesorului Rudzinski, l-am găsit mort.

— Cum? Szulc se ridică brusc, apoi se așează iar.

— Da. A înghițit o doză mare, dacă mă pot exprima astfel, de cianură de potasiu, dizolvată în ceai.

— Dumnezeule! Tînărul chimist închise ochii pe jumătate. Cînd va afla Marysia, poate...

Nu termină fraza.

— Dacă vă gândiți la soția profesorului, atunci vă pot spune că am găsit-o lîngă mort. S-a întors azi-dimineață de la Zakopane. Era cu sora ei și...

— S-a întors? Cum așa, s-a întors? Asta-i cu neputință!

Szulc își pierdu cu totul stăpînirea de sine. Se ridică, îl apucă pe Zietek de umeri și începu să-l zgîlție.

Căpitanul se eliberă cu o neașteptată îndemînare și putere, silindu-l cu blîndețe, dar hotărît, să se așeze iar pe scaun.

— Vă rog să vă liniștiți, zise el. Am venit aici, fiindcă este vorba de un lucru foarte serios. Vă rog să vă concentrați și să mă ajutați, răspunzînd cît mai precis la întrebările mele. De altfel, aș vrea mai întîi să aud ce aveți de spus despre acest lucru. Numai, vă rog să vă comportați ca un bărbat. În afară de aceasta aș vrea să vă spun că am aflat ce simțăminte vă leagă de soția lui Rudzinski.

Se așternu tăcerea. Szulc închise ochii pe jumătate și rămase o clipă nemișcat. Era foarte palid. Zietek îi privea fața

frumoasă, bărbătească, și părul negru, tuns scurt. „Acum oamenii de știință se tund cum se tundeau cu vreo trei ani în urmă băieții tineri”, gîndi el. Fără să vrea, își atinse propriul său păr, lăsat ceva mai lung; dar el se născuse într-un orașel de provincie și era cam conservator.

Szulc deschise ochii.

— Cianură de potasiu! șopti el abia perceptibil. Își îndreptă puțin trupul. Maria s-a întors, murmură apoi ceva mai tare. Da, înțeleg. Vreți, pur și simplu, să aflați dacă eu l-am ucis pe profesorul Rudzinski. Sunteți convinși că noi, chimiștii, folosim mai bine decît alții otrava în uciderea oamenilor. Tăcu o clipă. Probabil că aveți dreptate. Bănuiți că l-am asasinat pentru că-i iubeam soția. Se vedea că-și recapătă treptat stăpînirea de sine. Da, l-am ucis. Asta vă ajunge?

— Absolut. Ziețek încuviință cu un semn din cap. După cum știți, am misiunea să descopăr adevăratele împrejurări ale morții profesorului și să arestez asasinul. Faptul că v-ați recunoscut vina îmi simplifică munca și-i scutește pe toți cei interesați de o mulțime de neazuri. Totuși, vă rog să-mi povestiți cum s-au petrecut lucrurile. Mai tîrziu, cînd veți semna și declarația, voi putea trimite dosarul procuraturii.

— Doriți să vorbesc despre asta chiar aici?

— Da. Doar n-are nicio importanță unde stăm de vorbă, nu-i așa? Bineînțeles că după aceea va trebui să vă duc la Comandament. Dar aș vrea să-mi relatați totul pe scurt chiar aici.

Szulc, acum absolut liniștit, făcu un semn de aprobare cu capul.

— Cum doriți.

— Atunci vă ascult.

— N-am încotro. Oricum, un criminal nu are nicio justificare. Poate doar atît, că nu ne puteam suferi unul pe altul. Era un om tare.

Tăcu. Dar Ziętek nu se clinti. Aștepta, privindu-l atent, calm, cu ochii lui albaștri. Szulc trase adînc aer în piept.

— Cînd Maria i-a vorbit despre simțămintele noastre, el i-a propus să plece undeva pentru o săptămînă, și la întoarcere să-i spună dacă vrea să rămînă cu el sau să-l părăsească. Știam că nu-i va îngădui să aleagă. Propunerea asta nu era decît prima lui măsură. Se străduia să cîștige de la bun început. Dacă ea ceda acum, rămînea a lui pentru totdeauna. O iubea foarte mult. Mă temeam că trecutul lor avea încă o mare influență asupra ei. M-am temut ca Maria să nu se întoarcă pocăită. Ea nu mi-a îngăduit s-o însoțesc. A trebuit să-i promit că rămîn în oraș. Aveam insomnii. Știam că dacă Rudzinski nu dispăre din calea mea, se poate întîmpla orice...

Tăcu iar. Și din nou Ziętek nu făcu nicio mișcare.

— I-am telefonat astă-noapte... de fapt, spre dimineață, pe la ora patru... și l-am rugat să stăm de vorbă. Nu știam ce voi face. Încă nu eram sigur că-l voi ucid. Însă cianură am luat cu mine pentru orice eventualitate. Fără să mă fi hotărît... într-adevăr, să-l omor. Se putea să cedeze, să mi-o dea pe Maria, fără împotrivire. Voiam să-l rog, să-i cad în genunchi, să fac tot ce mi-ar fi cerut, numai să mi-o dea, să n-o silească într-un fel sau altul să rămînă cu el. Voiam să-i rănesc mîndria. Credeam că lucrurile se vor aranja. Vă rog să credeți că spun adevărul. Doar nimeni nu omoară, dacă nu este silit...

— Depinde, spuse Ziętek, grav. Mulți ucid, fiindcă li se pare că sunt siliți. Dar, în realitate, nimeni nu este silit să comită o crimă. Dacă ar fi silit, nu ar fi pedepsit. Necesitățile absolute nu sunt pedepsite de niciun cod din lume. Din păcate, suprimarea aproapelui nu a fost încă recunoscută ca o necesitate a cetățeanului. Vă rog să continuați.

— Da, domnule. Rudzinski mi-a spus liniștit că, dacă vreau, mă pot duce la el. Așa că m-am dus...

— Și?...

— Am discutat vreo jumătate de oră. La început a încercat să mă trateze ca pe un băiețuș. Nu i-am îngăduit. Am avut cîteva izbucniri foarte violente. Faptul că el se stăpînea, l-a costat fără îndoială mult, fiindcă și-a dus deodată mîna la inimă și s-a așezat. Atunci m-am gîndit că nu mai am altă ieșire. M-am prefăcut că-mi pare rău, că sunt afectat. I-am spus „iubite domnule profesor”, l-am rugat să mă ierte. Apoi m-am dus la bucătărie și i-am turnat ceai într-un pahar. Am pus în el cianură fără să-mi dau prea bine seama ce fac. I l-am întins. Mîna îi tremura, dar l-a băut tot. L-am văzut ducînd paharul la gură. A fost îngrozitor... Apoi s-a prăbușit ca și cum ar fi primit o lovitură de măciucă-n creștet... Nu mai trăia. Fără îndoială că a murit într-o frîntură de secundă...

A respirat din nou adînc și a tăcut.

— Da, zise Ziętek. Vă ascult.

— Apoi... Szulc se gîndi. Apoi am șters, pe cît am putut, amprentezele mele. Am tras după mine de afară ușa de la intrare, care s-a închis – avea yale. La șase dimineața trebuia să mă întîlnesc aici, la întreprindere, cu doi prieteni. Aveam o problemă pasionantă de rezolvat. De două luni ne luptăm cu ea și n-o scoatem la capăt. Am sosit la timp, mai bine zis cu vreo zece minute înaintea orei fixate. Imediat m-am apucat de lucru.

— La ce oră ați sosit la întreprindere?

— Cam pe la șase fără un sfert.

— Asta-i tot?

— Tot.

— Mda. Și de la ora șase ați stat tot timpul aici?

— Da. Am lucrat fără întrerupere, pînă cînd m-a anunțat portarul să mă prezint la director.

— Colegii dumneavoastră ar putea să confirme că nu v-ați despărțit de ei de la ora șase?

— Da, bineînțeles. Dar la ce v-ar folosi? În ultimă instanță cred că nu vă poate interesa decît faptul că l-am ucis pe Rudzinski, nu și ceea ce am făcut eu mai tîrziu?

— Desigur, desigur. Numai că totul ar fi minunat, dacă dumneata ai fi singurul chimist din Varșovia.

— Nu vă înțeleg!

— La miliție avem și noi chimiștii noștri, care au afirmat, cu toată competența, că profesorul Rudzinski nu a decedat înainte de ora șapte și jumătate dimineața.

— Pesemne că e o greșeală.

Dar în glasul lui Henryk Szulc nu mai era siguranța cu care vorbise pînă atunci.

— Nu cred. În interesul dumneavoastră, prefer să-i cred pe ei. Ca să fiu sincer, nu l-ați fi putut ucide pe profesor, chiar dacă ați fi vrut. Dacă ceea ce mi-ați relatat se va dovedi adevărat, veți avea ceea ce în romanele polițiste – Ziętek zîmbi ușor – se numește un „alibi perfect”. De altfel nu v-am suspectat nicio clipă de otrăvirea lui Rudzinski din cu totul alte motive.

— Pe mine – nu?!...

Szulc se ridică, dar căzu din nou pe scaun.

— Nu m-ați suspectat?! șopti el.

— Nu.

Szulc își trecu palma peste frunte. Apoi se uită la omul din partea cealaltă a biroului. Avea o privire deznădăduită.

— Nu, puteți spune orice, dar ea n-a făcut-o! strigă el. Se stăpîni și adăugă mai încet: Nu este în stare să comită o crimă. Dacă ați cunoaște-o, ați ști că nu...

Ziętek își desfăcu brațele.

— Sunteți un reprezentant al uneia din științele exacte – vă atrag atenția că nu am acuzat-o în niciun fel. Ba mai mult, aș putea chiar spune că nici nu știu la cine vă gîndiți. Și mai surprinzător decît orice e faptul că de cînd am intrat în acest

birou nu am afirmat niciodată că profesorul Rudzinski a fost omorât. Dumneavoastră sunteți cel care, fără ca eu să insist câtuși de puțin, ați recunoscut ca ați săvârșit o crimă de care nimeni nu vă acuză. Când am ajuns amîndoi la concluzia că n-ați putut comite această crimă, v-ați străduit, printr-un apel sentimental, să mă convingeți că n-a săvârșit-o nici o altă anume persoană. La cine v-ați gândit?

— Cum?! șopti Szulc. N-aveți dreptul să vă bateți joc de mine.

— Bineînțeles că nu am acest drept. Și nici nu-mi bat joc de dumneavoastră.

— Prin urmare, ea nu... amuți iar.

Căpitanul aprobă printr-o mișcare a capului.

— Vă voi ajuta, spuse el cu blîndețe. V-ați gândit, după cîte-mi dau seama din raționamentul dumneavoastră, la Maria Rudzinska, soția decedatului. Nu-i așa?

— Într-adevăr.

— Aflați că după datele de care dispunem – încă neverificate – doamna Rudzinska a sosit la Varșovia astăzi, la ora zece și cinci minute. Știm, cel puțin, că se afla la această oră absolut sigur la Gara Centrală. Or, la opt dimineața, profesorul Rudzinski nu mai trăia.

Szulc își duse încet mîinile la gît, își descheie halatul și-și lărgi nodul cravatei.

— Slavă Domnului! șopti el. Slavă Domnului! Deci, a preferat să-și ia viața, decît să se despartă de ea. E îngrozitor! Dar i se potrivește cu totul. Era un om care nu cunoștea compromisuri. Dumnezeu, sărmana Maria...

— Deocamdată, doamna Maria este vie și sănătoasă, ceea ce nu se poate spune despre soțul ei, vorbi sec căpitanul. Se ridică. Trebuie să mai schimb cîteva cuvinte cu colegii dumneavoastră. Mă așteptați aici?

— Eu?!

— Da, dumneavoastră, bineînțeles. Pe fața lui Zițek se așternu din nou un zîmbet.

Un zîmbet palid apăru și pe obrazul lui Szulc.

— Dar dacă v-am mințit? Dacă atunci cînd vă veți întoarce nu mă mai găsiți? Aș fugi...

— Nu mai departe decît pînă la poartă. Căpitanul își desfăcu brațele în semn de scuză. Acolo sunt doi oameni de-ai mei, care au semnalmentele dumneavoastră destul de exacte. Dacă ați ieși singur de aici, v-ar ruga să mă așteptați.

— Înțeleg. Așadar, tot m-ați suspectat?

— Sunt numai un modest ofițer de miliție, nu un ghicitor, domnule magistru. Și-apoi, nu numai criminalii fac greșeli. Vă amintesc că acum zece minute voiăți să mă convingeți cu tot dinadinsul, dovedind mari talente actricești, că l-ați asasinat pe profesorul Rudzinski. Ce știu eu ce vă mai trece prin cap? De aceea vă rog să nu-mi luați în nume de rău aceste mici măsuri de precauție. Acum fiți atît de bun să mi-i numiți pe cei doi prieteni ai dumneavoastră.

— Bineînțeles, bineînțeles.

Convorbirea cu cei doi tineri chimiști a dus la concluziile așteptate. Au confirmat afirmațiile lui Szulc, înlăturînd orice îndoială.

— N-am avut încotro, domnule magistru, spuse căpitanul, pe cînd cobora împreună cu Szulc scara principală a clădirii. Cred că cel mai bun lucru e să vă duceți acum acasă, nu-i așa? Fără-ndoială că după tot ceea ce s-a petrecut, n-ați mai putea lucra în condițiile cele mai bune.

Drept răspuns Szulc, care mergea cu capul în jos, mormăi ceva neinteligibil. Părea să-și fi pierdut deodată întreaga energie. Obrazul lui tineresc, frumuseț și fin, se transformase în decurs de un ceas în chipul unui om mult mai vîrstnic și mai bogat în experiență.

— De ce sunteți amărît? întrebă Zițek. Colegii

dumneavoastră sunt gata să recunoască sub jurământ că de la ora șase dimineața nu v-ați despărțit de ei.

Szulc se opri, ținându-se cu mîna de balustrada lată de marmură, a scărilor. Ridică ochii.

— Dar cum... cum a primit ea asta?

— Foarte curajoasă, fără isterie și manifestări de prisos care le plac atît de mult femeilor. V-aș ruga ceva...

Căpitanul îl luă de braț și începură din nou să coboare.

— Vă ascult.

— Doamna Rudzinska a suportat totul, ce-i drept, cu mult curaj, dar mi-am dat seama că e istovită. De aceea vă rog să n-o vedeți și să nu vorbiți cu dînsa nici chiar la telefon.

Cred că mă înțelegeți, nu?

— Desigur, înțeleg, răspunse Szulc oarecum absent. O să-i fac o vizită mîine. Locuiește la sora ei?

— Da. Cred că n-o să se-ntoarcă prea curînd la vilă...

Acum se aflau pe trotuar. Szulc aruncă o privire involuntară în jur, dar pesemne că nu găsi ceea ce căuta. Ca și cum ar fi răspuns la o întrebare, căpitanul spuse:

— Oamenii mei mă așteaptă în mașină.

Arată o „Warszawa” gri, modestă, de la bordura trotuarului, la vreo zece metri de poartă.

— Trebuie să caut un taxi. Szulc se uita, zăpăcit, în sus și în jos.

— Vă duc eu.

Căpitanul îl apucă blînd de braț și-l conduse spre mașină.

CAPITOLUL OPT. ALTĂ ÎNTÂMLARE CIUDATĂ

Casa scării era îngustă. Clădirea fusese construită cu mulți ani înainte de război și rămăsese printr-o minune aproape neatinsă. Zițek urcă anevoie și încet pînă la etajul al treilea. Ploaia încetase de mult. Era o după-amiază călduroasă și înăbușitoare. Căpitanul văzu cartea de vizită:

Anna Strachowska

ȘI RĂSUFLĂ UȘURAT. RIDICĂ FĂRĂ GRABĂ MÎNA SPRE SONERIE și apăsă pe butonul alb, de os. Așteptă o clipă. De jos, pătrundeau pînă la el zgomotele înăbușite ale străzii. Auzi pași grăbiți în locuință și ușa se deschise.

În prag apăru Anna Strachowska, îmbrăcată cu un capot roșu-închis, strîns bine pe trupul ei mărunț. Căpitanul observă abia în clipa aceea că e scundă și slabă. Cînd o văzuse prima dată i se păruse mult mai voinică.

„O personalitate, se gîndi el. Oamenii cu caractere tari ocupă totdeauna, în aparență, un loc mai mare. Dar la prima

mea întâlnire cu ea nu mi s-a părut că ar avea un caracter tare.”

Se înclină fără un cuvânt, așteptând ca gazda să se dea înapoi și să-l invite înăuntru.

— Dumneavoastră sunteți?! zise ea, cu o ușoară mirare. Nu părea nici răuvoitoare, nici speriată. Nu se mișca.

— Eu. Se poate?...

— Vă rog, vă rog.

Abia acum se simți în glasul ei o șovăială. Făcu un pas înapoi. Căpitanul își scoase chipiul și intră în holul întunecos. Se strădui să-și deprindă ochii cu semiîntunericul. Observă un cuier și-și atîrnă în el chipiul. Gazda închise ușa după el și rămase nemișcată, cu mîna pe clanță. Zițek își lăsa mîna de-a lungul trupului. Aștepta.

Anna își ridică poala capotului cu mîna și se apropie iute de ușa de sticlă din capătul holului. O deschise și spuse:

— A venit domnul acela de la miliție.

Nu primi niciun răspuns. Se întoarse spre Zițek.

— Pofțiți, intrați, vă rog. Ați venit la sora mea, sau la mine?

— La amîndouă, dacă nu vă deranjez.

Se opri în pragul ușii. În partea opusă, era o fereastră deschisă, prin care se vedea silueta întunecoasă a unei clădiri masive. Maria stătea cu fața spre cel ce intra, pe o canapea simplă, foarte joasă, acoperită cu o cuvertură albastră.

Răspunse la salutul lui cu o ușoară înclinare a capului.

— Vă rog să mă iertați că vă mai deranjez o dată astăzi.

Ea nu răspunse, dar căpitanului i se păru că face o mișcare scurtă, nerăbdătoare, cu capul. Sau poate că numai adierea fierbinte venită de afară pe fereastră îi mișcase părul?

— Ce doriți? Anna îi arătă un scaun și se așeză lângă sora ei.

Zițek rămase în picioare.

Acum o oră i-am făcut o vizită domnului magistru Henryk Szulc la întreprinderea unde lucrează. Și, închipuiți-vă, abia am apucat să mă prezint, că el a și recunoscut că l-a otrăvit pe profesorul Rudzinski.

— A recunoscut!... șopti Maria atît de încet, încît ceilalți abia o auziră.

Pe neașteptate, înainte ca Anna, care ședea lîngă ea, să se poată ridica, Maria se repezi la fereastra deschisă, puse piciorul pe prichici și...

Căpitanul Ziętek zbură cu o iuțelă uimitoare aproape prin întreaga cameră, o apucă de mijloc și se prăbuși cu dînsa pe covor.

— Dă-mi drumul!

Maria se lupta cu îndîrjire de neună. Ziętek o înșfăcă de încheieturile mîinilor și o ingenunche. Fata se mai zbatu o clipă convulsiv, și trupul i se destinse deodată. Anna alergă abia acum la fereastră, o închise, apoi se opri în fața căpitanului cu brațele întinse.

Ziętek se sculă în picioare. Apoi îi dădu mîna fetei și o ridică de jos. Anna se repezi spre sora ei, cu privirea îngrozită. Părea că nu vede nimic. O trase pe Maria la pieptul său, spunîndu-i repede cuvinte fără șir:

— Gata, gata, potolește-te! Minte... minte...

— Nu mint, zise Ziętek, oftînd și scuturîndu-și cu palma pantalonii, în vreme ce se așeză așa ca să se afle între cele două femei și fereastră. Nu m-ați lăsat să termin ce aveam de spus. Domnul Szulc a recunoscut într-adevăr că l-a omorît pe profesor, dar noi știm din alte împrejurări că el nu ar fi putut săvîrși crima.

— Nu ar fi putut...

Maria se desprinse din brațele surorii sale, făcu doi pași nesiguri și se așeză greoi pe canapea. Anna se apropie de ea și se opri, nehotărîtă.

Ziętek le privea cum stăteau nemișcate: una, cu palmele pe față; cealaltă, dreaptă, alături, strînsă în capot, ale cărui falduri sîngerii străluceau în soare. Amîndouă îi aminteau de un grup statuar de marmură. Nu-și putea aduce aminte de care anume. Spuse:

— Domnul Szulc are ceea ce noi numim un „alibi perfect”, cel puțin așa l-am informat.

— Pentru ce?... Maria ridică ochii. Nu era nevoie să termine întrebarea. Căpitanul răspunse numaidecît cu glasul său sigur, politicoș și domol:

— A crezut, fără-ndoială, în prima clipă că dumneavoastră v-ați ucis soțul și a vrut să ia vina asupra sa. Nu se împăca deloc cu gîndul că veți suferi din cauză că ați ucis un om din dragoste pentru el. Absolut logic din punctul său de vedere. Aș spune chiar nobil. De altfel, trebuie să recunosc că v-ați dovedit tot atît de nobilă ca și el. Acum o clipă ați vrut să vă aruncați pe fereastră, de la etajul al treilea numai fiindcă ați aflat de vina domnului magistrul Szulc. De aici se pot trage două concluzii: prima, că vă iubiți foarte mult – a doua, că miliția noastră, reprezentată prin modesta mea persoană, veghează.

— Destul, spuse Anna aspru. Nu aveți dreptul să vorbiți în casa mea despre toate aceste lucruri fără sens. Nu fac parte din anchetă, dacă efectuați vreuna. Vă rog să puneți numai întrebări în legătură cu ancheta, apoi să plecați!

— Bineînțeles. Vă rog să mă iertați, dar credeam că e bine să vă informez despre mersul anchetei, presupunînd că vă interesează. Pe lîngă asta, cu cîteva minute mai înainte am salvat, la urma urmei, viața nechibzuitei dumneavoastră surori, și, cu toate că este un lucru care face parte din îndatoririle mele și nu am dreptul să cer nici cea mai mică mulțumire, mi s-a părut că...

Tăcu desfăcându-și brațele cu mișcarea lui obișnuită de tînăr cam stîngaci.

— Aveți dreptate, spuse Anna, aproape fără să-și domolească asprimea glasului. Iertați-mă.

— Mulțumesc, doamnă. Vă rog să credeți că munca mea nu e dintre cele măi plăcute. Toți vor să mă inducă în eroare. Pur și simplu toți. Asta se-ntîmplă mereu. Și eu nu sunt un detectiv din basme. Se înclină. Cu toate acestea, izbutesc uneori să descopăr adevărul. Nici eu nu știu cum se face... La revedere, doamnelor. Plec. Cred că nu mai e mult pînă să se lămurească totul, însă... mai am destulă treabă. Se înclină încă o dată. Maria îi răspunse cu un gest involuntar din cap. El se întoarse spre ușă, apoi tuși încet. Sunteți bună să-mi arătați pe unde e ieșirea? îi spuse Annei.

Aceasta nu răspunse. Îl privea cu ochii larg deschiși, în care se vedea o spaimă îngrozitoare, aproape animalică. Își acoperi încet gura cu palma, ca și cum voia să înăbușe un țipăt...

Zițtek se întoarse și ieși fără grabă.

Coborînd liniștit scările, zîmbea. Dar în ciuda aparentei sale seninătăți, nu era mulțumit. Nici nu era prea sigur dacă nu se afla cumva în fața celui mai mare eșec din cariera sa.

CAPITOLUL NOUĂ. FRANEK

Căpitanul Ziętek intră în cafenea și aruncă o privire în jur. Era aproape goală. Doar două-trei măsuțe ocupate, la care câțiva oameni discutau în șoaptă. O femeie bătrână și alta puțin mai tânără, aplecate una spre alta, pe deasupra ceștilor cu ceai de pe masă. În celălalt capăt al încăperii două tinere fete și un bărbat cam plictisit, învîrtind între degete mînerul umbrelei sale negre, pe care n-o lăsase la garderobă. La bar, o femeie, cu părul prea negru și lucios ca să fie natural, era mereu ocupată cu spălatul paharelor. Doi chelneri ședeau la masa de serviciu, plictisiți, obosiți, însemnînd ceva în carnetele lor.

Căpitanul trecu încet prin sală, se opri dinaintea barului și-și puse coatele pe el.

— Responsabilul este aici?

Bufetiera cu părul negru ridică ochii la el, fără să-și întrerupă treaba.

— Da' de ce?

Ziętek se aplecă și mai mult, scoase din buzunar o insignă a miliției și i-o arată. Bufetiera lăsă paharul. De sub piramida neagră a părului țîșni o privire scurtă, curioasă. Arată cu mîna smolită și grasă:

— Biroul lui e colo. Cred că e-năuntru.

— Mulțumesc.

Ea nu răspunse. Ofițerul se îndreptă agale spre ușa camuflată de o draperie. Apăsă pe clanță și intră fără să bată.

Un bărbat gras, cu părul cărunt, îl privi de după un teanc de facturi răspîndite pe birou.

— Ce doriți?

— Miliția, răspunse căpitanul, domol. Scoase legitimația, o arătă fără grabă și se așează. Dumneavoastră conduceți localul?

— Eu.

— Am venit la dumneavoastră în următoarea chestiune: Se pare că în dimineța asta, devreme, a fost aici o doamnă. Aș vrea să aflu dacă e adevărat. Ce credeți, ar putea s-o recunoască cineva din personalul cafenelei?

— Ați adus-o cu dumneavoastră?

— Nu. Iată fotografia ei. Acum e de serviciu același personal ca azi-dimineță?

— Da. Se schimbă la șase după-amiază. Cam pe la ce oră a fost?

— Să zicem cam între șase jumătate și șapte dimineța, n-aș putea să vă spun precis.

— Cel mai simplu lucru ar fi să-i chemăm aici pe cei doi chelneri să vadă fotografia.

— Dar nu pe amîndoi deodată. E-n ordine?

— Da, domnule căpitan.

— Mă cunoașteți?

— Bineînțeles, răspunse responsabilul, liniștit. În profesiunea mea cunoști mulți oameni.

Zițek zîmbi. Responsabilul se ridică și ieși. Se întoarse după o clipă, aducînd cu el pe unul dintre chelneri.

— Domnul căpitan vrea să știe dacă femeia aceasta a fost aici azi-dimineță înainte de ora șapte.

Chelnerul se aplecă spre fotografia de pe birou și o privi o clipă. Cei doi oameni îl observau tăcuți.

— Da, cred că ea este. A fost aici dis-de-dimineață. A stat puțin și a plecat. Dar n-am servit-o eu, ci Jankowski.

Își îndreptă trupul. Se mai uită o dată la fotografie. Apoi făcu un semn cu capul, încercînd parcă să confirme și prin gestul acesta că nu se înșală.

— Atunci cheamă-l pe Jankowski, mormăi Ziętek.

Chelnerul se uită la responsabil.

— Cheamă-l, domnule Wacek.

— Am înțeleș.

Chelnerul plecă.

— Disciplină ca la armată, spuse căpitanul, zîmbind.

— Ce să facem? Doar cunoașteți localul. Ziua e liniște și pace, dar noaptea! Trebuie să ai putere cît zece. Gara e aproape și marele hotel chiar alături. Uneori, se scurge pe aici jumătate din drojdia societății întregului oraș. Privi fotografia. Le cunosc aproape pe toate, dar pe asta cred că n-am mai văzut-o. Hoată?

— Nu, căpitanul negă cu o mișcare a capului. Istoric.

Responsabilul nu înțelese. Își încruntă sprîncenele. În clipa aceasta intră chelnerul Jankowski.

— M-ați chemat, tovarășe responsabil? întrebă el, uitîndu-se spre Ziętek.

Acesta arătă cu capul spre căpitan, care făcu un semn spre fotografia de pe birou, fără să spună o vorbă. Chelnerul o luă, se uită la ea o clipă, apoi o puse la loc.

— A fost astăzi aici? întrebă responsabilul.

— Se vîntură atîta lumea pe-aici, tovarășe responsabil...

— Îl interesează pe domnul. Și pe noi.

— A fost. Cred că dimineața devreme. Frumoasă și nu prea tînră, nu-i așa? Chiar politicoasă. Da, îmi aduc aminte. A cerut o cafea și două cornuri cu unt.

— Cam ce oră putea să fie? întrebă Ziętek.

Asculta atent, dar cu gîndurile departe. Știa că trebuie să mai afle la „Orbis”, dacă... După care se va duce să-i dea raportul colonelului. Discuția avea să fie surprinzătoare. Și asta o știa. Oftă abia perceptibil, dar își reveni curînd. Dialogul dintre responsabil și chelner devenise interesant.

— Cam după ora șase, ori poate ceva înainte de șase. A băut cafeaua, dar de cornuri nu s-a atins. A plătit și a plecat.

— La ce oră?

— Greu de spus. A stat aici vreo jumătate de oră. Cred că nu mai mult.

— Și asta-i tot ceea ce putem spune, nu-i așa?

Responsabilul îl concedie cu un semn din cap.

— Cred că-i tot... tovarășe responsabil.

Ziętek prinse în ultimele cuvinte ale chelnerului o șovăire abia simțită. Cînd acesta ajunsese la ușă, căpitanul zise domol:

— Domnule Jankowski, se pare că ai vrut să mai adaugi ceva?

— Ce?

Omul se opri și se întoarse spre el.

— Așa mi s-a părut.

— Eh, nu. O prostie; nu merită s-o amintesc. Lucru obișnuit. Se vedea bine că era furios pe sine însuși.

— Sunt căpitan de miliție la Comandamentul general. Ziętek clătină dezaprobat din cap. Nu ne place cînd ni se tănuiesc lucruri pe care trebuie să le cunoaștem. N-am venit aici să mă joc cu dumneavoastră de-a v-ați ascunselea. Cred că vă dați seama?

— Da, domnule căpitan. E foarte clar. Dar mi s-a părut doar că...

— Mai departe, îl îndemnă Ziętek, calm. Ceea ce vei spune vom aprecia noi dacă ne este util sau nu.

— E vorba de Franek, tovarășe responsabil, zise chelnerul, întorcându-se spre omul de la birou. Îl știți doar.

— Care Franek? Zițek își sprijini capul în palme.

— Un oarecare Franek, zise responsabilul, cu o strîmbătură. Vine cam des pe-aici. Prea des.

— Ei și? Zițek se ridică brusc de pe scaun și se apropie de chelner. E o chestiune foarte importantă și orice știre e strict confidențială, numai pentru folosul nostru – înțelegi?

— Într-adevăr? Fiindcă, vedeți dumneavoastră, domnule căpitan, băieții ăștia, cum să vă spun, sunt cam... Și câteodată le sare țandăra când află că a vorbit vreunul despre ei unde nu trebuie! S-ar putea isca neplăceri. Nu pentru dumneavoastră, ci pentru mine.

— Înțeleg... Din punctul ăsta de vedere fii liniștit. N-ai de ce să te temi. Nu vor afla nimic.

— Vă rog foarte mult, domnule căpitan, să nu afle. Vedeți dumneavoastră, Franek ăsta umblă cu fetele și le prezintă oaspeților din provincie. Vin în delegație din diferite orașe o mulțime de slujbași; de obicei, seara n-au ce face, și după ce se mai cherchelesc, aleargă după femei – ca bărbații. Și femeile se găsesc ca prin minune acolo unde le cauți. Cred că înțelegeți?

— Înțeleg. Și mai departe?

— Așadar, Franek ăsta a intrat în local cam la aceeași oră cu femeia din fotografie. Pesemne că se încurcase pe undeva toată noaptea și, în drum spre casă, a intrat aici la o bere. Când a văzut femeia, m-a întrebat dacă o cunosc. I-am răspuns că n-o cunosc și că nu mai fusese pe la noi niciodată, dar l-am sfătuit îndată să nu-și îngăduie vreo prostie, fiindcă pare o femeie onorabilă. Nu vrem nicio „încurcătură” în local, pentru că-n ultima vreme miliția și-a cam bagă nasul...

Responsabilul tuși tare.

— Asta înseamnă că miliția e mai atentă în ultimul timp să nu aibă loc dezordini, continuă chelnerul. Nici noi nu vrem să se-nîmple aici vreun bucluc. A înțeles și a privit-o doar de departe. Pesemne că-i plăcea, ori își făcuse cine știe ce planuri cu ea. Nu l-am întrebat. Pe noi ne interesează ce se petrece aici, în local, încolo, treaba lor. Toți clienții sunt la fel pentru noi.

— Foarte frumos, zise căpitanul. Dar ce-i cu Franek ăsta?

— Cînd ea a plătit și s-a ridicat de pe scaun, el mi-a aruncat pe măsută zece zloți și, fără să mai aștepte restul, s-a repezit după dînsa. A lipsit vreo două ore, sau poate mai mult, și s-a-ntors iar la o bere. L-am întrebat: „Domnule Franek, cum a mers cu vînătoarea?” A înjurat și mi-a spus că a colindat după ea jumătate de oraș, a agățat-o de vreo cinci ori, a încercat în toate felurile da' pînă la urmă nu s-a ales cu nimic. Se vede că e o femeie cinstită. Era supărat foc. Apoi a plătit și cred că s-a dus să se culce. Și unul ca ăsta trebuie să doarmă cîteodată, nu-i așa, domnule căpitan?

— Cu siguranță. Ziętek se ridică. Dar care-i numele lui întreg?

— Cine-l poate ști, domnule? I se zice Franek și atît. De-alde el nu se grăbesc să-și spună numele. Ȑi din gașca lui îi spun „Nourașul”. Toți au cîte o poreclă: „Nourașul”, „Uscatul” sau d-alea americane. Și fetele au poreclele lor: „Cikita” sau „Sylvia”, deși le cheamă Kaška, domnule căpitan.

— Franek Nourașul, murmură Ziętek pentru sine. Bine. Mulțumesc.

Chelnerul se retrase. Căpitanul se uită în jur.

— Se poate da un telefon?

— Bineînțeles. În vremea asta eu o să mă plimb puțin prin coridor.

Responsabilul porni spre ușă. Ziętek îi mulțumi cu un

zîmbet. Cînd se văzu singur, căpitanul ridică receptorul și formă numărul.

— Jurek, tu ești? Aici, Ziętek. Da, mă găsesc în oraș. Am o mică rugăminte. Vreau să aflu numele unui tînăr cunoscut la cafeneaua hotelului „Savoy” sub porecla de Franek Nourașul.

Ascultă o clipă. Apoi scoase notesul și-și însemnă ceva, repede, ținînd cu umărul receptorul la ureche.

— Da. Mulțumesc. Asta-i tot. Servus.

Puse receptorul în furcă și porni spre ieșire.

Responsabilul îl conduse pînă la ușă, în timp ce chelnerii îl salutau cu plecăciuni; bufetiera cea negricioasă îi aruncă o privire scurtă.

Afară era foarte cald. Se apropie fără grabă de „Warszawa” sa cenușie și-i spuse șoferului:

— Biroul „Orbis”. La direcție.

Mașina porni. Ziętek ședea comod pe bancheta din spate, cu ochii închiși pe jumătate. Știa că nu va izbuti să-l vadă pe colonel înainte de sfîrșitul orelor de serviciu. Și mai știa că acesta îl va aștepta. Era o chestiune importantă.

Mașina se opri. Căpitanul intră în clădire și urcă scara acoperită cu un covor gros, spre biroul directorului general. Ar fi putut să întrebe la serviciul respectiv. Dar nu voia să se afle de venirea lui aici. Niciodată nu se putea ști cine pe cine cunoaște în acest oraș uimitor, cu un milion de oameni, unde toți știau despre ceilalți aproape totul, dacă nu chiar mai mult decît totul.

Directorul îl primi imediat.

— Aș vrea, domnule director general, să-mi puneți la dispoziție lista de care v-am vorbit așa ca nimeni să nu-și dea seama că se interesează miliția de ea.

— Nimic mai simplu. Bărbatul elegant, cu tîmplele încărunțite, apăsă pe butonul de pe birou. Cînd intră

secretara, îi spuse: Avem o reclamație din partea clubului sportiv. Aș vrea să-mi procuri imediat o listă cu locurile ocupate în vagoanele de dormit de la Zakopane spre Varșovia.

— Din ce zi, domnule director general?

— Din noaptea trecută.

— Am înțeles, domnule director general.

După o scurtă așteptare, secretara apăru din nou, cu două fișe, lungi, verzi. Le puse pe birou.

— Mulțumesc.

Aceasta se retrase, fără să-l ia în seamă pe bărbatul potrivit de stat, îmbrăcat modest, care stătea în fața biroului. Când rămaseră singuri, directorul se uită la fișe, apoi arată cu degetul:

— Priviți, unde e imprimată litera D sunt compartimente pentru doamne. În primul vagon au fost ocupate două locuri într-un compartiment de clasa a doua. Patul de sus a rămas liber. La clasa întâi a călătorit o singură femeie. În al doilea vagon de dormit, a călătorit tot o singură femeie. De altfel, asta nu are prea mare importanță, fiindcă s-au ocupat mai puțin de jumătate din locurile celor două vagoane.

— Înțeleg. Nu cumva s-au rezervat mai multe locuri, la care s-a renunțat în ultima clipă? Știți la ce mă refer: „Orbis” are uneori toate biletele vândute, dar pînă la urmă se constată că, de pildă, vreo excursie străină a fost contramandată, și vagonul a pornit gol la drum, deși înainte călătorii nu mai găsiseră bilete.

— Nu. Directorul se aplecă asupra fișelor. Toate biletele vândute, inclusiv cele rezervate, ar fi trebuit să fie notate aici. Deci asta este exclus.

— Vă mulțumesc foarte mult.

Căpitanul se ridică, îi strînse mîna și ieși. Era tot mai îngîndurat. Pînă acum nu se potrivea nimic. Oare un om care

premeditează o crimă poate să facă o greșeală atît de mare? Nu. Cu siguranță că nu.

Dar mai întîi trebuia să verifice totul și să elimine improbabilitățile.

Se urcă în mașină și dădu numele unei străduțe dintr-un cartier îndepărtat.

După douăzeci de minute, automobilul se opri în fața unei căsuțe mici din spatele unui șir lung de case vechi, de raport, din capătul mahalalei Praga, care apucaseră încă vremurile stăpînirii țariste.

La apropierea lui Ziętek, un stol de porumbei își luă zborul de pe acoperișul înclinat, descrie un cerc mic în aer și se așează din nou pe acoperiș cu un filfiit ușor de aripă.

Căpitanul se apropie de ușa întredeschisă a casei și bătu cu putere.

O femeie bătrînă, murdară, voinică, îmbrăcată într-o rochie de culoare nedefinită, în față cu un șorț decolorat, apără aproape imediat în întunericul antreului.

— Pe cine căutați?

— Aș dori să vorbesc cu Franek Remiszewski. Aici locuiește?

— Da. În ce chestiune?

— Trebuie să stau de vorbă cu el. Ziętek arată insigna de milițian.

— Miliția?

— Da.

— Dar ce aveți cu el?

Nu părea să fie speriată, doar puțin supărată. Ziętek nu știa bine dacă pe miliție sau pe Franek.

— Acum n-am nimic cu el. Aș vrea numai să-i vorbesc într-o chestiune. Este acasă?

— Doarme.

— Vă rog să-l treziți. Aștept aici.

Ea-l cîntări din ochi.

— Intrați, vă rog.

Femeia se întoarce, și intră din vestibul într-o cămăruță întunecoasă.

Franek Remiszewski dormea, acoperit cu o plapumă de puf murdară, mare și umflată, dar auzind pași în vestibul deschise imediat ochii. Se ridică în capul oaselor, privindu-l pe necunoscut absolut treaz, cu ochii lui negri și vioi.

— De la miliție, spuse femeia. Vrea să-ți vorbească.

Franek făcu un semn cu capul.

— Bine. Du-te, mamă.

Aceasta ieși. Dar mai înainte strînse de pe scaun hainele împrăștiate ale fiului. Zițek se așează.

— Ei, spuse Nourașul. Am dormit...

— Dar nu de ieri seară, nu-i așa?

— Cred și eu că nu. Cine ar putea să reziste atîta timp în pat!

— Tocmai. Chestiunea este simplă. Aș vrea să știu ce-ai făcut astăzi.

— N-am făcut nimic.

— Frumoasă ocupație. Dar te rog să-mi descrii, minut cu minut, această inactivitate a duminicilor; unde ai fost, cu cine ai vorbit, pe cine ai întâlnit, totul.

— Toată ziua?

— Ei, să zicem între șase dimineața și zece.

— Așa e mai bine. Dar despre ce este vorba?

— Aș vrea să-ți amintești amănunțit tot ce-ai făcut între ora șase și zece dimineața.

— Am auzit asta. Dar la ce vă trebuie?

— Așa. Știi cum e miliția.

— Omul însă nu trebuie să pălăvrăgească numaidecît totul.

— Nu-i obligat. Putem vorbi mai târziu la

Comandamentul General. Numai că nu știu dacă o să poți dormi comod în închisoare. Noi nu dăm plapumă.

— N-am făcut nimic rău, așa că nu mă speriați cu închisoarea.

— Nu te sperii, Remiszewski. Dacă vrei, vorbești, dacă nu, n-avem încotro. Hai, mașina așteaptă.

— Sunt gata să merg. Remiszewski dădu din umeri. N-aveți ce-mi face. Nu mă sperii eu așa cu una cu două. De altfel, arătați-mi legitimația. Pînă n-o văd, nu mă mișc din loc.

— Ai perfectă dreptate.

Căpitanul scoase legitimația și i-o întinse. Franek citi încet datele, mișcînd din buze, apoi i-o înapoie.

— Sunteți căpitan la Comandamentul General?

— După cum se poate vedea din fotografia anexată.

— Dar, pe Dumnezeuul meu, căpitane, n-am făcut niciun rău.

— În viața dumitale sau în dimineața asta?

Franek se lăsă mut pe pernele puse una peste alta.

— Ce s-a-ntîmplat?

— Eu întreb asta.

— Nu înțeleg! Bine, m-ați întrebat, o să vă răspund. N-o să ne certăm. La ora șase și jumătate am intrat la „Savoy“ la o bere. Probabil că vreți să știți de unde veneam?

— Nu vreau asta.

— Nu?

— Nu. Vreau să știu ce-ai făcut astăzi între șapte și zece dimineața, Nimic mai mult.

— Atunci, bine. Franek ridică din umeri. Am intrat la „Savoy“ la o bere și am stat acolo vreo jumătate de oră, apoi am ieșit și m-am plimbat prin oraș.

— Singur?

— Singur.

— Așa, fără motiv? Numai ca să te plimbi?

Franek îl privi o clipă bănuitor. Apoi zîmbi deodată.

— Asta nu se pedepsește.

— Ce nu se pedepsește?

— Știți doar la ce mă refer.

— Nu știu. În schimb știu ce se pedepsește. Nu am timp, Remiszewski. Îmbracă-te să mergem. La Comandament te vom cerceta și te vom interoga amănunțit. Pot să-ți spun de pe acum că o să se găsească destul material ca să te reținem pe timpul verii.

— Nimeni nu poate fi arestat fără ordinul procurorului.

— Mi-a spus un procuror că te visează în fiecare noapte cum o fată își visează logodnicul. Nu poate să trăiască fără dumneata. O să se bucure foarte mult cînd o să te predăm.

— M-am dus după una care a băut cafea la „Savoy”.

— Și ai umblat multă vreme așa după ea?

Fața negricioasă și frumoasă a lui Franek se luminează încă o dată de un zîmbet. Nu era un zîmbet plăcut, dar pe Ziętek nu-l interesa în clipa aceea fizionomia omului.

— Poate vreo trei ore. Nici eu nu știu ce m-a apucat. Era mai în vîrstă decît mine și nu una așa, oarecare. Dar m-am încăpățînat.

— Și-a ieșit ceva din asta?

— Da' de unde! Nimic. Franek mai zîmbi o dată, băgă mîna sub pernă și scoase un pachet de țigări. Îi oferî și lui Ziętek, însă acesta refuză cu o mișcare a capului. Atunci își aprinse țigara și trase un fum adînc în piept. Am agățat-o de vreo cîteva ori. M-a repezit cu hotărîre, și m-a amenințat că pînă la urmă o să strige milițianul. Tocmai atunci treceau doi pe-acolo, așa c-am șters-o.

— Iar ea?

— S-a urcat într-un taxi.

Ziętek băgă mîna în buzunar, scoase portofelul, și de acolo, o fotografie

— Asta e?

Franek se aplecă.

— Da. Ridică privirea și se uită la căpitan. Atunci nu e vorba de mine, ci de ea?

Zițek nu răspunse. Luă fotografia și o băgă în portofel.

— Cam la ce oră s-a urcat în taxi?

Pe la zece fără un sfert sau poate ceva mai târziu. Dar nu cu mult mai târziu, fiindcă la zece și jumătate aveam întâlnire cu un tip la „Savoy” și am ajuns acolo cu cîteva minute mai devreme.

— Cum de-ai umblat atîta timp după ea? Doar singur ai spus că era o doamnă mai în vîrstă și elegantă?

— Da' ce? Femeile mai în vîrstă n-au nevoie?

— Ba au. Dar aceasta, după cum se vede, nu a avut.

— N-a avut, recunosc Nouraș, cu țigara între dinți. Credeam că e femeie cumsecade, cînd colo văd că vă ocupați de ea. Cum se mai înșală omul!

— Eu sunt mai bătrîn decît dumneata și tot mă-nșel uneori.

Căpitanul zîmbi și se ridică de pe scaun. Poate că o să mai am nevoie de dumneata, Remiszewski: să nu uiți ce mi-ai spus astăzi.

— N-o să uit, șefule. Puteți fi liniștit.

Cînd căpitanul puse mîna pe clanță, auzi vocea lui Franek:

— Ce fel de tipă este asta, căpitane?

— Nimic deosebit. E doar puțin cam nervoasă. A omorît zece persoane cu barda, în cea mai mare parte crai.

Plecă.

Femeia intră în cameră.

— Ce-a vrut de la tine?

— Așa, a venit să mai stea de vorbă. Căpitan de la Comandamentul General... Un caraghios...

Franek rîse și-și acoperi capul cu plapuma.

— Mamă, ia țigara de pe podea să nu facă gaură. Acum o să dorm. Peste cîteva ore trebuie să mă scol să mă apuc de lucru.

— De lucru! Femeia dădu din umeri. Pentru un asemenea lucru, Dumnezeu a alungat-o pe Eva din rai.

— Bine-a făcut. Franek căscă. Ar fi trebuit să-i mai dea și cîteva bețe la c... Te rog, mamă, trage perdeaua.

CAPITOLUL ZECE. CONSFĂTUIREA DE LA COMANDAMENTUL GENERAL

Colonelul și adjunctul său de serviciu, care venise „pentru noapte”, erau îmbrăcați în uniformă. Zițek își băgă, oftînd, pălăria sub scaun. Apoi scoase batista și-și șterse fruntea transpirată.

— Văd că ai cam alergat, căpitane.

Colonelul se așeză și-și puse coatele pe birou. Adjunctul său stătea lîngă fereastră, cu ochii la Zițek. Se vedea clar că erau amîndoi curioși.

— În general, cazul s-ar putea prezenta astfel, șefule. — Căpitanul scoase notesul și continuă, fără să se uite în el: Sunt trei persoane suspecte și, bineînțeles, trebuie să ținem seama și de posibilitatea sinuciderii. Toate aceste persoane au un alibi.

— Deci, sinucidere? întrebă adjunctul. Trebuie să rezolvăm chestiunea asta cît mai repede. A fost un om cunoscut și mîine vor apărea necrologuri în ziare. Cazul s-a și aflat și vestea s-a răspîndit prin oraș.

— Îmi mai lipsește confirmarea alibiului Mariei Rudzinka. Nu știu încă dacă s-a urcat în personal la Zakopane. Putea, de pildă, să vină cu acceleratul care sosește la Varșovia după ora cinci dimineața, să-și asasineze soțul, apoi să iasă în

întâmpinarea surorii sale, prefăcându-se că sosise cu trenul. Nu a venit la Varșovia cu vagonul de dormit, deși spre Zakopane a călătorit într-un astfel de vagon. Nu a văzut-o nimeni coborînd din tren...

— Interesant.

— Fără-ndoială.

— Cum se explică asta?

— N-am ajuns încă s-o întreb. Acum o oră am fost la „Orbis” și am verificat diagrama. Dar ea susține că a fost condusă la gara din Zakopane de prietenii săi. Dacă s-a urcat într-adevăr în personal atunci a trebuit să sosească la Varșovia cu acest tren.

— Și n-ar fi prins acceleratul? Putea să ia un taxi ori alt mijloc de locomoție.

— Nu. Ar fi trebuit să meargă cu o sută cincizeci – se uită în notes – o sută cincizeci și cinci de kilometri pe oră – noaptea. Am calculat. De altfel, au avea mașina ei. Și cu taxiul n-ar fi riscat un drum atît de lung. Asasinii moderni nu sunt atît de proști. Și-ar fi dat seama că am fi făcut cercetări pe întregul traseu și că niciun șofer de taxi nu ar fi uitat, nici chiar după o lună, o cursă atît de lungă cu o singură persoană. În afară de asta, găsiți un taxi care să poată merge cu o viteză de peste o sută cincizeci și cinci de kilometri pe oră?

— Asta-i adevărat, zise colonelul. Niciuna dintre aceste două femei nu are mașină?

— Szulc are, mormăi Ziętek. L-am găsit în registrul posesorilor de automobile. M-am gîndit la asta...

— Ascultă. Adjunctul se apropie de el și-i puse mîna pe umăr. Dar dacă Szulc a plecat noaptea după ea și a adus-o aici? Ea putea să coboare la orice stație, să se urce în mașina lui și să ajungă aici în zori; apoi, să se întoarcă pe peron și să simuleze că vine de la Zakopane.

— Da, va trebui să verific. Ziętek înseamnă în notes,

vorbind tare: Ce a făcut Szulc în timpul nopții? Își ridică privirea. Nu știu, șefule, dar sunt convins că treaba nu e prea simplă. Mă tem că declarațiile lor vor fi în concordanță cu realitatea, înlăturînd astfel suspiciunile.

— Să mergem mai departe, spuse colonelul. În orice caz, s-ar putea ca Henryk Szulc să fi plecat în întâmpinarea Mariei Rudzinska, iar aceasta să fi coborît din tren și să fi urcat în mașina lui, izbutind să ajungă la Varșovia atît de devreme, încît să-și ucidă soțul și să-i îngăduie lui Szulc să ajungă la ora șase dimineața la birou.

— Da, încuviință Ziętek, asta ar fi eventualitatea numărul unu.

— Și eventualitatea numărul doi?

— E simplă – sinuciderea. Profesorul avea motive să-și curme viața și dispunea de cianura necesară.

— Și de ce n-am rămîne la această eventualitate? Doar este cea mai simplă și cred că pînă la urmă se va dovedi și cea adevărată.

Căpitanul își desfăcu brațele, cu mișcarea lui preferată de om stînjinit.

— Mda, aș fi gata să semnez procesul-verbal de închidere a anchetei, socotind că nici eu, nici miliția n-avem motive de îndoială asupra cazului. Acesta putînd fi privit ca o chestiune personală cu un sfîrșit tragic. Numai că...

— Numai că?

— Zahărul.

— Ce zahăr?

— Din pahar. Profesorul a murit stînd la masă. A băut ceaiul, care conținea cianură. Pe masă, lîngă el, se afla zaharnița. A luat din ea zahăr, l-a pus la ceai și a amestecat. Abia după aceea a băut. Și a murit.

— Ei și? Adjunctul își apropie scaunul și se așeză lîngă Ziętek, uitîndu-se peste umăr în agenda acestuia. Ce-l putea

opri să se... sinucidă cu cianură, amestecată-n ceaiul îndulcit mai înainte cu zahăr?

— Nimic. Dar nu-mi pot închipui așa ceva. Ziua de astăzi am petrecut-o alergînd, vorbind cu oamenii, căutînd motive, dar zaharnița asta nu-mi iese din cap. Fiindcă, închipuiți-vă, tovarăși: omul vrea să-și curme viața. Este chimist și are în casă cianură de potasiu. Moare spre dimineață. În realitate – dimineața, fiindcă în acest anotimp se face lumină foarte devreme. În timpul nopții se gîndește. Seara primise telegrama de la femeia iubită. Din telegramă trage concluzia că femeia vrea să-l părăsească pentru totdeauna. Hotărăște să-i lase calea liberă. Și ce-ar trebui să facă?

— Ceea ce a făcut.

— Da. Dar nu așa. Dacă s-ar fi hotărît să se sinucidă, s-ar fi dus jos în laborator, să se aprovizioneze cu o doză corespunzătoare de cianură, s-ar fi întors apoi în bucătărie, să ia o cană cu apă, să toarne în ea cianura și să bea.

— Înțeleg, zise colonelul. Dar de ce să nu-și facă un ceai, să se așeze la masă și să se gîndească îndelung dacă merită să-și curme viața? Și după aceea să-și pună cianură în ceaiul îndulcit mai înainte cu zahăr, gata de băut?

— S-ar putea și așa. Dar atunci ar trebui să admitem că și-a preparat ceaiul la bucătărie, după care a coborît la subsol, a turnat cianură în paharul cu ceai, s-a întors în sufragerie, l-a îndulcit, s-a gîndit, așa cum spuneți dumneavoastră, șefule, și abia după asta a dus paharul la gură și a băut ceaiul, cianura și zahărul dintr-o singură înghițitură.

— Și de ce mă rog?

— Fiindcă trebuia să aducă cianura în ceva. Dar lîngă el, în sufragerie, nu s-a găsit nicio cutie, nicio capsulă, nimic, în care ar fi putut păstra cianura. La analiza ceaiului, pe de altă parte, nu s-a descoperit niciun corp străin. Prin urmare, dacă n-a adus cianura în sufragerie separat, a adus-o în ceai. Dar

atunci, presupunerea că mai întâi și-ar fi îndulcit ceaiul și după aceea ar fi pus cianura în el cade. Fiindcă zaharnița se afla în sufragerie, și din ea s-a pus în pahar o linguriță de zahăr.

— Înțeleg. Dar asta nu exclude cu totul sinuciderea. O face numai foarte improbabilă.

— Tocmai. Iar când sinuciderea pare foarte improbabilă, trebuie să cauți o altă explicație. De fapt, nu numai profesorul Rudzinski putea să ajungă la concluzia că moartea lui va ușura viața altora. La această concluzie puteau să ajungă și alții cu mult mai devreme. De altfel, nu avem nicio dovadă că Rudzinski ar fi vrut să-și ia viața.

— Da, însă...

— Înțeleg, șefule. Știu că dacă alibiul acestor oameni va rămîne-n picioare, va trebui să admitem sinuciderea ca pe ceva sigur. Că trebuie exclusă ipoteza acțiunii cuiva din afară. Chiar și genul morții exclude această presupunere. Numai un obișnuit al casei putea să aibă acces la ceai. De altfel, m-am gîndit...

Se opri.

— La ce?

— La faptul dacă Maria Rudzinska n-a otrăvit cumva ceaiul în vreun fel sau altul mai devreme, înainte de plecarea sa. M-am gîndit la pahar, la ceai, la zahăr. Dar nu. Și această ipoteză trebuie exclusă. Ea a lipsit cîteva zile. E greu de presupus că profesorul, care locuia în casă, a folosit, abia azipimează pentru prima oară, paharul, lingurița și zaharnița. Nu. Și apoi era o cantitate mare de cianură. Trebuia dizolvată în ceai, altfel Rudzinski ar fi băgat de seamă. Nu. Trebuie să admitem că cianura a fost turnată în pahar astăzi, cu puțin timp înainte ca profesorul să bea ceaiul. Că a turnat-o el, sau altcineva se va descoperi destul de curînd. În fond, profesorul a murit în dimineța asta – așa că nu se poate vorbi de o întîrziere a anchetei.

— Încă nu se poate, zise colonelul, zîmbind. Poate cam complici lucrurile și cazul se va dovedi mult mai simplu decît ne închipuim. Pe de altă parte, nu ne e îngăduit să trecem nimic cu vederea. Între noi fie vorba, prefer totdeauna o sinucidere. Odată ce omul a murit, e mai bine să fi pierit de propria sa mîină, decît asasinat.

— N-ar fi rău să fie așa, zise Ziętek, desfăcîndu-și din nou brațele. Mă voi prezenta la raport mîine dimineată, șefule. Trebuie să mai verific alibiul lui Szulc. Ceea ce cred că n-o să fie greu.

Ieși îngîndurat. Deși expusese cazul foarte simplu și relatase tot ce descoperise pînă în clipa aceea, nu era mulțumit. Deoarece spusese șoferului că nu mai are nevoie de el, porni pe jos.

După vreo zece minute se opri în fața unei locuințe, pe a cărei ușă se afla o tăbliță de metal, bine lustruită, cu numele:

Henrik Szulc

CAPITOLUL UNSPREZECE.
„BINEÎNȚELES, DOMNULE
CĂPITAN...”

Henryk Szulc arăta prost. Era palid și, cu toate că-l întâmpină pe Ziętek cu un zîmbet politicos, căpitanul observă că tînărul chimist este neliniștit.

— Cafea sau ceai? întrebă chimistul, după ce se așezară.

Ziętek își aminti că de cînd se sculase în ziua aceea nu pusese nimic în gură.

— Mulțumesc foarte mult... Mă voi duce curînd la masă, e drept, cam tîrziu, dar în profesiunea mea nu-ți poți permite mese regulate.

— Poate totuși?

— Nu, nu. Am venit doar pentru o clipă... Tăcu, pe gînduri. Aș mai vrea cîteva informații suplimentare...

— Vă rog.

— Ați vorbit cumva astăzi, fie chiar și la telefon, cu doamna Rudzinska?

— Nu. Am făcut cum ați dorit. De altfel, nu numai pentru că ați dorit dumneavoastră așa. La urma urmei, nu puteți împiedica oamenii să comunice între ei.

— Bineînțeles. A fost numai o sugestie.

— Da. Și cu acest prilej ați dat dovadă de multă delicatețe. Poate că nu m-aș fi putut stăpîni, dar mi-am dat seama că

aveți dreptate spunînd că Maria ar trebui să rămînă astăzi singură cu sora ei. Într-o clipă ca aceasta, deși aș fi vrut să fiu lîngă ea, nu trebuia să mă vadă. Mă tem numai, ca această... această întîmplare să nu fi influențat cumva legăturile dintre noi. Ați văzut-o?

— Da. Ziętek zîmbi ușor. Nu cred să fi încetat a nutri pentru dumneavoastră cele mai adînci sentimente. Chiar le-a și dovedit. Dar nu despre asta vreau să vorbim. Ați putea să-mi spuneți ce ați făcut în noaptea trecută? Știu numai ce ați făcut începînd de la ora șase dimineața. Dar ce s-a întîmplat în cursul nopții?

— Am fost la un bridge.

— Sunteți sigur? Căpitanul se încruntă.

— Nu vă înțeleg.

— Nimic, nimic. Ziętek își desfăcu brațele. Sunt, pesemne, cam obosit. Deci, ați fost la bridge, da?

— Da. Mărturisesc cîstit că de la cărți am plecat direct la birou. De aceea și sunt – Szulc își plimbă palma pe frunte – foarte somnoros. Dar, din păcate, nu pot adormi. Mi-e foarte somn și totuși nu-mi vine să dorm. Nu știu dacă mă înțelegeți.

— O, chiar foarte bine, domnule magistru. Am des astfel de senzații, mai des decît vă închipuiți. Prin urmare, ați fost la bridge. Bineînțeles că acolo se aflau cel puțin patru persoane?

— Chiar cinci, socotindu-mă și pe mine. Ba nu – șase, fiindcă stăpîna casei nu a jucat. Ne-a servit doar cina, și la ora douăsprezece s-a dus la culcare.

— Se poate ști unde ați jucat?

— Da. La prietenul meu, și el tot chimist. Se numește Jan Rostowski, locuiește în strada Wspólna 140, apartamentul 204. Este un bloc nou. Îl puteți găsi fără greutate, fiindcă e ultima scară din față, la etajul întîi.

Ziętek zîmbi din nou.

— De ce presupuneți că mă voi duce la prietenul dumneavoastră?

— E absolut clar. Încă nu sunteți convins că profesorul Rudzinski s-a sinucis, și chiar dacă ați fi, trebuie să cercetați și să verificați totul. Dumneavoastră nu sunteți omul care să se oprească la jumătatea drumului.

— Mulțumesc foarte mult pentru apreciere. Zițek își înclină capul. Niciodată n-am presupus că voi fi și eu obiectul unei introspecții psihologice.

— Asta-i inevitabil, zise Szulc, cu un zîmbet forțat. Întrucît dumneavoastră poate nu vă dați seama, poliția, peste tot, stîrnește interesul oamenilor. Fără să mai vorbim de faptul că și cel mai nevinovat individ se comportă, de obicei, în prezența reprezentantului autorităților, de parcă ar avea o crimă pe conștiință.

— Asta se naște din dorința firească de a apărea drept un om fără nicio pată. E destul să gîndești astfel, și începi să ai o purtare forțată.

— Nu este vorba numai despre asta. Există totdeauna posibilitatea ca justiția să greșească. Și cît timp nu se cunoaște adevărul, sunt toți suspectați. Asta e cauza neîncrederii.

— Pe de altă parte, cu cît ai mai multă încredere în reprezentanții autorităților, cu atît este mai mică și posibilitatea de a greși. Se pare că aveți o mașină proprie?

— Da.

— Îmi puteți spune unde se află acum?

— În fața casei.

Szulc se apropie de fereastră, dădu perdeaua la o parte și arătă spre un „Wartburg de lux”, de lîngă bordura trotuarului.

— Bună mașină! Zițek făcu un semn cu capul în semn de aprobare. Din păcate, noi, funcționari modești ai miliției, ne putem permite cel mult o motocicletă. Se îndepărtă de fereastră. Trebuie să vă mărturisesc, domnule, că nu pot să

sufăr motocicleta. Dar, ia să mă duc și eu. Vă rog să mă scuzați că v-am răpit atîta timp.

— Nu face nimic. Gazda îl conduse pînă-n antreu. Sunt la dispoziția dumneavoastră, ori de cîte ori doriți.

— La revedere. Ziętek deschise ușa.

— V-aș ruga...

Căpitanul se întoarse. Szulc părea jenat:

— Ați spus că Maria a dat dovadă, față de dumneavoastră, de dragoste pentru mine. Cum?

— Oh, o nimica toată. A vrut să se arunce pe fereastră.

— Cum?! Vă rog să nu glumiți!

— Vorbesc foarte serios. Abia am apucat să-i spun despre mărturisirea dumneavoastră, precum că l-ați fi ucis pe profesor, că s-a și repezit la fereastră. Vă dați seama – etajul al treilea! În plus, mai erau și geamurile larg deschise. Cînd am izbutit s-o rețin, își și pusese piciorul pe pervaz.

— Cum ați putut face una ca asta?! Nu e îngăduit să vă purtați astfel!

— Nu înțeleg! Ar fi fost mai bine s-o las să se prăbușească-n gol?

— Cum de-ați putut să-i spuneți?! Asta nu e cinstit!

— Nici să pui oamenilor cianură în ceai nu este prea cinstit, răspunse căpitanul grav. Și-apoi, nici nu mi-a trecut prin minte că vorbele mele ar putea avea un astfel de efect. Trebuie să recunoașteți că-i cam greu să prevezi că interlocutorul tău o să sară pe fereastră. La revedere.

Szulc deschise gura, ca și cum ar fi vrut să mai spună ceva. Dar o închise la loc și nici măcar nu răspunse la salutul căpitanului. Ziętek se opri o clipă.

— N-aș vrea să mă înțelegeți greșit. Cred că sunt un om cinstit și n-am folosit niciodată față de nimeni metode nepermise sau violente. Mă credeți?

Szulc îl privi o clipă tăcut. În semiîntuneric, lui Ziętek i se

păru că fața lui oacheșă capătă deodată o nuanță cenușie. Respira greu.

— Bineînțeles, domnule căpitan. Vă cred. Dar și dumneavoastră trebuie să mă înțelegeți.

— Cred că vă-nțeleg. Se pare că ar trebui să vă duceți totuși la doamna Rudzinska. Altfel n-o să vă veniți în fire.

— Dar dumneavoastră?

— Cum adică, eu?

— Nu vă duceți din nou la ea?

— Se spune că îndrăgostiții se simt totdeauna singuri pe lume, domnule magistru. Și mă îndoiesc că prezența unui ofițer de miliție ar putea face ca această afirmație să-și piardă ceva din puterea ei. Nu. Mai am o mulțime de alte probleme de rezolvat. La revedere, domnule.

De data aceasta, magistrul Henryk Szulc răspunse la salut. Ziętek închise ușa în urma sa și, zîmbind, începu să scoboare scara. În stradă se opri. Wartburgul negru stătea în fața porții casei. Căpitanul se apropie și se uită atent la mașină. Apoi își aruncă privirea spre ferestrele clădirii. Dar perdeaua nu se mișca. „Fără îndoială că-i telefonează doamnei Rudzinska” spuse Ziętek încet. După aceea se aplecă. Pe spatele prăfuit al mașinii, o mână de copil scrisese niște litere stilate, neînțelese, care abia se vedeau de sub stratul de praf. Primele erau aproape șterse. În schimb, celelalte i se părură în prima clipă cu totul de neînțeles. Inscripția suna:... SLA PANY...

Căpitanul se îndreptă de mijloc, înconjură o dată mașina și se îndepărtă încet. La colțul străzi întoarse capul. Wartburgul negru trecu pe lângă el și vira brusc, dispărînd într-o stradă laterală.

Ziętek opri un taxi, care tocmai trecea. Deschise ușa și căzu, oftînd, pe perna mașinii.

— Încotro? întrebă șoferul.

Căpitanul se uită în notes.

— Strada Wspólna 140. Sau nu, la lactobarul din strada Wspólna. Știi, cel de la colț.

— Știu.

Mașina porni. Ziętek stătea cu ochii întredeschiși, lăsându-se legănat de mersul automobilului. Încercă să se gîndească la cazul Rudzinski. Dar nu putu. Își dădea seama că dacă nu va bea cei puțin o ceașcă de cacao fierbinte și nu-și va potoli foamea cu două-trei chifle cu unt, nu-și va putea aduna gîndurile.

Mașina se opri. Căpitanul plăti, intră în bar și, frigîndu-și gura, bău o ceașcă de cacao și mîncă vreo cîteva chifle. Apoi porni pe strada Wspólna.

Jan Rostowski confirmă afirmațiile lui Szulc.

— M-așteptam, spuse Ziętek, seara, la telefon, cu ochii la mîncarea pe care soția sa, Malgorzata, abia o pusese pe masă. Știți, șefule, cazul acesta începe să fie cam neobișnuit.

— Ceea ce ar dovedi că Rudzinski s-a despărțit totuși de lumea aceasta prin propria-i voință, spuse colonelul. Altă explicație nu-i.

— Mai rămîne Zakopane, șefule, oftă Ziętek. Va trebuie să verificăm și acolo.

— N-ai trimis o telegramă la Zakopane, ca să-i interogheze pe prietenii ei?

— Nu, șefule. Mîine plec eu acolo. Dar nu singur...

— Cu cine?

— Dacă-mi îngăduiți, aș vrea s-o iau cu mine pe neconsolata văduvă.

— Pentru ce?

— Ca să stau de vorbă cu ea la Zakopane, în afară de aceasta, șefule...

— S-a mai întîmplat ceva!

— Nu. Ori vom ști poimîine ceva sigur, ori...

— Ori?

— Nimic. Fără niciun „ori”. Poimîine vom cunoaște cu siguranța adevărul.

— Ai vreo ipoteză?

— Am certitudinea. Adică, aproape – certitudinea.

— Într-adevăr?

— Într-adevăr, șefule. Dar e o chestiune foarte complicată. N-aș vrea să vorbesc despre ea acum, fiindcă – rîse – mă tem să nu mă compromit.

— Ai binecuvîntarea mea. Poimîine îmi raportezi.

— Fără-ndoială, șefule. Voi raporta dis-de-dimineață.

— Succes.

— Mulțumesc. Noapte bună.

Puse receptorul în furcă.

— Văduva aia neconsolată are șaiszeci de ani și părul cărunt? întrebă Malgorzata, cu o nepăsare prefăcută, punîndu-i un cotlet în farfurie. N-o să-ți prea placă, fiindcă l-am încălzit de trei ori.

— Ah, e delicios, zise Ziętek, cu primul duminicatul în gură. N-avem nimic interesant la televizor? Ia vezi.

— Asta înseamnă că are douăzeci și cinci de ani și picioare pînă la gît.

Ea întoarse butonul de la televizor și se așeză.

— Ei, nu chiar pînă la gît. Ziętek negă energic printr-un gest al capului. Cele mai lungi și mai frumoase picioare din lume le are numai o singură persoană.

— Care?

— Tu.

Și rîse spre ea de la masă, cu rîsul lui dezarmant, de băiețandru.

— Cu ochii ăștia albaștri nevinovați o să-i înșeli pe criminali, spuse ea, rîzînd. Mănîncă! Ai spus că mori de foame.

— Dumnezeuule, am uitat cu totul! strigă el și se repezi ca

o furtună asupra cotletului lipsit de apărare, însă după o clipă căzu din nou pe gânduri.

Soția, care stătea în fața lui, se ridică de pe scaun, înconjură masa și-l sărută.

— E atît de greu? întrebă ea încet.

— Îngrozitor... încuviință el, dînd din cap, apoi își îndreptă trupul. Dar cred că încep să înțeleg. Vom vedea. Totul o să se lămurească foarte repede. Am impresia că nu mă-nșel.

— Atunci, mănîncă.

O ascultă și puse iar mîna pe cuțit și furculiță.

CAPITOLUL DOISPREZECE. CRIMA ESTE UN LUCRU ÎNGROZITOR

Din nou aceeași ușă și aceeași carte de vizită:

Anna Strachowska

ZIȚTEK SE OPRI ȘI PRIVI O CLIPĂ UȘA, ÎN VREME CE-ȘI trecea palma peste obrazul proaspăt ras. Era fără pălărie, fiindcă se anunța o zi minunată, călduroasă și fără nori.

Sună. Așteptă o vreme, și când tocmai voia să mai sune o dată, se deschise ușa. Nu auzise pași în locuință și, fără să vrea, se uită la picioarele femeii care-i deschise.

Anna Strachowska purta pantofi de casă, albaștri, fără tocuri, din piele subțire și moale. Era îmbrăcată cu o rochie de casă, tot albastră, și foarte îngrijit pieptănată. Căpitanul își închipuia că Anna Strachowska dormise liniștit în noaptea aceea, dar când aruncă o privire pe obrazul ei, se îndoii. Avea fața unei femei obosite, mai în vîrstă cu cîțiva ani decît aceea cu care vorbise în ajun.

Se dădu un pas înapoi, încercînd să zîmbească.

— Bună ziua. Ziętek se înclină și trecu pragul. Sora dumneavoastră este acasă? Am venit doar pentru o clipă s-o rog ceva.

— Nu. Sora mea a plecat acum cîteva minute. Vă rog, poftiți înăuntru.

Cînd ajunseră în cameră și se așezară, ea îl privi fără dușmănie, dar atît de plictisită, încît el se strădui să dea cuvintelor sale un ton mai liniștitor.

— Am impresia că n-ați dormit bine?

— Nu, chiar foarte prost, întîmplarea asta e atît de îngrozitoare! Poate că n-ar trebui să mă frămînt atît, dar te deprinzi greu cu așa ceva. Am mereu impresia că o să mă trezesc din somn și-o să constat că nu-i nimic adevărat.

— Din păcate, Ziętek își desfăcu brațele. Și eu aș vrea ca totul să nu fie decît un coșmar. Dar trebuie să acceptăm realitatea așa cum este.

Tăcură amîndoi. Ziętek se uită pe fereastră, mișcîndu-și ușor capul, parcă în tactul unei melodii neauzite de gazdă.

— Ați putea să-mi spuneți ce doriți de la sora mea? întrebă ea, în sfîrșit. Maria se simte astăzi mult mai bine.

— Mă bucur foarte mult. Aș vrea să-i propun să mă însoțească pentru o zi la Zakopane.

— Nu înțeleg.

El continuă:

— Bineînțeles că nu-i nimic obligatoriu. Sora dumneavoastră poate să mă refuze. Dar m-am gîndit că peste două zile va avea loc înmormîntarea și că n-ar fi rău dacă acest caz ar coborî, vorbind într-un sens metaforic, în mormînt, odată cu răposatul profesor Rudzinski. Orice am crede în legătură cu moartea sa, noi suntem totdeauna de partea vieții, nu-i așa? Socot că, pentru toți cei în cauză, conștiința că pot începe o viață oarecum nouă, fără alte

șocuri, ar fi ceva foarte... cum să spun... foarte prețios și înviorător.

— Da... nici vorbă. Dar de ce nu s-a terminat încă toată istoria asta? Nu sunteți mulțumit de rezultatul anchetei?

Ea căuta să vorbească foarte degajat, dar se vedea că-și dă multă osteneală. Nu prea știa să se prefacă. De parcă ar fi vrut să-i confirme gândurile, se și înroși puțin. Rumeneala avu darul s-o întinerească.

— Mda, poate că sunt prea scrupulos, sau poate că asta e pur și simplu o deformare profesională. Cine lucrează în profesiunea mea are de rezolvat o mulțime de chestiuni în aparență simple, dar care, în urma unei cercetări mai amănunțite, se complică prin apariția unor descoperiri cu totul neașteptate.

— Și... și vă așteptați la astfel de descoperiri?

— Vreți să vă răspund cu toată sinceritatea?

— Da. Dar mă îndoiesc că veți fi sincer. Chiar dacă m-ați asigura de sinceritatea dumneavoastră.

— O observație foarte judicioasă. Însă mă voi strădui să vă spun cât mai mult. Vă voi spune ce mi se pare mie mai important și ce nu-mi îngăduie să dorm liniștit. Mă interesează în mod special zahărul acela din ceai...

Tăcu. Observă că femeia din fața lui îl privește cu o atenție aproape crispată.

— Despre ce zahăr e vorba?

Domol și fără să ascundă ceva, îi povesti despre observațiile sale din camera unde fusese găsit Rudzinski. Tăcu.

Anna nu spuse o vreme nimic. Apoi vorbi încet:

— Și la ce concluzii ați ajuns? Credeți că Roman... că profesorul Rudzinski a fost otrăvit de cineva care i-a servit ceaiul?

— Așa se pare.

— Căci, dacă în ceai se afla cianură, asta înseamnă că cineva i-a dus profesorului acest pahar cu ceai și i l-a pus dinainte, nu-i așa?

— Da.

— Și persoana aceea trebuie să fie un om pe care-l cunoștea bine, fiindcă în niciun caz un necunoscut nu i-ar fi putut servi ceaiul. De aceea se poate presupune că aceeași persoană i-a și pregătit ceaiul. Dacă Roman și l-ar fi pregătit singur, și l-ar fi adus tot el. Și atunci, această a doua persoană n-ar fi avut prilejul să-l otrăvească.

El își plecă fruntea în jos.

— Judecați fără greș, doamnă. La asta se mai adaugă faptul că, după afirmația medicilor, moartea a survenit între șapte și șapte și jumătate dimineța. Este tocmai timpul când cineva apropiat lui trebuia să-i servească ceaiul de dimineată, ceea ce nu l-a mirat pe Rudzinski, privind serviciul acesta ca pe un lucru foarte firesc. După toate probabilitățile, obișnuia să ia ceaiul în fiecare dimineată la această oră, ca oricare altul. Este adevărat că pe masă nu s-au găsit resturi de la micul dejun, dar se putea ca profesorul să nu fi avut poftă de mâncare și să spună: „Știi ce, nu mănînc nimic”. De obicei, oamenii mîhniți sau foarte iritați nu pot să mănînce, dar pot aproape totdeauna să bea.

— Da, spuse Anna, dînd din cap. În primul moment mi s-a părut că sunteți un om mai curînd perseverent decît inteligent. Văd că m-am înșelat. Am impresia că ați descoperit toate acestea din prima clipă, dar ați vrut întîi să ne cunoașteți și să stabiliți cine putea săvîrși fapta și de ce. Mai fiind nevoie să se constate și cine avusese posibilitatea să comită crima în acest răstimp. Ceea ce n-a fost chiar atît de greu. Acum ați tras concluziile finale și vă jucați cu mine ca pisica cu șoarecele.

— Eu sunt numai un modest ofițer de miliție, zise Ziętek,

desfăcîndu-și din nou brațele. În această calitate am datoria de a descoperi pe cel care a pus cianura aia blestemata în ceaiul profesorului Rudzinski sau...

— Sau?... șopti ea.

— Sau să dovedesc că profesorul și-a turnat singur în ceai, și zahăr și cianură.

— Dar în această eventualitate nu credeți?

— Aici nu este vorba de credință. Domnul Szulc are un alibi sigur, iar sora dumneavoastră, dacă ar fi să luăm ca bun ceea ce spune, se afla în clipa morții profesorului la o depărtare de foarte mulți kilometri de locul crimei.

— Așa că n-am mai rămas decît eu. Ați venit la mine fiindcă presupuneți că eu l-am omorît pe cumnatul meu, ca să ușurez viața Mariei.

— Să ușurați? Căpitanul negă hotărît cu un gest al capului. Dumneavoastră nu faceți parte dintre cei care asasinează ca să-și ușureze propria viață, sau s-o ușureze pe a altora. Nu, nu m-am gîndit deloc la asta.

— Înțeleg. L-am ucis ca să nu-i îngădui să distrugă fericirea surorii mele, ca să n-o compromit în ochii lumii, ca, în sfîrșit, să rămînă stăpîna acestei frumoase vile, a automobilului și soția unui om tînăr, pe care-l iubește mai presus de orice. Dumneavoastră socotiți că o iubesc atît de mult, încît sunt gata chiar să și ucid pentru ea. Da?

Zietek îi aruncă o privire de recunoștință.

— Spusele dumneavoastră sunt oarecum adevărate. I-ați ținut multă vreme loc de tată și mamă. Se vede clar din întreaga dumneavoastră atitudine că sunteți în stare s-o apărați de orice primejdie, fără să vă gîndiți la consecințe.

Anna zîmbi trist.

— Mă tem că sunteți mult mai inteligent decît am crezut cu cîteva minute mai înainte. Ați ghicit. Ba mai curînd ar trebui să spun că ați descoperit adevărul.

Tăcu, apoi își acoperi pe neașteptate fața cu mâinile.

Zietek se ridică și se apropie de ea. Aplecându-se, întrebă încet:

— Ce am ghicit?

— Totul. Ei doi au un alibi, nu-i așa? Pe cînd eu, nu. V-am spus chiar eu că am luat micul dejun la „Savoy”, după care m-am plimbat pe străzi tocmai în timpul cînd Rudzinski a fost asasinat. Din păcate, nu am un alibi. N-am întîlnit niciun cunoscut. De altfel cum puteam să întîlnesc? Că doar în vremea asta am fost la el. I-am telefonat și i-am spus că aș vrea să stăm de vorbă, că Marysia nu venise cu primul tren... Nu-mi mai amintesc exact ce i-am spus. Mi-a răspuns că mă așteaptă. M-am dus. După cîteva cuvinte schimbate, mi-am dat seama că o urăște pe Maria. În zilele acestea, în care ea lipsise, își schimbase cu totul atitudinea față de ea. Era un om foarte dur. Nu se îndoia o clipă că-l înșelase. Socotea plecarea ei drept o mare insultă și nedreptate. Mi-a spus deschis că n-o să divorțeze și va face totul ca să-l distrugă pe acest tînăr. Și era în puterea lui s-o facă. Era un mare chimist, profesor celebru. Celălalt abia își începea cariera științifică. Nici eu nu știu cum s-a întîmplat. Mă temeam pentru Marysia, mă temeam că o va persecuta că... O ura atît de tare, într-adevăr... Mă temeam de el. Avea o față îngrozitoare. I-am spus că este enervat și că ar trebui să bea un pahar cu ceai. L-am lăsat singur în sufragerie și m-am dus la bucătărie. Era prea tîrziu ca să mai dau îndărăt. A avut, evident, încredere în mine. Nu i-ar fi trecut nicio clipă prin minte că voiam să-l otrăvesc. A băut.

Tăcu.

— Asta-i tot, adăugă ea încet după o clipă. Mai tîrziu, cînd am intrat acolo cu Marysia, abia-mi venea să cred că am fost în stare de așa ceva. Totul a fost ca un coșmar.

— Daaa... Zietek își desfăcu brațele pentru a nu știu cîta

oară în scurtul răstimp de cînd o cunoscuse. Crima este un lucru îngrozitor. După săvîrșirea ei continuă să te obsedeze. Se spune că criminalul e urmărit toată viața de fapta comisă. Da, deși n-am ucis niciodată, nici mie nu-mi iese din minte victima, cel puțin pînă-l descopăr pe făptaș. Ați vorbit într-adevăr convingător. Aproape că s-ar putea accepta totul ca adevărat, dacă n-ar exista un anumit Nouraș.

— Nouraș?

— Da. Franek Nourașul. De cînd ați ieșit de la „Savoy”, v-a urmărit tot timpul ca un duh rău, sau mai bine zis, în cazul nostru, ca un duh bun. Nu a renunțat la urmărire decît către ora zece. I-ați plăcut. Cît de folositoare pot fi uneori unei femei cinstite... pasiunile cavalerilor de noapte! În loc să facă rău... Da, da...

— El? Omul acela, care... De unde știți despre el?

— Sunt, ce-i drept, un modest ofițer anchetator, dar mă străduiesc să-mi completez lipsa de inteligență prin muncă stăruitoare. Am dat de tînărul acesta și am avut cu el, ieri după-amiază, o discuție foarte fructuoasă, cel puțin pentru mine. L-ați fermecat, după cum mi-a spus în felul lui cam grosolan. N-a putut să uite înfrîngerea, dar mi-a făcut impresia că nu e supărat pe dumneavoastră.

— Așadar știți de la început?! Chiar de cînd am început să vorbesc?!

— Vă rog să mă iertați, dar nu face parte din îndatoririle mele să-i întrerup pe cei care vorbesc despre ceea ce mă interesează, și nici să-i conving că sunt nevinovați. Mai curînd s-ar putea spune că sunt obligat la ceva absolut contrariu. Cînd am venit aici, v-am spus chiar din pragul ușii că aș vrea să stau de vorbă cu sora dumneavoastră. Ba, v-am vorbit și despre ceea ce voiam să-i propun. Era vorba de o plimbare pînă la Zakopane. Nu m-ați lăsat să termin. Ați spus că sunt mai inteligent decît ați presupus la început. Nici în această

privință n-aș vrea să vă contrazic, asta din pură vanitate. Apoi mi-ați povestit asasinarea foarte adevărată, dar și neadevărată a profesorului Rudzinski. Am fost silit să vă ascult pînă la capăt, chiar și numai pentru faptul că a ajuns o regulă în acest caz ca oameni nevinovați să ia asupra lor crima. Și pesemne că și asta are o oarecare însemnătate. Dar, după cum am spus, s-ar putea să ajungem la constatarea că profesorul Rudzinski s-a sinucis. Socot că cel mai bun lucru ar fi ca sora dumneavoastră să mă însoțească în seara asta la Zakopane. După aceea poate că vom putea încheia ancheta. Vă rog să mă credeți că este foarte important să se stabilească un alibi desăvîrșit pentru toți cei interesați. Am rezervat două locuri în vagonul de dormit. Cînd se va întoarce sora dumneavoastră, vă rog să fiți bună să-i spuneți că voi telefona peste o oră. Și vă rog s-o influențați să-mi asculte sfatul.

— Dar pentru ce aveți nevoie de prezența Mariei la Zakopane?

— Am spus. Pentru stabilirea alibiului ei. Poate că dumneavoastră nu înțelegeți asta, dar cunosc cazuri cînd oamenii au jurat că au petrecut un anumit timp împreună cu persoana „A”, dar s-a constatat că în realitate aceasta fusese cu totul într-altă parte. Și nu este vorba de o mărturie falsă, ci de felurite mistificări și erori. Prezența surorii dumneavoastră la Zakopane este absolut necesară, dacă vrem să stabilim cu certitudine ceea ce s-a petrecut în dimineța fatală.

Tăcu. O vreme se priviră în ochi.

— Bine, zise Anna. Îi voi spune că ați fost aici și că trebuie să vă însoțească.

— Vă mulțumesc foarte mult.

Salută și ieși.

Anna se întoarce în cameră și se așează pe canapea. Rămase acolo multă vreme nemișcată, uitîndu-se pe fereastră, peste acoperișul casei vecine, la un colț de cer albastru. Soneria de

la ușa de intrare sună răgușit. Anna se ridică, își aranja părul și se duse să deschidă, însă nu era căpitanul Ziętek, cu toate că se aștepta să-l vadă întorcându-se.

În prag stătea Marysia, iar în spatele ei, Henryk Szulc, încărcat cu pachete și pachetele învelite în hîrtie.

Anna se dădu la o parte, lăsîndu-i să treacă fără nicio vorbă. Cînd ajunsese în cameră, Marysia se așeză pe divan, răsufîind adînc.

— Un adevărat coșmar, spuse ea emoționată. A trebuit să cumpăr toate lucrurile de doliu, știi? E îngrozitor, dar nu se poate altfel. El nu mi-a făcut niciun rău, iar la înmormîntare vor veni colegii săi și întregul institut.

— Desigur, spuse Anna, apoi continuă: A fost omul acela de la miliție.

— Iarăși?

— Da. S-a purtat foarte politicoș, dar ar vrea să-l însoțești astă-seară la Zakopane.

— Cum așa?! Doar poimîine este înmormîntarea lui Roman!

— Numai pentru o zi. Poimîine dimineață vă întoarceți. Szulc, care tăcuse pînă atunci, interveni brusc:

— La Zakopane? De ce la Zakopane? Individul a turbat? Maria se ridică încet și clătină din cap.

— Nu înțeleg! Eu – să mă duc cu acest căpitan de miliție?

— Da. Ți-a și rezervat un loc în vagonul de dormit. Din vorbele lui reiese că vrea să verifice alibiul tuturor. Se pare că vrea să te confrunte cu prietenii tăi și să afle cînd ai plecat, cu care tren și așa mai departe.

— Dumnezeu, nu s-o gîndi cumva că vreunul dintre noi ar fi putut să?...

— Ocupația lui e să creadă asta, spuse Szulc, cu blîndețe. E greu să pretinzi miliției să fie foarte delicată. N-ar mai afla niciodată nimic, dacă nu s-ar folosi de orice mijloace și de

orice posibilități în descoperirea adevărului. Cred că nu trebuie să le facem niciun fel de greutate. Cu cât vor rezolva cazul mai repede, cu atât mai bine. De altfel, individul acesta face o impresie destul de bună. Este politicoș și destul de inteligent. Ce poți să pretinzi mai mult? În orice caz, scrupulos trebuie să fie, fiindcă asta i-o cere meseria.

— Desigur. Maria oftă. M-am săturat. Dar poate că ai dreptate, Henryk? Dacă așa vrea el, bine, îl voi însoți și voi face tot ce-mi cere.

Anna se apropie și-i puse mîna pe umăr.

Maria își întoarse capul spre ea. Dar Anna nu scoase o vorbă.

— Vrei să-mi spui ceva? întrebă Maria.

— Ascultă... Oare... oare alibiul tău e sigur?

— Nu înțeleg.

Anna tăcea. Maria o luă pe neașteptate în brațe.

— Ah, prostituța mea! zise ea, cu duioșie. Ai crezut într-adevăr că... i-am mințit? Ania, cum de-ai putut?

Anna izbucni în plîns.

— Ah, Doamne, Doamne! Doamne! Cît aș vrea să se termine odată totul!

— Liniștește-te, draga mea, liniștește-te! Henryk, lasă-ne singure, da? Ania, dragostea mea. Totul e bine, va fi bine, o să vezi. Te-ai gîndit cu adevărat că l-am omorît?

Plîngînd, Anna făcu un semn afirmativ din cap. Apoi își îndreptă spre sora ei ochii plînși, fericiți.

— Oh, ce mulțumită sunt! exclamă ea, plină de bucurie, de parcă nu mai era vorba despre un mort, de parcă nu-și mai amintea că doar cu o jumătate de oră mai înainte se acuzase de crimă, de parcă în afară de sentimentele ei nu mai exista nimic pe lume. Ce mulțumită sunt!

Își șterse lacrimile.

— Ce prostituță mare ești, repetă Maria.

Anna o apucă de mâini.

— Făgăduiește-mi c-o să te duci cu el astăzi. Trebuie. Neapărat. O să telefoneze.

Ca și cum vorbele ei ar fi avut o putere magică, sună telefonul. Maria ridică receptorul.

— Alo? Ah, dumneavoastră sunteți? Da, mi-a spus. Cum? Bineînțeles că sunt de acord, dacă este necesar. Da. Voi fi. La revedere, domnule.

Puse receptorul în furcă.

— El a fost, nu-i așa?

— El. Mă va aștepta la intrarea pe peron la zece și jumătate. Ne întoarcem poimîine dimineață.

CAPITOLUL TREISPREZECE.
„SUNTEȚI UN OM CIUDAT...”

— Bun. Zițek se uită în valiză, apoi o închise. Ai pus tot ce te-am rugat?

— Da, tovarășe căpitan. Cămașa, coniacul, harta.

— Și acolo e totul pregătit?

— Da. Totul e pregătit.

— Ai o cheie pentru mine?

— E în valiză, tovarășe căpitan.

— Bine. Mulțumesc. Să spui colonelului că mâine sunt înapoi.

— Ce mai este?

— Ce mai poate fi? Oare nu-i destul că avem un mort, dar nu-l avem pe asasin? Toți au alibiuri minunate, ireproșabile. Într-un cuvânt: miliția pe tărîmul fermecat.

— Bine. O să spun asta șefului. O să se bucure foarte mult.

— Cămașa, cheile, coniacul, harta... repetă Zițek. Nu, n-am uitat nimic.

Strînse mîna tînărului elev ofițer, luă valiza și ieși. De la Comandament se duse acasă.

Malgorzata îl și aștepta cu cina. După ce mîncă, ea se

ridică de pe scaun și, scoțînd din șifonier cămăși curate, întrebă:

— Cînd te întorci? Dar să-mi spui exact. Totdeauna ți se pare că e vorba de o lipsă de scurtă durată, și după aceea stai cine știe cît.

— Nu e vina mea, scumpă fetiță, că asasinii nu mi se prezintă cu buchete de flori și cu textul bătut la mașină în trei exemplare, cu versiunea exactă a crimei, semnată cu mîină proprie. Nu știu de ce, dar așa ceva nu s-a mai întîmplat pînă acum.

— Pe mine nu mă interesează asasinii. Mă interesează cămășile tale. Nu pot suporta să umbli printre oameni cu gulerul murdar. Trebuie să știu pentru cîte zile să-ți dau cămăși.

— Mă întorc poimîine dimineată.

— Sigur?

— Sigur. Dacă...

Tăcu.

— Dacă ce?

— Ah, nu, nu. Mă întorc poimîine dimineată. Am un plan.

— Ce plan?

— Un plan...

Ea nu întrebă mai mult. Știa că nu vorbește niciodată de planurile lui. Deși avea în ea o încredere absolută, dacă i-ar fi spus ceva, ar fi socotit că trădează secretele de serviciu. Scoase două cămăși curate și le puse cu băgare de seamă într-o pungă de plastic.

— Numai să nu cotrobăiești prin valiză, c-or să se boțească înainte de a le îmbrăca. Și acolo, pe loc, n-o să ți le calce nimeni. Dacă nu cumva ar vrea s-o facă văduva asta veselă...

— N-o să vrea. Fii liniștită.

Puse cămășile deasupra celorlalte lucruri din valiză și se ridică în picioare.

— Când ești plecat, sunt totdeauna neliniștită.

— N-ai de ce să fii. Nu este o călătorie primejdioasă. Plec cu o biată femeie și mă-ntorc cu ea.

— N-oi fi eu expertă în criminologie, dar am citit cîte ceva despre asta și știu cît rău poate să facă o biată femeie. Cred că o biată femeie poate să facă un rău cu mult mai mare decît două femei.

— Nici vorbă, nici vorbă. Dar n-am cunoscut încă femeia care să vrea să facă rău soțului tău.

— Dacă ar ajunge la concluzia că, de pildă, o bănuiești de crimă, s-ar putea gândi că ar fi bine să-ți închidă gura pentru totdeauna.

— O concluzie foarte dramatică. Ziețek o sărută pe obraz și ridică valiza de jos. Dar infractorii n-au aproape niciodată nimic împotriva miliției. Mai curînd se străduiesc să se arate în ochii noștri cît mai simpatici.

— Din ce în ce mai bine! Vrei să spui că pleci la Zakopane cu o tînără și frumoasă femeie, care se va strădui să-ți fie cît mai simpatcă?! Rîse. Știi ce? N-ar fi poate mai bine s-o arestezi pur și simplu?

— Dumnezeule! zise căpitanul, oftînd. Ai uitat un singur amănunt.

— Anume?

— Anume faptul că o socoți pe Maria Rudzinska o criminală, cu toate că nici măcar nu știi bine ce s-a petrecut în casa aceea, n-ai văzut niciodată vreuna din persoanele în cauză și nu cunoști desfășurarea anchetei și nici micul meu plan...

— Asta-i adevărat, zise ea, dînd grav din cap. Dar sunt soția ta și mă tem mereu că te amenință o primejdie. Criminalul pe care-l cauți poate fi un om chiar din preajma ta.

Dacă te-ar fi însoțit altcineva, și nu o „biată femeie”, m-aș fi frământat toată noaptea, gândindu-mă c-o să te sugrume în vagonul de dormit.

— Mă voi afla în compartimentul bărbaților, iar ea se va găsi în acela al femeilor. Socot că discreția feminină mă va feri de agresiunea ei în timpul nopții și de sugrumare. A intra fără invitație în compartimentul de dormit al bărbaților e mai mult decît o crimă, e proastă creștere.

— Și doamna Maria Rudzinska este o persoană discretă, cu cele mai delicate sentimente, nu-i așa?

— Da... dar poate că nu într-un tot. Mai curînd aș putea spune că e cam capricioasă și prea îndrăgostită de sine însăși. Dar cred că-l iubește foarte mult pe tînărul acela, dacă a vrut să-și părăsească soțul pentru el.

— Dumnezeu! Cum de nu înțelegeți voi bărbații că o femeie nu-și părăsește soțul cînd se îndrăgostește de altul, ci se îndrăgostește de altul, cînd vrea să-și părăsească soțul?

— Oare nu-i totuna?

— Evident că nu.

— Da, spuse căpitanul după o clipă de gîndire. Bineînțeles că nu. Dar asta ne ajută prea puțin în cazul de față. La revedere, iubito. Mă-ntorc poimîine dimineață, foarte devreme. Dacă nu voi reuși să trec pe acasă, voi telefona de la serviciu.

— Fii prevăzător, spuse ea în antreu, făcînd deasupra lui semnul crucii, în aparență glumeț, după cum vorbeau de obicei unul cu altul, cînd aminteau de chestiunile lui profesionale. Dar glasul ei trăda teama. Nu-mi place cînd pornești singur la drum, îmbrăcat în haine civile și nu știi ce anume vei face acolo și nici la ce te poți aștepta...

— Dar eu știu ce am de făcut. Voi verifica alibiul doamnei Rudzinska. Sunt convins că spune adevărul. Dar trebuie să-i văd pe oamenii aceia. Declarațiile scrise nu le-am folosit

niciodată cu prea mare pricepere. Când nu-i cercetez personal pe cei în cauză, totul mi se pare îndoielnic.

— Dacă ești convins că spune adevărul, pentru ce mai pleci? Doar asta înseamnă că profesorul Rudzinski s-a sinucis, și miliția poate să încheie cercetările.

— Nu prea, mormăi Ziętek, nu prea.

— Cum așa?

— La revedere, iubito!

O sărută și ieși repede. Pe scări, se uită la ceas. Mai avea un sfert de oră pînă la întîlnirea cu Maria. Mașina cenușie „Warszawa” aștepta în fața casei. Se sui în ea, se așează și rămase nemișcat, cu ochii închiși, pînă cînd îl auzi pe șofer spunînd:

— Gara, tovarășe căpitan.

— Ah, am ajuns?!

Ziętek coborî și-i făcu un semn cu mîna drept rămas bun. Apoi intră în holul gării, uitîndu-se în jurul său. O observă numaidecît pe Maria. Stătea, dreaptă, lîngă o valiză mică și elegantă. Era îmbrăcată cu o haină ușoară de culoare gri-închis, purta pe cap o beretă de aceeași culoare, cu o nuanță mai închisă, pusă pe ceafă, care-i lăsa liberă fruntea frumoasă. Nu-l văzu. El o privi o clipă, apoi se apropie și-și scoase pălăria.

— Bună seara. Cred că n-am întîrziat: dumneavoastră ați venit ceva mai devreme, nu-i așa?

— Da. Am telefonat mai înainte la informații și cred că am înțeles greșit ora plecării. Mi s-a părut că ar fi cu o jumătate de ora mai devreme și că dumneavoastră ați greșit.

— Dar unde sunt sora dumneavoastră și domnul magistru? Credeam că vă vor conduce.

— Nu am vrut eu. Anna este distrusă și plînge mereu. Vedeți dumneavoastră, ea a dus totdeauna o viață extrem de echilibrată, fără niciun fel de șocuri. Desigur că s-a ferit de

ele. De altfel, fiecare om își organizează viața potrivit cu firea lui, chiar dacă nu se desfășoară totul după dorința sa. Iar Henryk... șovăi. El e gata în orice clipă să mă apere împotriva tuturor. De parcă n-aș fi matură și n-aș fi trecut printr-o mare tragedie, care, după cum vedeți, nu m-a doborât și nu m-a făcut să-mi pierd echilibrul.

— Da, văd. Zițek zîmbi. Cred că aveți o purtare într-adevăr eroică. Dacă dăm uitării acel... hm... act reflex, cînd ați încercat să vă aruncați pe fereastră, vă comportați ca un om matur, tare. Luă valiza ei în mîna stîngă, iar pe a sa, în dreapta. Cînd au ajuns pe peron, întrebă, de parcă ar fi terminat fraza începută în holul gării. Dar ați putea să-mi spuneți, de ce ați vrut să vă aruncați pe fereastră?

Se opri.

— Nu știți?

— Am impresia că știu. Dar aș dori să aud confirmarea din partea dumneavoastră.

Făcu un semn de aprobare cu capul.

— Totul e foarte simplu. Închipuiți-vă că o femeie, care-și părăsește soțul, și încă unul dintre cei mai buni, pentru un alt bărbat... află că ultimul este un ucigaș. Am simțit deodată un gol. M-am gîndit... ba nu, cred că nu m-am gîndit la nimic; am avut impresia că universul întreg se prăbușește peste mine. Am vrut să fug. Fereastră era deschisă. Dacă aș fi sărit, totul s-ar fi terminat. Nimeni n-ar mai fi putut să mă urmărească, n-aș mai fi auzit voci omenești. Cunoștințele mele... lumea-ntreagă, în care trăisem... n-ar mai fi contat. Și-apoi, îl iubesc într-adevăr pe Henryk. Dacă el ar fi fost ucigașul... Nici chiar acum n-aș putea suporta gîndul acesta. Vedeți dumneavoastră, domnule, eu privesc moartea altfel decît cei mai mulți dintre oameni. Toți cred că trebuie să te ferești de moarte în orice clipă și cu orice preț. Ceea ce nu mi se pare potrivit. Am gîndit totdeauna așa. Cînd eram mică, am vrut să mă sinucid,

pentru că luasem un doi la franceză. Mă temeam de plînsul Annei. Ori de cîte ori nu-mi reușea ceva, ea plîngea. Ea face parte dintre aceia care privesc orice neplăcere, oricît de mică, drept începutul unei mari tragedii. Am hotărît să mă înec și m-am dus pe malul lacului din parcul Lazienki. Din fericire am văzut lebedele și mi-a trecut. După aceea, m-a apucat o foame atît de mare, că m-am întors acasă.

— Și sora dumneavoastră era disperată?

— Nu, fiindcă nu-i spusese nimic. Curînd mi-am îndreptat nota și mi-a trecut. Să mergem: o să plece trenul fără noi, și doar trebuie să-mi verificați alibiul la fața locului.

— Trebuie. Zițek zîmbi și el. Mie nimic nu poate să-mi „treacă”. Dar sper că de poimîine veți scăpa definitiv de prezența mea și veți putea să vă trăiți din nou viața aplicînd metoda pe care mi-ați descris-o atît de frumos.

— În primul rînd, m-am lăsat de metoda asta de mult. Dacă nu m-aș fi lăsat de ea, fără-ndoială că Roman ar mai fi trăit și astăzi. Aș fi știut să-l înșel...

Se apropiară de vagonul de dormit și prezentară biletele controlorului.

— Dumneavoastră aveți numărul șapte, iar doamna, numărul nouă, spuse controlorul. Amîndouă jos.

Porniră pe culoar. Vagonul era aproape gol. Sezonul la munte începea abia după patru săptămîni.

Căpitanul îi dădu valiza, apoi își căută locul. În compartiment nu mai era nimeni. Zițek își atîrnă pardesiul în cuier, aprinse o țigară și ieși pe coridor. Se uită pe geam. Pe peron veneau ultimii călători cu cei care-i conduceau. Un om cu șapcă albă împingea un cărucior strigînd:

— Bere, țigări, limonadă!

Căpitanul îl urmări cu privirea.

— Cît mai avem pînă la plecare? întrebă o voce tînără și sonoră în spatele lui.

Maria ieșise din compartiment și se oprise lângă el, în mână cu o țigară neaprinsă. El scoase iute din buzunar chibriturile și-i oferii foc.

— Peste trei minute plecăm. Se uită la ceas. Ba nu, peste două.

— Și dumneavoastră sunteți singur în compartiment? zise ea, după ce aruncă o privire înăuntru. Nu pot suporta să călătoresc cu alții.

Se întoarse la fereastră și-și sprijini coatele de marginea geamului deschis.

— Nici eu. Sunt foarte mulțumit. În ultimele două zile am dormit puțin. Zițek făcu un semn vag cu capul. Noroc că peste o lună îmi iau concediu. Nu, peste cinci săptămâni.

— Și unde plecați în concediu?

El observă că-l privește pentru prima oară curioasă.

— Nu știu. Cred că la Zakopane. Îmi plac munții.

— Și mie. Dacă aș putea, aș locui toată viața în munți. Vă plac ascensiunile?

— N-am încercat niciodată. Mai curînd prefer turismul.

— Nici eu. Mai întîi, Ania nu-mi dădea voie să mă duc pe niciun traseu turistic mai anevoios, fără să mai vorbesc de ascensiuni. Mai tîrziu, mă însoțea Roman, și el... era cam prea serios. În afară de asta suferea de agorafobie. Făceam plimbări.

Zițek abia se stăpîni să nu întrebe dacă magistrul Henryk Szulc făcea ascensiuni. Din vorbele ei părea că acesta era membru al clubului de alpiniști.

Pe peron, o voce înaltă, cîntătoare, profesională, strigă:

— Pofțiți în vagoane!...

Se mai văzu un om alergînd, aplecat sub greutatea valizei, se trîntiră niște uși, apoi peronul începu să alunece prin fața ferestrei. Roțile țacăniră surd la încheieturile șinelor. Trenul accelerat de Zakopane porni la drum.

După o clipă, cînd vagonul își mări viteza, Ziętek închise fereastra.

— Beți o cafea?

— Cu plăcere. Dar dumneavoastră va recomand un ceai. Azi-noapte ați dormit puțin, și mîine trebuie să fiți odihnit. Altfel n-o s-o scoateți la capăt cu alibiul meu. Rîse binevoitoare, fără griji, ca și cum printre luminile orașului ce dispăreau treptat în noapte nu lăsa în urma sa un om încă neîngropat, care, indiferent de cum murise, fusese soțul ei. După chiar vorbele sale, nu cu multă vreme în urmă, credea că-l iubește. Rîsul acesta era, poate, cel mai bun alibi al ei. I se părea imposibil ca un om care are ceva de ascuns să poată rîde atît de liber în fața ofițerului anchetator.

— O s-o scot totuși la capăt, răspunse el, zîbind. Așa că – două cafele.

Se duse, comandă cafeaua și se întoarse cu cîte o ceașcă în fiecare mînă, balansîndu-se cu iscusință în legănatul ritmic al culoarului.

— Pofțiți să stăm la mine.

Îi luă una din cești și intră în compartimentul ei. O așeză pe măsută și desfăcu repede pătura de pe patul de jos.

— Luați loc, vă rog.

Ziętek se așeză și întinse mîna după cafea.

Trenul își accelera mersul cu fiecă secundă. Perdelele de la fereastra compartimentului erau trase. După perdelele zări luminile unui orașel. „Pruszków? Milanówek? Da, cred că e Milanówek...” Dar gîndurile lui se mișcau greoi, sesizîndu-le numai în parte, deoarece își punea în același timp întrebarea: „Ce vrea de la mine? Poate e numai curioasă? Ori vrea să mă cunoască, să-și dea seama cu cine are de-a face? Sau vrea să-și încerce farmecele asupra mea? Nu, asta n-o cred. Fără îndoială că vrea să afle ce știu, ce bănuiesc, ce presupun...”

— Îmi dați voie să vă întreb ceva?

Nu se uita la el. Luă de pe farfurioară zahărul înfășurat în hîrtie și începu să-l desfacă încet.

— Bineînțeles. Vă rog.

— Suspectați într-adevăr pe careva dintre noi, sau vă simțiți doar obligat să întreprindeți aceste demersuri, ca să aveți conștiința curată și să vă spuneți că ați constatat cu absolută siguranță nevinovăția noastră?

— Și una, și alta. De altfel, întrebarea nu este prea clară. Pînă cînd nu voi fi sigur că nimeni dintre dumneavoastră nu a săvîrșit această crimă, voi fi obligat să presupun că profesorul Rudzinski a fost totuși asasinat.

— Înțeleg. Puse zahărul în cafea și amestecă vreo cîteva clipe cu lingurița, uitîndu-se fix la lichidul negru. Ați stat astăzi de vorbă cu Ania, nu-i așa?

— Da. Am trecut pe la sora dumneavoastră. Doream să mă însoțiți. M-am gîndit că dacă v-aș ruga telefonic să veniți cu mine la Zakopane, poate că m-ați refuza.

Ea zîmbi.

— Credeți atît de mult în puterea dumneavoastră de convingere?

— Da' de unde! Știu pur și simplu din experiență că oamenii refuză mult mai ușor să facă un lucru ce le displace cînd îi rogi prin telefon.

— Țineți atît de mult să vă-nsoțesc?

— Țineam foarte mult să mă-nsoțiți, repetă el ca un ecou. Ridică ceașca și încercă să soarbă o înghițitură de cafea. Își fripse limba, însă aroma plăcută îi alungă primul val de somn, care amenința să-l copleșească. Trenul se legăna ritmic.

— Cînd m-am întors, Ania era foarte enervată.

El nu răspunse. Maria tăcu o clipă. Sorbi și ea o înghițitură bună de cafea. Zițek gîndi în fugă că toți cei pe care-i cunoștea erau în stare să bea lichide mult mai fierbinți decît suporta el.

— Ce i-ați spus Aniei?

— Mai nimic. În orice caz nimic important, după cîte-mi amintesc.

— Dar ea, dumneavoastră?

— Nu v-a povestit, cînd v-ați întors acasă?

— Nu. N-am aflat decît că ați fost acolo. Era foarte enervată și a stăruit să vă însoțesc la Zakopane.

— Și nimic mai mult?

— Nimic.

— Hm.

Ziętek încercă să atingă cu buzele marginea ceștii. Era tot prea fierbinte.

— Pentru mine a fost o convorbire destul de neașteptată. De fapt, este greu s-o numești convorbire. Sora dumneavoastră vorbea, și eu ascultam.

— Și ce a vorbit sora mea?

Maria nu mai zîmbea. Puse ceașca pe măsută, lîngă fereastră, și-și întoarse fața spre căpitan.

— Eh, s-a străduit să mă lămurească, de altfel, destul de amănunțit, cum l-a ucis pe profesorul Rudzinski.

— Cuum?!

— Mi-a descris fapta sa cu cele mai mici amănunte.

— Și... și dumneavoastră?

— Ce puteam să fac? Ziętek voi să-și desfacă brațele, dar își aminti la vreme că ține în mînă ceașca de cafea. Am ascultat-o.

— Dar... dar n-ați arestat-o?

— Nu, căpitanul negă cu un semn din cap. N-am arestat-o.

— De ce?

— Fiindcă are un alibi. Adică nu este un alibi tocmai perfect, fiindcă se întemeiază numai pe mărturia unui om, pe care nu l-ar crede niciun tribunal, dacă am suspecta-o prin

alte dovezi contrarii. Dar, oricum, este un alibi, iar declarațiile acestui om pun la îndoială afirmațiile ei prin care se recunoaște cu hotărîre vinovată de crimă.

— Alibiul lui Henryk e sigur, nu-i așa?

— Da. Absolut sigur, dacă ținem seama de constatările medicilor, care au stabilit ora morții soțului dumneavoastră. Și doar nu avem niciun motiv să nu ținem seama de ele.

Ea se aplecă spre el.

— Vă rog să-mi spuneți cinstit: nu credeți că soțul meu s-a sinucis?

El își întoarse capul spre ea și se uită o clipă în ochii ei mari și frumoși.

— Nu cred, spuse el, în sfîrșit. Dacă aș fi crezut... Tăcu.

— Dacă ați fi crezut?

Și ea era tot atît de gravă ca și el. Nu mai rămăsese nicio urmă din atitudinea degajată cu care începuse această discuție.

— Dacă aș fi crezut, aș fi terminat ancheta.

— Și sunteți hotărît să nu vă lăsați pînă nu găsiți vinovatul?

Zițtek nu răspunse. Zîmbi în semn de scuză.

— Dar... dar nu v-ați gîndit niciodată că ar fi adesea mai drept să lăsați lucrurile cum sunt? El nu mai trăiește. Oare condamnarea unui alt om ar schimba ceva?

— Mă întrebați ca pe un particular, sau ca pe un reprezentant al miliției?

— Ca pe un particular.

— Poate că v-am pus o întrebare fără rost. Raționamentul meu particular se confundă cu punctul de vedere social în ceea ce privește această chestiune. În caz contrar, n-aș putea fi ofițer anchetator. Ar fi foarte greu să lucrezi frămîntat de conflicte morale atît de profunde. Cred că și în sufletul meu sunt tot atît de sever ca și litera legii. Sincer vorbind, doamnă,

urăsc criminalii, chiar dacă, aparent, sunt foarte simpatici și demni de milă. Nu pot găsi nicio justificare pentru cel ce ia viața altuia. Și cred că nici nu există o astfel de justificare.

— Păcat... spuse ea încet.

— De ce regretați?

Ea șovăi o clipă.

— Anna v-a spus oare că a făcut asta pentru binele meu? întrebă ea pe neașteptate.

— Da. Adică, s-ar putea afirma asta vorbind în general.

— Este un om neobișnuit, șopti ea.

— Nu cred. Vă iubește pur și simplu mai mult decât pe sine însăși. A crezut că dumneavoastră l-ați ucis pe Roman Rudzinski și s-a hotărât să ia asupra sa vina, împreună cu toate consecințele ei.

— Da. Știu. Dar cum a putut afla?

— Ce?

— Că eu l-am omorât pe Roman?

— Dumneavoastră l-ați omorât?

Ea făcu, tăcută, un semn de aprobare din cap. Ușa spre culoar era deschisă. Trecu un om în pijama, cu un prosop pe umăr, iar în mână cu un pahar alb, de plastic. Dispăru. Zițek își întoarse capul spre Maria. Aceasta stătea nemișcată, cu privirea-n podea.

— Vă rog să povestiți.

Vocea sa era blândă și domoală.

— N-am prea multe de povestit. Cunoscuții mei m-au condus într-adevăr la tren. M-am urcat în vagon. Dar la Nowy Targ am coborât. Era întuneric și aveam numai o valiză mica. N-a fost greu. Știam că taxiurile se găsesc lângă gară. Am luat unul și i-am spus șoferului să meargă cu viteză maximă. Am vrut să ajung acceleratul care plecase din Zakopane cu două ore înaintea personalului. În cele din urmă, l-am ajuns, m-am urcat în el și am sosit la Varșovia. Restul a fost foarte simplu.

M-am dus acasă, am deschis ușa cu cheia mea. Roman era treaz. Se pare că nu dormise toată noaptea. Primise telegrama de cu seară și mă aștepta. I-am spus... – vocea ei tremură ușor – i-am spus că voi rămîne cu el și că mi-am dat seama cît de apropiat mi-e. Am jurat că nu va mai avea niciodată prilejul să se necăjească din cauza mea. După aceea i-am făcut un ceai. A băut... – Din nou tăcu. Am ieșit, trîntind ușa după mine. Apoi m-am dus pe jos, prin tot orașul, pînă la Gara de Vest. Cînd a sosit personalul de la Zakopane m-am urcat în vagon. Sora mea mă aștepta. Asta-i tot.

Ridică ochii și se uită la el. Căpitanul duse liniștit ceașca la gură. Acum, cafeaua nu mai era așa de fierbinte. Bău două înghițituri una după alta, se ridică și puse ceașca pe masă. Maria nu se mișcă.

— La ce gară v-ați oprit ca să luați acceleratul? întrebă el pe neașteptate.

— La ce gară? Observă în ochii ei o bruscă ezitare... La Cracovia.

— Vă rog să vă gîndiți bine. Într-adevăr la Cracovia?

— Da, fără-ndoială.

Dar glasul ei nu mai era atît de sigur.

— Mă tem că faceți o greșeală. Acceleratul pleacă din Zakopane cu două ore mai devreme decît personalul. Deoarece ați mers cu personalul pînă la Nowy Targ, această diferență s-a mărit la aproape două ore și jumătate. La aceasta trebuie să se mai adauge o oră (mergînd foarte repede!) necesară mașinii ca să parcurgă distanța dintre Nowy Targ și Cracovia. În vremea asta, acceleratul nu stătea, ci-și continua drumul. Cînd ați ajuns la Cracovia, acceleratul se afla de o oră pe traseul dintre Cracovia și Varșovia, apropiindu-se de Kieloe. Dacă v-ați fi continuat drumul chiar și cu cea mai mare viteză, ținînd seamă că era noapte și niciun taxi din Polonia nu este o mașină de curse, mai avînd în vedere și

faptul că, spre deosebire de șoseaua Zakopane-Cracovia, șoseaua Cracovia-Varșovia nu este deloc mai scurtă decît linia ferată, puteați să ajungeți acceleratul la ultima sa oprire, adică la Radom, însă asta numai cu condiția să fi mers cu o viteză cu totul neobișnuită. Dar, deoarece cu o asemenea viteză n-ar putea merge niciun taxi din Polonia, și fiindcă, în afară de aceasta, ați afirmat că ați ajuns din urmă acceleratul la Cracovia, trebuie să admitem că nu spuneți adevărul.

— Dar eu...

Ziętek o opri cu mișcarea blîndă a mîinii...

— Vă rog să vă gîndiți bine: la Nowy Targ se află numai cîteva taxiuri. Oare nu vă dați seama că aș putea descoperi numai în cîteva ore că nimeni nu s-a urcat alaltăieri seară în vreunul din aceste taxiuri, al cărui șofer să se fi învoit să străbată jumătate din Polonia în goană după un tren accelerat, pe care n-ar fi reușit cu niciun chip să-l ajungă? Vă rog să nu-mi îngreunați munca. De acord?

Ea-și lăsă capul în piept și-și acoperi fața cu mîna. Ziętek o privea tăcut. În cele din urmă ea își îndreptă trupul.

— Oare... oare nu este cumva în primejdie?

— Vă gîndiți la sora dumneavoastră?

— Da.

— Cu toate că, după cum am spus, alibiul său se sprijină doar pe declarația unui singur om, care nu e demn de încrederea autorităților, totuși de data aceasta se pare că spune adevărul. Bineînțeles, există un anumit procent de probabilitate în defavoarea ei... Mi-ați pus această întrebare, ca să-mi dați a înțelege că ați vrut să vă acuzați de crima săvîrșită de sora dumneavoastră cu convingerea că ea a comis-o pentru a vă ajuta? Oh, Doamne, în cazul acesta sunt amestecate numai trei persoane! Și în decurs de douăzeci și patru de ore, toate trei au recunoscut că au săvîrșit asasinatul! De ce nu vreți să lăsați pe cei în drept să-și facă liniștiți

meseria? Parcă văd că n-o să mai treacă o zi-două și-o să recunosc că eu am săvârșit această crimă, numai să nu mai aud toate versiunile astea, atît de neîndemînatice ticluite. Se uită la ceas și se ridică în picioare. E tîrziu, și eu, din păcate, n-o să vă mai pot ține companie. N-am dormit aproape toată noaptea, și mîine avem o zi grea. Noapte bună, doamnă!

Se ridică și ea și-i strînse mîna, fără să zîmbească.

Acum o să spună că e foarte nenorocită, gîndi Ziętek. Dar se înșelase. Pe fața Mariei Rudzinska se așternu un zîmbet trist.

— Sunteți un om foarte ciudat, spuse ea cu voce stinsă.

CAPITOLUL PAISPREZECE. O ZI ÎNSORITĂ LA ZAKOPANE

Căpitanul se trezi. Soarele pătrundea în compartiment pe lângă perdea. Stătu o clipă nemișcat, căutînd să-și amintească unde se află. Trenul mergea încet, ridicînd cu greu panta. Cineva bătu în ușă.

— Peste douăzeci de minute ajungem, anunță conductorul, băgînd mîna cu biletul prin crăpătura ușii.

Ziëtek se sculă, se spală și-și luă valiza să-și scoată o cămașă curată. Își aminti de Malgorzata și de cuvintele ei în legătură cu strangularea în compartiment. Zîmbi.

După cinci minute ieși pe culoar, îmbrăcat și bărbierit. Maria se și afla acolo: se uita la munții încă îndepărtați, care apăruseră cînd vagonul cotise pe una din nenumăratele serpentine.

— Bună ziua. Cum ați dormit? o întrebă.

În glasul lui era atîta bucurie de viață și satisfacție la vederea dimineții senine, încît ea zîmbi.

— Minunat! Am crezut c-o să mă chinuiască gîndurile. Însă abia am pus capul pe pernă, că s-au și spulberat. Nu știu cînd am adormit. Cred că imediat.

— Ca și mine. Arată cu degetul pe fereastră. Mai e încă puțină zăpadă. Oh, Doamne, ce n-aș da să fiu acum acolo!

— Departe de toți criminalii și suspectii!

— Cît mai departe! Dar ce pot să fac... Își desfăcu brațele. Încă o lună. În ultima vreme, pentru mine timpul trece atît de repede, încît cred că voi rezista.

— Aveți totdeauna o muncă interesantă?

— Da' de unde! Birocrație și iar birocrație, acte, declarații, consfătuiri și fel de fel de probleme, pe care cititorii de romane polițiste nici măcar nu le bănuiesc.

— Cel puțin dumneavoastră vă alegeți cu o oarecare satisfacție din toată povestea asta îngrozitoare. Se posomorî. Mereu mi se pare că nu-i nimic adevărat.

Zițtek nu răspunse. Priveau, tăcuți, căsuțele mici din vale și vîrfurile grandioase ale muntelui ce se zăreau în depărtare și creștea, apropiindu-se, pe măsură ce trenul înainta spre gară.

— Gata, am ajuns. Maria se desprinsese de fereastră. Zakopane!

Zițtek intră în compartiment să-și ia valiza. Apoi, pe culoar, cu o mișcare domoală, îi luă valiza din mînă și porni după ea.

Dimineața era minunată și, de departe, munții păreau un peisaj de pe un afiș de reclamă.

Maria se opri o clipă.

— Păcat că trebuie să ne întoarcem astăzi, spuse ea cu jumătate de voce. Dacă aș putea, n-aș pleca de aici niciodată. Toți cei de la Zakopane sunt acolo, urmă ea, făcînd un gest cu mîna, care cuprindea traseul liniei ferate ce se pierdea în vale, într-o cotitură îndepărtată. Totul ți-apare ca-n basme. Dacă aș putea să rămîn aici, mi-aș închipui că ceea ce s-a întîmplat n-a fost decît un vis.

Au ajuns în fața gării. Căpitanul opri un taxi.

— La „Royale”, spuse Maria.

Ea se lăsă pe banchetă și închise ochii. Zițtek se gîndi fără voie, privind-o cu coada ochiului pe Maria, că ar putea merge,

fără să se plictisească, încă multă vreme așa lângă fata asta. Era foarte frumoasă.

LUMINA SOARELUI PĂTRUNDEA ÎN CAMERĂ PRINTRE ramurile a doi brazi mari de pe cele două laturi ale porții grădinii hotelului.

— Ce impresie v-a făcut doamna Rudzinska în vremea sederii sale aici? întrebă căpitanul, mulțumind gazdei printr-o înclinare a capului pentru țigara oferită.

— Ce v-aș putea spune? A stat atît de puțin, încît ar fi greu să vorbim despre o impresie în general, răspunse soția inginerului Kozłowski. Chiar de cînd am întîlnit-o în vagonul de dormit, pe cînd venea încoace, mi-a făcut impresia unui om foarte deprimat. Bineînțeles că n-am încercat s-o descos. Dar a doua zi, în timp ce ne plimbam, mi-a povestit, fără s-o întreb, că iubește pe un oarecare tînăr și că trebuie să se despartă de soțul ei. M-a rugat să nu mai spun nimănui despre ceea ce voi auzi de la ea. I-am făgăduit solemn. Atunci mi-a mărturisit că-l iubește pe tînărul acesta mai presus de orice, dar nu știe ce să facă, fiindcă soțul ei a fost totdeauna foarte bun cu ea, și dacă-l va părăsi, i-ar da o lovitură îngrozitoare.

— Și n-ați vorbit cu nimeni despre asta?

— Numai cu mine, interveni soțul. Ceea ce e absolut explicabil, între noi nu există secrete.

Ziętek, care cunoștea destul de bine viața, își înclină capul, în semn de înțelegere, încercînd să-și rețină un zîmbet. Cîți nu credeau așa? Bărbați care nu au secrete față de soțiile lor, femei, care nu au niciun fel de secrete și spun totul bărbaților lor. Și pînă la urmă se descoperea că existența lor ascunde sumedenie de mici taine, despre care nimeni sau aproape nimeni nu știa nimic. Dar nu despre asta era vorba.

— V-a rugat s-o conduceți la tren, sau inițiativa a pornit,

dacă se poate spune astfel, de la doamna? Ați fost, ori mai bine zis, sunteți prietene, nu-i așa?

— Hm, poate că e spus prea mult. Rîse ușor. Ne cunoaștem, o iubesc pe Maria, e drăguță, inteligentă și veselă, ne-am întâlnit adesea la o cafea în oraș, sau am fost împreună cu soții noștri la cîteva serate. Dar nu ajunsesem niciodată la confidențe; nu era o prietenie de felul acesta. Abia aici mi-a încredințat o taină de-a ei. Dar nu m-am mirat. Se pomenise deodată singură în fața unei hotărîri atît de importante! Întreaga ei viață depindea de ceea ce va hotărî aici. Era deci firesc să-și caute un suflet înțelegător să i se destăinuiească. Și fiindcă eu și soțul meu suntem cunoscuți în cercul nostru că nu ducem vorba de colo-colo, că poate, prin urmare, să ni se destăinuie, de aceea a și făcut-o. De altfel, Zakopane, domnule, este atît de departe de lume! Tot ceea ce acolo, la Varșovia, este important, aici pare ireal și îndepărtat.

— Da, înțeleg, însă era vorba de împrăjurarea cînd ați condus-o pe doamna Rudzinska la gară.

— Uitasem cu totul! Știrea despre moartea profesorului ne-a tulburat atît de mult, și acum se mai adaugă și vizita asta a dumneavoastră. Noi nu am avut niciodată de-a face cu miliția.

— Stai puțin, dragă. Kozlowski zîmbi binevoitor. Se pare că pe căpitan îl interesează o informație concretă și noi îl obosim cu impresiile noastre.

— Oh, nu-i nimic. Zițek se înclină în fața doamnei. Avem destul timp. Fără-ndoială că pe dumneavoastră vă interesează această convorbire, dacă aveți de-a face pentru prima dată cu miliția. Cred că oamenii se cam tem de convorbirile cu noi și sunt oarecum fascinați de miliție, de parcă noi, cei din serviciul de urmărire, am fi un fel de locuitori de pe altă planetă. Poate că atitudinea asta este întrucîtva justificată. Crima e ceva foarte neobișnuit în viața

omului, chiar dacă se citește destul de des despre asta în ziare. Dar iată că și eu încep să fac digresiuni. Deci, cum s-a ajuns s-o conduceți la gară?

— Iată cum... Ziętek observă că femeia avea totuși de spus mai multe decît bărbatul, și nu numai la figurat, ci și la propriu. Marysia m-a anunțat după-amiază că vrea să se întoarcă acasă. Am sfătuit-o să mai amîne plecarea, fiindcă-mi mărturisise că luase hotărîrea să-și părăsească soțul. Mi se pare că pentru a pune în practică o asemenea hotărîre nu e niciodată prea tîrziu. Dar mi-a făcut impresia că... Nu, nu izbutesc să-mi definesc impresia. Poate că voia să se întoarcă atît de repede, fiindcă se temea că dacă va mai zăbovi aici, se va răzgîndi și va rămîne cu Rudzinski. În sufletul ei se dădea o luptă. Am simțit faptul acesta și ne-a fost milă de ea. Aproape că nici nu s-a atins de mîncarea de la prînz. Am însoțit-o la poștă, fiindcă voia să trimită două telegrame.

— Vi le-a arătat?

— Nu, dar mi-a spus că vrea să telegrafieze soțului și surorii sale. Știți, a fost crescută de sora ei mai mare.

— Știu. Dar după ce a trimis telegramele, ați rămas cu ea?

— Da. Am rămas împreună pînă la plecare. Ea nu m-a rugat, dar de două ori i-am văzut ochii umplîndu-se de lacrimi și nu-mi venea s-o las singură.

— Și ce s-a mai întîmplat?

— Marysia a vrut să plece cu acceleratul, ca să ajungă cît mai repede acasă. Dar cînd am început să-i vorbesc, sfătuiind-o să mai aștepte, arătîndu-i ce consecințe grave ar putea avea pentru ea acest pas necugetat și cît de perfizi și de nestatornici sunt bărbații, cît de mult merită să fie stimat un bărbat bun, cînd îl ai, parcă s-a răzgîndit și a început să șovăie. Am sperat că pînă la urmă va învinge rațiunea. M-am uitat chiar la ceas și mărturisesc că m-am simțit fericită cînd mi-am dat seama că Marysia nu mai putea prinde acceleratul.

Asta o rupea oarecum de Varșovia, cel puțin pînă a doua zi. Și eram sigură că în seara aceea voi reuși s-o conving. Poate că eu și soțul meu nu ar fi trebuit să ne amestecăm în viața ei particulară, dar gîndeam că, mai tîrziu, ne va fi recunoscătoare c-am făcut-o.

— Da, desigur. Ați socotit intervenția dumneavoastră drept o îndatorire socială. Și ce-a urmat?

— După aceea, Marysia și-a pierdut dintr-odată cumpătul. A început să arunce lucrurile-n valiză, claie peste grămadă, ca o isterică. Era atît de enervată că nu era în stare nici să-și facă bagajele, așa că nu a luat cu ea decît strictul necesar într-o valiză mică și a ieșit în fugă. L-am chemat pe soțul meu, am ajuns-o din urmă și am încercat s-o oprim. Dar, la urma urmei, era liberă să acționeze cum vrea. Așa că nu ne-a mai rămas altceva de făcut decît s-o conducem la gară. Personalul de Varșovia nu plecase încă. I-am ținut companie pe peron. M-am străduit să-i explic că n-ar trebui să plece în starea de spirit în care se afla. Ea n-a scos o vorbă. Atunci am înțeles că nu se cuvenea să ne mai amestecăm în treburile ei. Era îngrozitor de hotărîtă. De altfel, se dăduse și semnalul de plecare. Am sărutat-o, mi-a zîmbit trist. Și a plecat. Am rămas pe peron, pînă cînd trenul a dispărut. După aceea ne-am întors aici. Asta-i tot.

— Da. Vă mulțumesc foarte mult.

Zietek se ridică în picioare.

— Domnule...

— Vă rog? Căpitanul se opri, cu mîna pe clanță.

— Sper că ceea ce am spus noi să nu fie... inginerul Kozlowski se strădui o clipă să caute cuvîntul potrivit – în contradicție cu ceea ce a declarat doamna Rudzinska, nu-i așa? N-am vrea, eu și soția mea, ca în vreun mod oarecare, spusele noastre să... cred că înțelegeți?

— Da. Fără-ndoială. Dimpotrivă, declarația

dumneavoastră contribuie în mare măsură la înlăturarea ipotezei că doamna Rudzinska ar fi plecat, de pildă, mai devreme, cu acceleratul...

— Slavă Domnului!

Căpitanul observă că interlocutorul său respiră ușurat.

— Ei, acum trebuie să plec. Doamna Rudzinska mă așteaptă. La revedere.

Ieși. Soții se uitară unul la altul.

— E un tip simpatic, spuse el.

— Da, deși nu seamănă a vultur.

— Dumnezeu, parcă lumea se întemeiază pe zborul vulturilor?!

MERGEAU ÎNCET. PÎNĂ LA ASFINȚIT MAI ERA ÎNCĂ DESTULĂ vreme. Soarele lumina creasta stîncilor ce coborau vertical în Valea Albă.

— Dar de ce n-ați plecat cu vagonul de dormit? întrebă Ziętek deodată.

Deși vorbea aproape în șoaptă, cuvintele lui răsunară în tăcerea din jur, lovindu-se de pereții stîncoși din apropiere.

— Fiindcă nu era loc...

— Erau. Am verificat eu însumi asta. Jumătate din locuri au rămas neocupate pînă la Varșovia.

Se opri.

— Da. Aveți dreptate. N-am întrebat, așa că nu știam. Am mințit. Puteam să spun adevărul, dar m-am temut că n-o să mă înțelegeți. Acum sunt silită să spun adevărul, fiindcă altfel o să începeți să mă suspectați de cine știe ce. De altfel dumneavoastră suspectați mereu. Soțul meu era un om bogat. Adică bogat în condițiunile noastre. Cîștiga foarte mult și puteam să-mi îngădui cîte un mic lux. Dar nu voiam să mă folosesc de situația aceasta cînd am luat hotărîrea neclintită

să mă despart de el. Nu mai voiam de la el niciun ban, și nici de la Henryk, pînă cînd nu se va fi pronunțat divorțul și nu mă voi fi căsătorit din nou. Știam că Ania mă va ajuta. Dar ea are un salariu mic. Puteam să mă aștept să-mi dea de mîncare și cîtiva bani de buzunar, pentru lucruri mărunte. Atît și nimic mai mult. De aceea m-am decis să încep cu economiile chiar din clipa aceea.

— Aceasta este cauza că ați plecat cu personalul?

— Nu, aș fi plecat și cu acceleratul. Dacă personalul ar fi venit primul, aș fi plecat cu acceleratul. Nu m-am putut pur și simplu hotărî pînă în ultima clipă și m-am urcat în trenul care-mi mai rămăsese. Înțelegeți?

— Înțeleg.

CAPITOLUL CINCISPREZECE. SEARA ȘI NOAPTEA ÎN CĂLĂTORIE

Se aflau în compartiment. Vagonul era aproape gol.
— E cam frig aici, spuse Maria. În munți e totdeauna așa. Nu știu de ce. Niciodată n-am înțeles lucrurile astea. Cu cât e mai cald ziua, cu atît mai rece este noaptea. Tăcu o clipă. De ce nu mergem cu vagonul de dormit?

Zițtek, care tocmai punea valiza în plasa de deasupra canapelei, se întoarse și se așeză vizavi de ea.

— De ce? Ce să facem... Trebuie să călătorim întocmai cum ați călătorit dumneavoastră atunci.

— Vă gîndiți mereu la același lucru?

— Nu. Cred că acum nu atît de intens ca înainte. Pînă la urmă, s-au cam lămurit toate. Dar trebuie să duc ancheta cîstit, pînă la capăt, ca s-o pot încheia.

— Bine, zise ea zîmbind șters. Dacă asta ar însemna că n-o să mai fiu nevoită să mă gîndesc la cele întîmplate, aș merge cu dumneavoastră și pe jos pînă la Varșovia.

— Foarte departe, oftă Zițtek. Mă tem că șefii mei m-ar acuza de abuz în exercițiul funcțiunii și m-ar înlocui la anchetă, dîndu-mi un concediu nelimitat.

— Poate că așa ar fi mai bine. Zîmbi iar. De data aceasta

puțin mai veselă. Sunt îngrozitor de somnoroasă... Aerul ăsta te moleșește.

Își scoase pantofii și se întinse pe bancă. Zițek se ridică și-o înveli cu pardesiul său.

— Mulțumesc, căpitane, spuse ea, somnoroasă, fără să deschidă ochii.

El se așeză pe banca din fața ei și se uită o vreme la fața frumoasă a femeii adormite. Apoi își aprinse o țigară. Trenul porni.

Căpitanul stătea sprijinit în coate; fuma, privind pe fereastră luminile larg împrăștiate ale Zakopane-ului, ce se pierdeau departe, în urmă.

Era noapte. Maria dormea nemișcată. Căpitanul continua să se uite pe fereastră. Treptat, apăreau luminile unui mare oraș.

Se ridică și dădu jos valizele din plasă. Apoi atinse, ușor, obrazul fetei.

— Doamnă Maria, spuse el cu jumătate de glas. Doamnă Maria, coborâm.

Ea tresări și sări în sus. Era pe jumătate adormită.

— Ce-i? Varșovia?

— Nu. Cracovia.

Se dezmetici.

— Cracovia? Cum așa? Cracovia!

— Da. Avem aici o mică problemă de rezolvat. Dar n-o să dureze mult.

O luă înainte, fără să spună o vorbă; tăcută, străbătu cu el peronul, dreaptă, frumoasă, prin mulțimea care trecea pe lângă ei, îndreptându-se spre ieșirea largă.

Cînd ajunseră în stradă, Zițek aruncă o privire în jur.

— Cred că acolo este, nu?

Ea nu răspunse. Porniră către un loc îngrădit, unde se afla o tăbliță luminată, cu inscripția:

. . .

Parcare cu plată

INTRARĂ. CĂPITANUL SCOASE CHEILE DIN BUZUNAR. SE apropia de un Wartburg albastru, lângă care stătea un bărbat în haine gri, cu o țigară în gură.

Căpitanul deschise cu cheia ușa mașinii. Își aprinse țigara și, cu un gest politicos, îi arătă Mariei locul de lângă el, după ce pusese mai întâi cele doua valize pe bancheta din spate.

— Vă rog.

— Dar unde? Unde vreți să mergeți?

— Cum așa, unde? La Varșovia.

— Dar de ce nu cu trenul?

— Așa, ca să fim acolo cu trei ore mai devreme... dacă nu ne va împiedica cine știe ce pe drum.

Ea-l privi, tăcută, și se urcă în mașină.

Porniră. Nu vorbiră multă vreme. Cracovia rămăsese în urmă. Începeau un drum lung, pe timp de noapte, pe șoseaua pustie. Când trecură de ultimele case, căpitanul apăsă cu piciorul pe accelerator. Wartburgul se repezi înainte ca un animal lovit cu biciul.

— O sută... o sută zece... o sută douăzeci...

Ziętek se uita la ceas.

— Dacă nu ne iese în cale niciun obstacol, ajungem la Varșovia între șase și șapte. Să sperăm că nu ni se va întâmpla nimic. Mașinile Wartburg nu arată prea grozav, totuși sunt foarte rapide și bune, nu-i așa?

— Da, sunt minunate.

Vorbi cu glas liniștit, cu ochii la triunghiul luminat al șoselei, trasat de reflectoarele mașinii.

— Domnul Szulc are o mașină asemănătoare, nu-i așa?

— Mi se pare că da... Nu mă prea pricep la automobile.

— Dar aveți permis de conducere.

— Am. Doar am avut mașină. Dar soțului meu îi plăcea să conducă el. Spunea că asta-l odihnește. Lucra câte zece ore pe zi. Eu conduceam rar. Nu-mi place să conduc, recunosc. Prefer să conducă bărbatul de lângă mine. Îi zîmbi.

Căpitanul îi răspunse și el cu un zîmbet.

— E de la sine înțeles. Dar nu avem totdeauna lângă noi un bărbat. Uneori, ar fi cu totul de prisos.

— Femeia ar trebui să trăiască așa, ca totdeauna să fie un bărbat la volan. Noi nu ne putem descurca singure.

— Mda, însă nu chiar totdeauna. Cunosced femeii, care gîndesc și acționează admirabil... Știți, m-am gîndit că dacă dumneavoastră, de pildă, ați fi vrut să vă uicideți soțul și ați fi știut să vă găsiți un complice... tocmai bărbatul despre care mi-ați amintit acum o clipă, atunci, un astfel de drum, de la Zakopane la Varșovia, făcut în felul acesta, s-ar fi potrivit de minune scopului urmărit. Și continuă, aproape cu entuziasm, făcînd un viraj brusc, fără să micșoreze decît foarte puțin viteza: Minunat! Se pare că merg cam repede. Un ofițer de miliție n-ar trebuie să încalce regulile de circulație. Dar este noapte, șoseaua e pustie și se poate presupune că nu vom întîlni în drum nicio piedică mai serioasă. Despre ce vorbeam? Ah, da, despre dumneavoastră. Dacă eu, de exemplu, aș fi în locul dumneavoastră și aș vrea să-mi asasinez soțul, m-aș urca la Zakopane în trenul personal, aș pleca, bineînțeles, nu cu vagonul de dormit, fiindcă în acest caz conductorul ar ști dacă am părăsit vagonul sau am dormit liniștit. Apoi aș coborî la Cracovia, unde m-ar aștepta o mașină, adusă cu mult mai devreme de complice și lăsată într-un loc pázit. M-aș urca în această mașină și, mergînd cu viteză mare, așa

ca acum, n-aș ajunge, ce-i drept, acceleratul din urmă, însă n-ar avea pentru mine nicio importanță. Important ar fi numai să depășesc trenul personal. M-ar interesa doar atât, să ajung la Varșovia, să-miucid bărbatul, apoi să mă duc la Gara de Vest, să las acolo mașina printre multe alte mașini la locul de parcare, să mă urc în personal și să vin cu trenul la Gara Centrală, în acest caz totul ar fi foarte bine; cunoscuții ne-au condus la tren în Zakopane, sora ne-a primit la Varșovia, iar noi ne ducem acasă și descoperim, spre marea noastră mirare și groază, cadavrul omului pe care noi singuri l-am ucis cu două ore mai înainte. Nu-i așa că aceasta ar fi...

Motorul scrișni o dată, de două ori și-i tăie vorba. Ziętek frîna brusc.

— La naiba! Tocmai cînd credeam că vă pot arăta cît de repede se poate ajunge la Varșovia, uite că...

Mașina se opri. Căpitanul deschise ușa. Apoi se îndreptă spre portbagaj și scoase geanta cu unelte. Maria stătea lîngă el pe șosea, în semiîntuneric, luminată de farurile mașinii, ce-și aruncau razele pe copacii și tufele de dincolo de șanț.

— Dacă alaltăieri s-ar fi întîmplat pe această șosea un accident asemănător cu un alt Wartburg, profesorul Rudzinski ar mai trăi, spuse Ziętek grav, ridicînd capota motorului. Sunteți bună să țineți asta? E cuțitul cu care se taie cauciucul.

Îi dădu un cuțit lung, ascuțit, pe care-l scosese din trusa de unelte. Apoi se întoarse cu spatele la ea și se aplecă puțin deasupra motorului.

Maria stătea în spatele lui, ținînd cuțitul în mînă, tăcută, nemișcată, abia vizibilă în semiîntuneric. Deodată, fața ei se schimbă. Ridică fulgerător cuțitul și lovi cu toată puterea.

Se auzi un zăngănit sec. Cuțitul se rupse, vîrfurile alunecă prin gaura făcută în haină și căzu pe asfalt cu un sunet ușor.

Ziętek sări în sus, se întoarse fulgerător și o apucă, pe Maria de mână.

Zîmbi.

Ea-l privi nemișcată, cu ochii mari, nedumerită.

— Am cămașa blindată, spuse el răspicat, de parcă-i ghicise gândurile. Vă rog să-mi iertați această mică înscenare, dar știam că o să vă lăsați ispitiți.

— Dați-mi drumul, vă rog, spuse ea încet.

— Nu știu dacă e bine s-o fac. Dacă o luați cumva la fugă prin întuneric? Nici vorbă că v-aș prinde. Însă ar fi mai bine să nu se întâmple așa ceva.

— N-o să se întâmple nimic. Era foarte liniștită. Puteți să-mi dați drumul. Mă urc în mașină.

El nu se lăsă înduplecat. O apucă tare de braț, o duse la mașină, o ajută să se suie, apoi trînti ușa după ea.

Lăsă la loc capota mașinii și vîrî cuțitul rupt în buzunar. Apoi se urcă la volan. Porniră.

— Motorul n-a fost defect, spuse el accelerînd. Am vrut numai să fiu absolut sigur. Pentru prima oară v-am suspectat atunci cînd, ducîndu-mă la domnul Szulc, am descoperit că mașina lui nu se afla în fața instituției. Mai tîrziu, cînd am reușit, în sfîrșit, să văd acest automobil, pe portbagaj am observat inscripția abia vizibilă, dar clară „Sra Pany”, făcută pesemne de mîna unui băiat. Cine nu cunoaște Cracovia, nu știe de asta. Trebuie, de altfel, să te intereseze sportul, ca să știi. „Wistula pany-Cracovia dziady” și invers sunt inscripțiile preferate ale tinerilor chibiți ai acestor cluburi. Această inscripție nu putea să fie făcută la Varșovia. Niciun băiat din Varșovia n-ar fi înțeles-o. Și m-am gîndit că mi-aș pierde vremea zadarnic, bătîndu-mi capul, cum puteați să ajungeți trenul accelerat. N-a trebuit deloc să-l ajungeți. Nici domnul Szulc n-a trebuit să-și pună mașina la locul de parcare chiar înainte de sosirea dumneavoastră. Probabil că a sosit la

Cracovia la amiază... Era doar duminică. A lăsat mașina la locul de parcare și s-a întors cu acceleratul Cracovia-Varșovia, care sosește la Varșovia la ora zece seara. De acolo s-a dus la bridge, la niște cunoscuți. Acestea sunt aspectele alibiului vostru. Tăcu o vreme. Vă rog să mă credeți că n-am dorit ca dumneavoastră să fiți vinovată. Își întoarse privirea.

Maria stătea nemișcată. Capul îi era înclinat nefiresc de tare pe spate. Zițek opri brusc. Se aplecă spre ea.

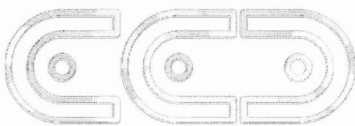
— A murit, șopti el.

Își desfăcu, neajutorat, brațele. Apoi oftă și puse piciorul pe accelerator.

Drumul, la lumina farurilor, era neted ca-n palmă. Dar căpitanul simțea lângă el legănarea trupului ei încremenit. Se aplecă înainte și-și sprijini cu mai multă putere mâinile de volan.

Mașina gonea nebunește spre Varșovia.

SFÎRȘIT

Scanare și prelucrare digitală

de

Anonim

și
CAT Graur

Antwerpen

2024

